

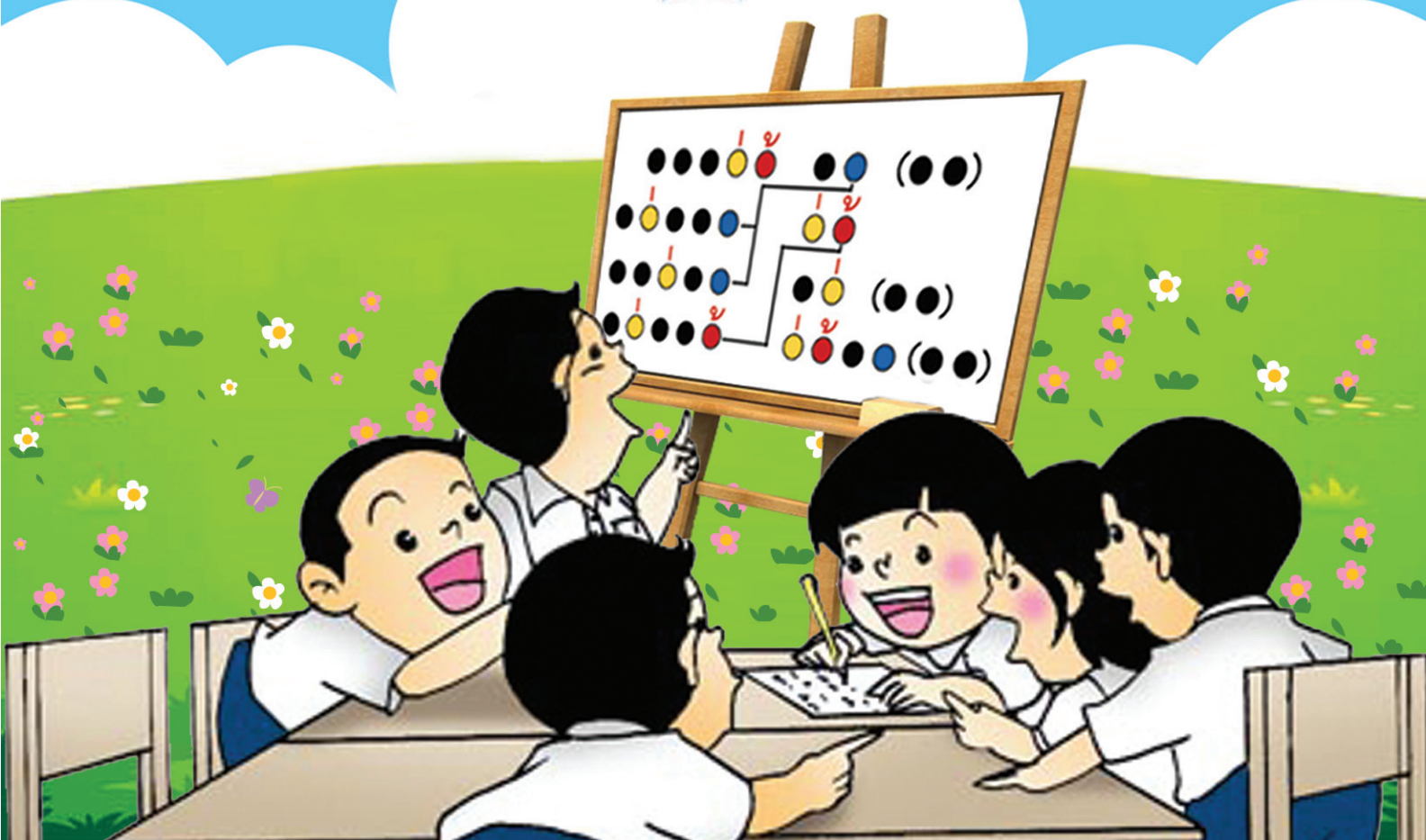

เฉลิมพระเกียรติ โครงการจัดทำสื่อ ๒๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารบัญ

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ มุ่งลิขิต คิดเหตุผล	๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๓๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ อ่าน คิด เขียน เรียนนำไปใช้	๓๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓๕
ใบความรู้ – ใบงาน	๓๗
แบบทดสอบหลังเรียน	๖๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ สัญลักษณ์ แผนผัง แผนภูมิ แผนที่	๗๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๗๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๗๖
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๐๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ วาจันันสำคัญนั้ก	๑๐๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๑๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๑๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๒๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรียนรู้ค่าประพัน์	๑๒๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๓๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๓๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๕๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ ตามรอยเจ้าฟ้านั้กอ่าน	๑๖๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๖๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๖๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๘๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ ภาษาไทยภาษาถิน	๑๘๗
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๘๙
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๙๐
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๐๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

มุ่งลิขิต คิดเหตุผล

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

มุ่งลิขิต คิดเหตุผล

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

.....

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. ชาวบ้านเห็นว่าเห็ดสวยงาม
- ข. ชาวบ้านถือว่าเห็ดเป็นสิ่งที่มียสิริมงคล
- ค. ชาวบ้านนำแป้ง และพวงมาลัยมากราบไหว้เห็ด
- ง. ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเห็ดศักดิ์สิทธิ์ที่นำโชคลาภมาให้

๒. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. ชาวบ้านคาดว่าเห็ดจะนำโชคดีมาให้
- ข. ชาวบ้านกำลังรุ่มล่อมกราบไหว้เห็ดประหลาด
- ค. รายการเรื่องเล่าขานนี้เสนอข่าวเรื่องเห็ดประหลาด
- ง. เทศบาลสั่งห้ามไม่ให้ชาวบ้านเอาแป้งไปขจัดถูที่ดอกเห็ด

๓. พระบรมราชาวาทมีคุณค่าด้านใดมากที่สุด

- ก. ด้านสังคม
- ข. ด้านเนื้อหา
- ค. ด้านการใช้ภาษาไทย
- ง. ด้านการนำไปใช้ในชีวิต

๔. ถ้าต้องการให้ลายมือสวยต้องปฏิบัติตามข้อใดมากที่สุด

- ก. ดูตัวอย่าง
- ข. ฝึกเขียนบ่อยๆ
- ค. เขียนตามครูบอก
- ง. ศึกษาวิธีเขียนจากหนังสือ

๕. นักเรียนใช้หลักการตามข้อใดในการเลือกสินค้าจากคำโฆษณา

- ก. ความสมเหตุสมผล
ข. รูปแบบการนำเสนอ
ค. ตรงกับความต้องการ
ง. คุณประโยชน์ของสินค้า

๖. จากคำโฆษณาต่อไปนี้ข้อใดน่าเชื่อถือมากที่สุด

- ก. ครีมตราดอกบัว ทาแล้วไม่ต้องกลัวผิวดำ
ข. ยาสีฟันตราขนุน ช่วยให้คุณฟันขาวสะอาด
ค. แป้งตราดอกพุด ใช้แล้วงามที่สุดเหมือนดาราดารา
ง. สบู่ตราแสงจันทร์ ใช้ทุกวันผิวพรรณขาวผ่องเป็นยองใย

๗. หลักการเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ ข้อใดสำคัญที่สุด

- ก. การใช้ภาษา
ข. การใช้เหตุผล
ค. การวิเคราะห์ผู้อ่าน
ง. การใช้หลักจิตวิทยา

๘. ข้อใดเป็นประโยคที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ

- ก. ไก่ขัน
ข. นกจิก
ค. หมากัด
ง. หมูกิน

๙. ข้อใดเป็นประโยชน์จากการอ่านวรรณคดีมากที่สุด

- ก. การใช้ภาษาในการเขียน
ข. ความบันเทิงจากเรื่องที่อ่าน
ค. การสะท้อนวิถีชีวิตของคนไทย
ง. การนำข้อคิดไปใช้ในการดำเนินชีวิต

๑๐. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญของเรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุ

- ก. ความรักพวกพ้อง
ข. การขาดเหตุผล
ค. การเชื่อคนง่าย
ง. ความโกรธ

.....

ใบความรู้

การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น

การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น

ข้อเท็จจริง หมายถึง เหตุการณ์ที่มีจริง หรือเป็นจริง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

๑. มีความเป็นไปได้
๒. มีความสมจริง
๓. มีหลักฐานเชื่อถือได้
๔. มีความสมเหตุสมผล

ตัวอย่างที่เป็นข้อเท็จจริง

๑. ดวงตาเป็นอวัยวะที่ทำให้ทุกคนมองเห็น (พิสูจน์ได้ด้วยหลักวิชาการ)
๒. ทุกคนหนีไม่พ้นความตาย (พิสูจน์ได้จากประสบการณ์)

ข้อคิดเห็น หมายถึง ความเห็น ความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารที่สอดแทรกอยู่ใน เหตุการณ์ลักษณะของข้อคิดเห็นมีดังนี้

๑. แสดงความรู้สึก
๒. แสดงการคาดคะเน
๓. แสดงการเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย
๔. แสดงการเสนอแนะหรือเป็นความคิดของผู้พูดหรือผู้เขียนเอง

ตัวอย่างข้อความที่เป็นความคิดเห็น

๑. คนเรียนเก่งย่อมประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอ (ไม่มีข้อยืนยัน)
๒. การปกครองระบอบประชาธิปไตยดีที่สุด (ไม่มีข้อวินิจฉัย)

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความ

ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเรื่องให้ได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างแจ่มชัด ซึ่งอาจทำได้โดยการตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร แล้วนำคำตอบที่ได้ทั้งหมดมาประมวล เป็นใจความสำคัญ ดังตัวอย่าง

คำถาม	ประโยคคำถาม	คำตอบ
ใคร	ตัวละครมีใครบ้าง	พระภิกษุสงฆ์ออกบิณฑบาตไปตาม หมู่บ้านชาวบ้านมารอดักบาตร
ทำอะไร	เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น	ชาวบ้านกำลังดักบาตร
ที่ไหน	เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน	ในหมู่บ้าน
เมื่อไร	เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร	ตอนเช้า
อย่างไร	วิธีการเป็นอย่างไร บรรยากาศเป็นอย่างไร	ตอนเช้าชาวบ้านต่างพากันมา ดักบาตรแต่พระภิกษุสงฆ์

คำตอบของคำถามข้างต้นอาจเรียบเรียงเป็นใจความสำคัญได้ดังนี้
ตอนเช้าชาวบ้านในหมู่บ้านต่างพากันมาดักบาตรแต่พระภิกษุสงฆ์ที่ออก บิณฑบาตด้วยใจศรัทธา

ใบงานชั้นนำ

คำชี้แจง ดูภาพและอ่านข่าวข้างล่างนี้ แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

ในโลกออนไลน์มีข่าวประหลาดว่าสุนัขช่วยสุนัขพูดได้ คลิปวิดีโอข้อความประมาณนาที่เศษ ใช้ชื่อว่า "หมาพูดได้ที่ช่วยสุนัข มีบอกเลขให้ห่วย" แสดงให้เห็นภาพลูกสุนัขตัวดังกล่าวท่ามกลางกลุ่มชาวบ้านจำนวนมาก สุนัขจะส่งเสียงเห่าหอนตลอดเวลา ท่ามกลางความประหลาดใจของผู้คนและชาวบ้านยังมีการอ้างว่า สุนัขเปล่งเสียงออกมาเป็นตัวเลข เช่น ๕๐๘๓ หรือ ๙๓๔ ตามความเชื่อส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม สำหรับสุนัขตัวดังกล่าวแพทย์เคยได้วินิจฉัยว่าเป็นโรคลำไส้เลื่อนไปติดกับหลอดลมบริเวณหน้าอก ทำให้เปล่งเสียงออกมาบ่อยผิดปกติ แพทย์แนะนำให้นำไปผ่าตัดรักษา หากอาการป่วยทรุดลง ซึ่งอาการดังกล่าวทำให้สุนัขรู้สึกเจ็บปวดทรมานในบางครั้ง

๑. เขียนประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ .....

ประโยคที่ ๒ คือ .....

๒. เขียนประโยคที่เป็นข้อคิดเห็น ๒ ประโยค

ประโยคที่ ๑ คือ .....

ประโยคที่ ๒ คือ .....

๓. ยกตัวอย่างความเชื่อที่คล้ายกับข่าวนี้ ๑ ความเชื่อ .....

.....

สิ่งที่ปฏิบัติคล้ายกันคือ.....

.....

ใบงานที่ ๐๑

การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น

คำชี้แจง ดูภาพและอ่านข่าวข้างล่างนี้ แล้วเขียนข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นลงในแผนภาพความคิด

เห็ดประหลาด

รายการข่าวเรื่องเล่าเช้านี้ นำเสนอข่าวเห็ดประหลาด เมื่อวันที่ ๑๒ ต.ค. ๕๗ ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งจากชาวบ้านจำนวนมากไปชมเห็ดประหลาดที่ผุดงอกขึ้นมาในบริเวณสวนสุขภาพลาดเข้มทอง เทศบาลเมืองสองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี จึงไปตรวจสอบพบชาวบ้านกำลังรุมล้อม กราบไหว้เห็ดประหลาดไม่ทราบชนิดมีขนาดใหญ่ ผุดงอกอยู่กับตอต้นขี้เหล็กด้านหลังห้องประชุมริมสระน้ำ จากการสัมผัสสดุดอกเห็ดมีความแข็ง และมีความสวยงาม เห็ดมีลักษณะเหมือนคนหงายมือ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๒ นิ้ว ชาวบ้านคาดว่าเห็ดจะนำความโชคดีมาให้ เชื่อว่าเป็นเห็ดแห่งความเป็นสิริมงคลเป็นเรื่องแปลกประหลาด ชาวบ้านส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเห็ดศักดิ์สิทธิ์มาให้โชคลาภจึงได้แห่กันมาชมพร้อมบ่นบานหาเลขเด็ด โดยบางคนได้นำแป้ง พวงมาลัยมากราบไหว้ขอพร และขาดไม่ได้คือขอเลขเด็ด ซึ่งทุกคนต่างคิดว่าเลขที่ตนเห็นคือความโชคดี ตอนนี้องค์การบริหารได้สั่งห้ามไม่ให้ชาวบ้านเอาแป้งไปช้ดถูที่ดอกเห็ดเนื่องจากเกรงว่าจะได้รับความเสียหาย

ใบงานที่ ๐๒

ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านข่าวเรื่อง “เห็ดประหลาด”

๑. ใจความสำคัญของเรื่อง เห็ดประหลาด คืออะไร .....

.....

.....

.....

๒. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง เห็ดประหลาด คืออะไร .....

.....

.....

.....

.....

๓. นักเรียนนำเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นนำแผนที่ ๒

พระบรมฉายาลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจง เขียนคำอ่านจากคำราชาศัพท์ที่กำหนด

คำราชาศัพท์ที่กำหนด

๑. พระบรมฉายาลักษณ์ อ่านว่า .....
๒. พระบรมราโชวาท อ่านว่า .....
๓. พระราชดำรัส อ่านว่า .....

ใบความรู้ พระบรมราโชวาท

พระบรมราโชวาท หมายถึง คำสั่งสอนของพระมหากษัตริย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่พสกนิกรไว้จำนวนมาก ในวโรกาสต่างๆ แต่ละครึ่งเปี่ยมไปด้วย ข้อคิดคติเตือนใจ รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างพระบรมราโชวาท

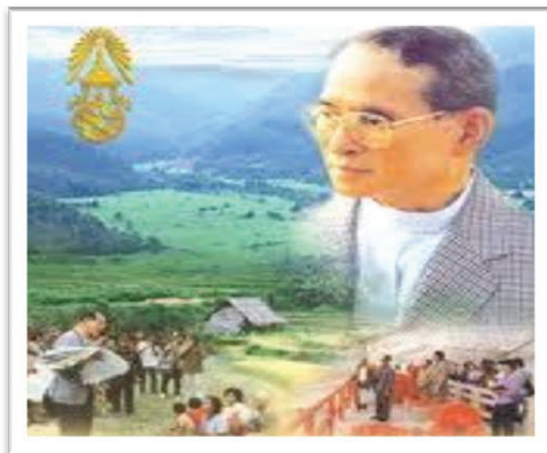

ใบงานที่ ๐๓

การอ่านพระบรมราโชวาท

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาทเรื่อง “ความสามัคคี” แล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

“...ความสามัคคีนี้ หมายถึงว่ามีสิ่งใดที่อาจขัดแย้งซึ่งกันและกันบ้าง ก็ต้องปรองดองกันเสีย และหาทางออกโดยที่ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะความสามัคคีเป็นกำลังอย่างสูงสุดของชุมชน...”

๑. ในพระบรมราโชวาททรงมีพระราชประสงค์อย่างไร

.....

๒. ข้อคิดที่ได้จากพระบรมราโชวาท คือ

.....

๓. นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดย.....

.....

.....

ใบความรู้ การคัดลายมือ

การคัดลายมือมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้ฝึกเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของไทยให้ถูกต้อง สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามรูปแบบที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนด ซึ่งมีข้อควรปฏิบัติดังนี้

๑. นั่ง วางสมุด และจับดินสอให้ถูกต้อง
๒. ตั้งใจและมีสมาธิในการคัด
๓. เขียนตัวอักษรถูกต้องตามแบบการเขียนอักษรไทย
๔. เขียนพยัญชนะจรดเส้นบรรทัดบน – บรรทัดล่าง
๕. เว้นระยะช่องไฟให้เท่ากัน และสม่ำเสมอ
๖. วางรูปพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตำแหน่ง

ใบงานที่ ๐๔ การคัดลายมือ

คำชี้แจง คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด ๑ จบ และครึ่งบรรทัด ๑ จบ
จากเพลง “ผู้ปิดทองหลังพระ” ของคาราบาว ลงในกระดาษที่ครูแจก

เพลง ผู้ปิดทองหลังพระ

.....พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงสถิตเหนือเกล้า
ชาวไทยเป็นดวงใจของแผ่นดิน ทรงสถิตเหนือเกล้าชาวไทย ศูนย์รวมใจแผ่นดิน

ใบงานที่ ๐๔
การคัดลายมือ

Handwriting practice area with 20 horizontal dotted lines.

ใบความรู้ การเขียนโฆษณา

การเขียนหรือการพูดโฆษณา คือ การจูงใจให้กระทำตามความต้องการของผู้โฆษณา ด้วยวิธีการเลือกใช้ถ้อยคำเร้าความสนใจ การใช้ภาพ รูปแบบการนำเสนอแปลกใหม่ พยายามให้ผู้อ่าน ผู้ดูหรือผู้ฟัง เห็นประโยชน์ของสิ่งที่โฆษณาหากปฏิบัติตาม ซึ่งการโฆษณาส่วนใหญ่ใช้ในการขายสินค้า พบได้จากสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ซึ่งมักให้ข้อมูลด้านคุณภาพของสินค้าเกินความเป็นจริง

ประโยชน์ของการโฆษณาที่อาจมองเห็นได้ก็คือ

ประการแรก เป็นการนำเสนอให้สาธารณชนได้รู้จักสินค้า หรือบริการ หลากอย่างหลายประเภท ทั้งเนื้อหาสาระและรายการต่างๆ มีข่าวสาร ความรู้ และ ความบันเทิง เป็นต้น

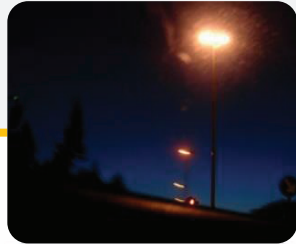
ตัวอย่างโฆษณา

- ของดี ๔ ภาคมากมาย มีขายที่ร้านมันแกว
- น้ำส้มตราหนุมาน รสหวานจับใจ
- หลอดไฟฟ้าตราช้าง แสงสว่างสดใส
- ปากกาตรามด เขียนหมดจดจนหยุดสุดท้าย
- ต้องการให้ลูกเรียนรู้ ต้องควบคู่กับการตีมนมตราแมว
- ปิดผมขาวได้สนิท ผลิตภัณฑ์คุณภาพจาก ... เกศาสวย

ตัวอย่างโฆษณาที่น่าสนใจ

คิดถึงอากาศ คิดถึงดิน คิดถึงน้ำ คิดถึงดอกไม้ คิดถึงต้นไม้
คิดถึงहनอน คิดถึงแมลงคิดถึงชีวิตที่อยู่ในน้ำ คิดถึงชีวิตที่อาศัยน้ำ
คิดถึงลุงแซม คิดถึงเมียลุงแซม คิดถึงนาลุงแซม คิดถึงเสียงหัวเราะ
คิดถึงเสียงวิจารณ์ คิดถึงค่าไฟที่ถูก คิดถึงพลังงานทางเลือก คิดถึง
พลังงานที่ยั่งยืน คิดถึงอีกสิบปีคิดถึงอีกร้อยปี เราคิดถึงมากกว่า
การผลิตไฟฟ้ารอบด้าน คิดถึงนะประเทศไทย

กฟผ. ผลิตไฟฟ้า เพื่อความสุขของคนไทย

ใบความรู้ การเขียนโน้มน้าวใจ

การเขียนโน้มน้าวใจ คือ การเขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านเปลี่ยนแปลงความคิดทัศนคติความเชื่อและค่านิยมต่างๆ ให้คล้อยตามความคิดของผู้เขียน เช่น การเขียนให้บริจาคเงินเพื่อสาธารณกุศล เป็นต้น

การเขียนโน้มน้าวใจอาจปรากฏอยู่ในรูปโฆษณาการหาเสียงเลือกตั้งและการเชิญชวนก็ได้

หลักการเขียนโน้มน้าวใจ มีดังนี้

๑. การวิเคราะห์ผู้อ่าน ต้องวิเคราะห์ว่าผู้อ่านเป็นใคร มีสถานะ เช่น เพศ วัย การศึกษาอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จะช่วยให้นำเสนอได้อย่างเหมาะสม
๒. การใช้หลักจิตวิทยา ผู้เขียนต้องเข้าใจธรรมชาติ ความสนใจ และความต้องการของผู้อ่าน
๓. การใช้เหตุผล ต้องน่าเชื่อถือ และปฏิบัติได้
๔. การใช้ภาษา ต้องเป็นภาษาที่ไม่บังคับ เป็นไปในเชิงแนะนำ ขอร้อง และเร้าความรู้สึกของผู้อ่านผู้เขียนจึงต้องรู้จักเลือกถ้อยคำที่สื่อความหมายได้ชัดเจน กระชับ ก่อให้เกิดภาพพจน์ กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก อาจเป็นคำคล้องจอง เช่น คำขวัญ

ตัวอย่างการเขียนโน้มน้าวใจ

- อากาศปลอดพิษ ชีวิตปลอดภัย
- รถจะไม่ติดขัด ถ้าเราปฏิบัติตามกฎจราจร
- บ้านเมืองจะสะอาด ถ้าคนในชาติช่วยกันรักษา
- หนังสือคือประตูสองทาง ให้ความสว่างสร้างปัญญา
- ยาเสพติดเป็นพิษต่อตน กลายเป็นคนสิ้นคิด ชีวิตต้องอับปาง

ใบงานที่ ๐๕

ตอบคำถามจากภาพโฆษณา

คำชี้แจง ดูภาพโฆษณาแล้วตอบคำถาม

ผักสดใหม่ ไร้สารพิษมีขายที่สวนชื่นจิต
ทุกท่านที่ใส่ใจสุขภาพ เชิญแวะชมและซื้อผักที่นี่
ท่านอาจจะมีร่างกายที่แข็งแรง

๑. ข้อความโฆษณาในภาพนี้เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ.....

๒. เขียนข้อเท็จจริงจากข้อความโฆษณาในภาพ

ตอบ.....

๓. เขียนข้อคิดเห็นจากข้อความโฆษณาในภาพ

ตอบ.....

๔. ประโยชน์ของสินค้าในโฆษณานี้คืออะไร

ตอบ.....

ใบงานที่ ๐๖ การเขียนโฆษณา

คำชี้แจง ออกแบบโฆษณาสินค้าตามความสนใจ โดยหาภาพจากแผ่นโฆษณา แล้วนำมา ตัดปะลงในกรอบที่กำหนดให้ พร้อมทั้งบอกชนิดสินค้า ตั้งชื่อร้าน และ เขียนคำโฆษณา

ภาพประกอบ

ข้อความโฆษณา

ใบงานที่ ๐๗

การเขียนโน้มน้าวใจ

คำชี้แจง จากภาพเขียนโน้มน้าวใจให้เพื่อนๆ ช่วยกันปลูกต้นไม้ในโรงเรียน โดยเขียนให้ถูกต้อง ชัดเจน และสวยงาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ ประโยค

ความหมายของประโยค

ประโยค เกิดจากคำหลายๆ คำ หรือวลีที่นำมาเรียงต่อกันอย่างเป็นระเบียบ ให้แต่ละคำมีความสัมพันธ์กัน มีใจความสมบูรณ์ แสดงให้รู้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ประโยคหนึ่งๆ จะต้องมีภาคประธานและภาคแสดงเป็นหลัก และอาจมีคำขยายส่วนต่างๆ ได้

ภาคประธานของประโยค คือ ผู้ที่แสดงกิริยาอาการต่างๆ

ภาคแสดงของประโยค คือ ส่วนที่เป็นกิริยาอาการต่างๆ ของภาคประธาน

ตัวอย่างประโยค

๑. แมวที่บ้านของฉันจับหนูที่อยู่ใต้หลังคาเก่งมาก
๒. แยมน้องสาวหยกกินข้าวผัดปูของปิ่นอย่างเอร็ดอร่อย

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	ขยายประธาน	กิริยา	ขยายกิริยา	กรรม	ขยายกรรม
๑. แมว	ที่บ้านของฉัน	จับ	เก่งมาก	หนู	ที่อยู่ใต้หลังคา
๒. แยม	น้องสาวหยก	กิน	อย่างเอร็ดอร่อย	ข้าวผัดปู	ของปิ่น

ใบงานที่ ๐๘

การจำแนกประโยค

คำชี้แจง จำแนกประโยคที่กำหนด โดยเติมลงในตารางช่องภาคประธาน และภาคแสดง ให้ถูกต้อง

ประโยคที่กำหนด

๑. นกที่บ้านของฉันบินเร็วมาก
๒. น้องของนิตนั่งอย่างมีความสุข
๓. พ่อของป้อมนับมะม่วงในเชิงอย่างชะมัดเข้มข้น
๔. นักเรียนชั้นป.๔ ยืนตรงอย่างพร้อมเพรียง
๕. ปู่ของฉันกินข้าวมันไก่อย่างเอร็ดอร่อย

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	ขยายกริยา	กรรม	ขยายกรรม
๑.					
๒.					
๓.					
๔.					
๕.					

ใบความรู้ ประโยชน์ตามเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียน

ประโยชน์นอกจากจะแบ่งตามหลักไวยากรณ์แล้ว ยังแบ่งตามเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียนได้เป็น ๓ ลักษณะใหญ่ๆ คือ

๑. ประโยคแจ้งให้ทราบ
๒. ประโยคถามให้ตอบ
๓. ประโยคบอกให้ทำ

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จะเรียนเพียงลักษณะของประโยค **แจ้งให้ทราบ** ซึ่งแบ่งเป็นลักษณะย่อย ดังนี้

๑. ประโยคบอกเล่า เป็นประโยคที่เจตนาต้องการแจ้งให้ทราบว่า **ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร** เช่น

- ป้าทำกับข้าวอร่อยมาก
- ฉันชอบเล่นกีฬาเปตอง และปิงปอง
- แม่ของกุกไก่นั่งสมาธิทุกครั้งที่มีโอกาส

๒. ประโยคปฏิเสธ เป็นประโยคที่เหมือนกับประโยคบอกเล่า แต่เพิ่มคำว่า **ไม่ ไม่ได้ มีได้** เช่น

- ฉัน**ไม่**ชอบทำร้ายผู้อื่น
- ยาย**ไม่ได้**ไปตุลิกงานบวช
- การอ่านหนังสือ**มีได้**เป็นสิ่งที่ผิด

ใบงานที่ ๐๙

การแต่งประโยคตามเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียน

คำชี้แจง แต่งประโยคบอกเล่า และปฏิเสธ ให้ถูกต้องชัดเจน ชนิดละ ๕ ประโยค

ประโยคบอกเล่า

๑. ....
.....
๒. ....
.....
๓. ....
.....
๔. ....
.....
๕. ....
.....

ประโยคปฏิเสธ

๑. ....
.....
๒. ....
.....
๓. ....
.....
๔. ....
.....
๕. ....
.....

ใบงานที่ ๑๐

การอธิบายข้อคิดที่ได้จากวรรณกรรม

คำชี้แจง อ่านนิทานเทียบสุภาชิตเรื่อง “น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุ” แล้วเขียนตอบคำถาม อธิบายข้อคิดจากเรื่องทีอ่านลงในแผนภาพความคิดที่กำหนด

“.....จึงได้บอกกับคนที่วิวาทกันทั้งสองฝ่ายว่า เราเป็นคนอยู่บ้านใกล้เรือนเคียงกัน ควรจะมีการร้งร้อซึ่งกันและกัน เราไม่ควรจะทำให้เป็นคนหุ่นหันพลันแล่นให้ได้รับความเดือดร้อนกันเช่นนี้ เมื่อเราปล่อยใจของเราให้เป็นไปถึงเช่นนี้แล้ว บางทีก็จะให้เป็นการใหญ่โตเกิดเป็นศึกขึ้นกลางเมืองก็เป็นได้ เพราะต่างคนก็ต่างมีมานะเข้าหากัน อันเป็นเหตุจะให้คนทั้งหลายเข้าใจผิด เพราะถือพวกมากเข้าด้วยกัน แล้วก็ต่างหลับลูหลับลตาเข้าต่อสู้กันอันหาประโยชน์มิได้ เมื่อคิดดูแล้วก็น่าเป็นที่ขำหน้าด้วยเหตุไม่ควรเป็นก็มาเป็นขึ้นด้วยเรื่องแมวกับหมา จนถึงแก่การฆ่าฟันกันขึ้นจนได้ถึงความเดือดร้อน ถ้าใครเขามาได้ยินเข้าแล้วก็เป็นที่ขำหน้าที่สุด เพราะเหตุว่าไม่ใช่เด็กๆ จะได้ว่ายังไม่รู้ผิดรู้ชอบ คนทั้งหลายจึงได้จำไว้เถิด ดังนี้แหละเขาเรียกกันว่าศึกกลางเมือง.....”

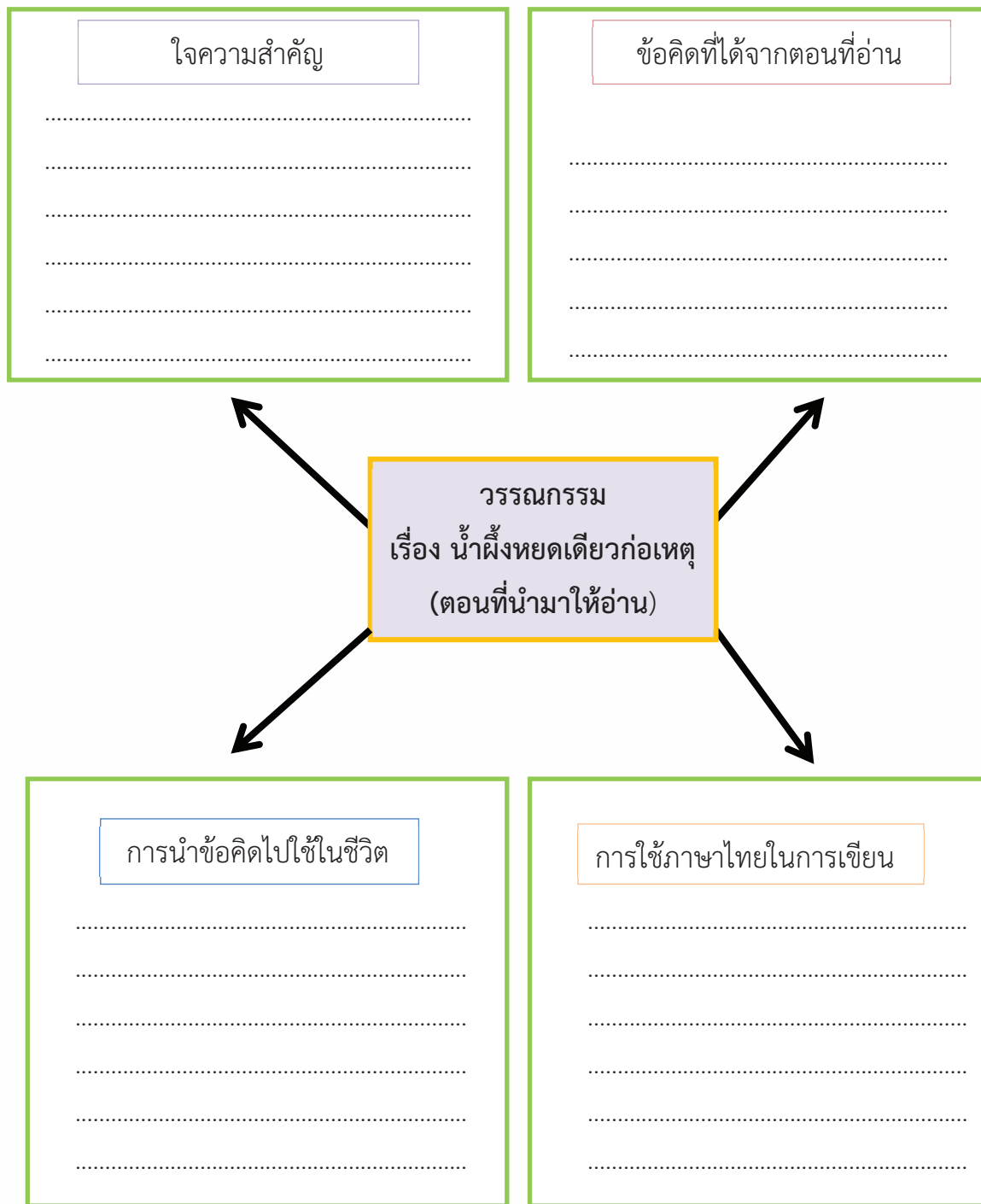
พระยาสิทธิราชฤทธิไกร

หนังสือวรรณคดีลำนานา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กระทรวงศึกษาธิการ

แผนภาพความคิด
เรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุ

คำชี้แจง ตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน ลงในแผนภาพความคิดที่กำหนด

ใบงานที่ ๑๑

การเขียนคำอ่าน และแต่งประโยค จากการอ่านวรรณกรรม

คำชี้แจง อ่านเรื่อง “ห้องสมุดป่า” แล้วเขียนคำอ่าน และแต่งประโยคจากเรื่องที่อ่าน ตามคำที่กำหนด

...“ที่นี่เป็นวัดป่า” หลวงพ่อกล่าวช้าๆ “เมื่อเราอยู่ที่วัดป่า เราอยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติ ธรรมชาติเป็นมิตรกับเรา วัดเป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรมของพระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชน ตอนพระพุทธเจ้าตรัสรู้ พระองค์ก็อยู่ในป่า ป่าเป็นที่สงบวิเวก และเป็นสถานที่ให้เราเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้มากมาย ขอให้พวกเธอจงเรียนรู้และมีความสุขสงบ กับธรรมชาติเถิด”

...ฉันกับปะการังออกมาเดินเล่นในบริเวณวัด เรามีเวลาเหลืออีกเกือบครึ่งชั่วโมง ก่อนถึงกำหนดเข้าฟังการบรรยายธรรมะจากหลวงพ่อ นักเรียนคนอื่นๆ พวกกันแยกย้ายไปทำธุระบ้างก็เดินเล่นตามอรัญญาลัย

“เราไปอ่านป้ายคำขวัญกันต่อดีกว่า” ฉันชวนปะการัง “อย่าลืมเอาสมุดบันทึกไปด้วยล่ะที่นี่เหมือนห้องสมุดเลยเธอว่าไหม”

“ใช่! นี่คือห้องสมุดป่า” ปะการังเห็นด้วย “ไปกันเถอะ เราอาจได้พบอะไรดีๆ มากกว่านี้”

หนังสือวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ใบงานที่ ๑๑
การเขียนคำอ่าน และแต่งประโยค
จากการอ่านวรรณกรรม

คำชี้แจง อ่านเรื่อง “ห้องสมุดป่า” แล้วเขียนคำอ่านและแต่งประโยคจากเรื่องที่อ่านตามคำที่กำหนด

๑. ธรรมชาติ อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๒. สงบ อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๓. ปฏิบัติธรรม อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๔. สามเณร อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๕. พุทธศาสนิกชน อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๖. ตรัสรู้ อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๗. กิจกรรม อ่านว่า .....
 ประโยค : .....
๘. บรรยาย อ่านว่า .....
 ประโยค : .....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

มุ่งลิขิต คิดเหตุผล

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

.....

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. ชาวบ้านเห็นว่าเห็ดสวยงาม
- ข. ชาวบ้านถือว่าเห็ดเป็นสิ่งที่มึสสิริมงคล
- ค. ชาวบ้านนำแป้ง และพวงมาลัยมากกราบไหว้เห็ด
- ง. ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเห็ดศักดิ์สิทธิ์ที่นำโชคลาภมาให้

๒. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. ชาวบ้านคาดว่เห็ดจะนำโชคตีมาให้
- ข. ชาวบ้านกำลังรุ่มล่อมกราบไหว้เห็ดประหลาด
- ค. รายการเรื่องเล่าเช้านี้เสนอข่าวเรื่องเห็ดประหลาด
- ง. เทศบาลสั่งห้ามไม่ให้ชาวบ้านเอาแป้งไปซัดถูที่ดอกเห็ด

๓. พระบรมราชาวาทมีคุณค่าด้านใดมากที่สุด

- ก. ด้านสังคม
- ข. ด้านเนื้อหา
- ค. ด้านการใช้ภาษาไทย
- ง. ด้านการนำไปใช้ในชีวิต

๔. ถ้าต้องการให้ลายมือสวยต้องปฏิบัติตามข้อใดมากที่สุด

- ก. ดูตัวอย่าง
- ข. ฝึกเขียนบ่อยๆ
- ค. เขียนตามครูบอก
- ง. ศึกษาวิธีเขียนจากหนังสือ

๕. นักเรียนใช้หลักการตามข้อใดในการเลือกสินค้าจากคำโฆษณา

- ก. ความสมเหตุสมผล
ข. รูปแบบการนำเสนอ
ค. ตรงกับความต้องการ
ง. คุณประโยชน์ของสินค้า

๖. จากคำโฆษณาต่อไปนี้ข้อใดน่าเชื่อถือมากที่สุด

- ก. ครีมตราดอกบัว ทาแล้วไม่ต้องกลัวผิวดำ
ข. ยาสีฟันตราขนุน ช่วยให้ฟันขาวสะอาด
ค. แป้งตราดอกพุด ใช้แล้วงามที่สุดเหมือนดาราดารา
ง. สบู่ตราแสงจันทร์ ใช้ทุกวันผิวพรรณขาวผ่องเป็นยองใย

๗. หลักการเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ ข้อใดสำคัญที่สุด

- ก. การใช้ภาษา
ข. การใช้เหตุผล
ค. การวิเคราะห์ผู้อ่าน
ง. การใช้หลักจิตวิทยา

๘. ข้อใดเป็นประโยคที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ

- ก. ไก่ขัน
ข. นกจิก
ค. หมากัด
ง. หมูกิน

๙. ข้อใดเป็นประโยชน์มากที่สุดจากการอ่านวรรณคดี

- ก. การใช้ภาษาในการเขียน
ข. ความบันเทิงจากเรื่องทีอ่าน
ค. การสะท้อนวิถีชีวิตของคนไทย
ง. การนำข้อคิดไปใช้ในการดำเนินชีวิต

๑๐. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญของเรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียวก่อเหตุ

- ก. ความรักพวกพ้อง
ข. การขาดเหตุผล
ค. การเชื่อคนง่าย
ง. ความโกรธ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐

อ่าน คิด เขียน เรียนนำใช้

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐

อ่าน คิด เขียน เรียนนำไป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๑ - ๓

" จั๋งจูเห่าผสมพันธุ์กลาง ร.ร.หนองรีมิ่งคลสุขสวัสดิ์ จ.ชลบุรี ก่อนปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ " เมื่อวันที่ ๒๕ ก.ค. เวลา ๑๒.๓๐ น. เจ้าหน้าที่มูลนิธิกู้ภัยธรรมรัศมีมณีรัตน์ ได้รับแจ้งจากประชาชนขอความช่วยเหลือให้ไปจับจูที่ โรงเรียนหนองรีมิ่งคลสุขสวัสดิ์ เลขที่ ๕๐/๑ หมู่ ๗ ต.หนองรี อ.เมือง จ.ชลบุรี จึงรุดไปยังที่เกิดเหตุพร้อมอุปกรณ์จับจู พบว่าอาคารที่จูอาศัยอยู่นั้นเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ใช้เรียนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ

๑. ข้อความข้างต้นนี้ น่าจะปรากฏอยู่ในหนังสือประเภทใด

ก. หนังสือนิทาน

ข. หนังสือธรรมะ

ค. หนังสือพิมพ์

ง. นิตยสาร

๒. จูที่พบเป็นชนิดใด

ก. จูเขียว

ข. จูจาง

ค. จูสามเหลี่ยม

ง. จูเห่า

๓. สถานที่พบจูคือที่ใด

ก. ห้องน้ำ

ข. โรงอาหาร

ค. ห้องเรียนในอาคารเรียน

ง. อาคารพละ

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๔ - ๗

" ลิงน้อยมีนิสัยซุกซน ไปเหยียบรังมดแดง มดแดงบอกให้ขอโทษ แต่ลิงน้อยไม่ยอมขอโทษ มดแดงจึงชวนเพื่อนมารุมกัดลิงน้อย ลิงน้อยได้รับความเจ็บปวดมาก จนทนไม่ไหว จึงยอมขอโทษมดแดง "

๔. ใครมีพฤติกรรมเหมือนลิงน้อย

ก. นิด วิ่งไปชนเพื่อนจนหกล้ม

ข. แดง ทำการบ้านส่งครูทันเวลาทุกวัน

ค. น้อย วิ่งไล่เตะฟุตบอลในสนาม

ง. คิง วิ่งเล่นซ่อนแอบ

๕. คำพูดใดตรงกับกรกระทำของลิงน้อย

ก. ไม่รู้จักขีดหลาบ

ข. ไม่รู้จักประมาณตนเอง

ค. ไม่รู้จักเอาตัวรอด

ง. ไม่ดูตาม้าตาเรือ

๖. ลิงควรทำตามข้อใดเหตุการณ์จึงจะไม่จบลงแบบนี้

ก. เรียกเพื่อนมาฆ่ามดแดง

ข. ขอโทษมดแดง

ค. จับมดแดงกินเป็นอาหาร

ง. วิ่งไปให้ไกลที่สุด

๗. ถ้ามดแดงเป็นคน มดแดงควรถือคติตามข้อใด เหตุการณ์จึงจะสงบลง

ก. น้ำน้อยยอมแพ้ไฟ

ข. เสียชีพออย่าเสียสัตย์

ค. เหว่ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

ง. บุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องชำระ

๘. จากข้อความ “ต่อไปคุณต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับรถ ผมขอบอกคุณไว้

เพราะถ้าเกิดอุบัติเหตุขึ้น จะทำให้หนักเป็นเบาได้ คุณโปรดเข้าใจด้วย ครั้งนี้ถือเป็น

ครั้งแรก ผมยังไม่ปรับคุณ” ผู้พูดมีวัตถุประสงค์อย่างไร

ก. ตักเตือน

ข. สั่งสอน

ค. แนะนำ

ง. อธิบาย

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๙ - ๑๐

“อันที่จริงแม่ก็ไม่อยากจะเขียนมารบกวนลูกหรอกนะ แต่แม่มีปัญหาเพราะพ่อป่วย จะไปหาหมอกี่ไม่มีเงิน”

๙. ใจความสำคัญของเรื่องนี้คือข้อใด

ก. แม่เขียนจดหมายเล่าเรื่องพ่อที่ป่วยและไม่มีเงินรักษา

ข. แม่เขียนจดหมายตำหนิลูก

ค. แม่เขียนจดหมายต่อว่าลูก

ง. แม่เขียนจดหมายส่งเงินให้ลูก

๑๐. ผู้เป็นแม่ตกอยู่ในอาการใด

ก. มีความสุข

ข. มีความสบายใจ

ค. มีความกลางแคลงใจ

ง. มีความทุกข์ใจ

ใบความรู้ หลักการอ่านข่าวและพิจารณาข่าว

๑. ความหมายของข่าว

ข่าว หมายถึง คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่ น่าสนใจหรือคำบอกกล่าว คำเล่าลือ คำว่าข่าว ถ้ามองในแง่ของการสื่อสารข้อมูล จัดว่าเป็น ข้อมูลชนิดหนึ่งที่ต้องมี ผู้ที่ทำให้เกิดข่าว ผู้ส่งข่าวสื่อกลางที่ใช้ในการส่งข่าว และผู้รับข่าว

๒. องค์ประกอบของข่าว

องค์ประกอบของข่าว มีอยู่ ๔ ส่วน คือ พาดหัวข่าว ความนำ ส่วนเชื่อม และเนื้อข่าว

๒.๑ พาดหัวข่าว เป็นส่วนที่ใช้ดึงดูดความสนใจ และบอกให้รู้ว่าข่าวนั้นมีประเด็น สำคัญอะไรบ้าง ซึ่งจะต้องเป็นภาษาที่สั้นและกระชับ และเมื่ออ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย ถ้าผู้อ่านสนใจก็จะติดตามไปอ่านรายละเอียดต่อไป

๒.๒ ความนำ คือส่วนที่สำคัญที่สุดของข่าว เพราะเมื่ออ่านส่วนความนำแล้ว ผู้อ่านจะทราบทันทีว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง เนื้อหาในส่วนนี้จะต้องตอบคำถาม ที่คนอยากรู้ก่อน โดยอาจเลือกตอบเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญ ที่คาดว่าผู้อ่านอยากรู้ มากที่สุดก่อนก็ได้

๒.๓ ส่วนเชื่อม คือส่วนที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างความนำและเนื้อหาข่าว โดยทั่วไปจะมีความยาวเป็นย่อหน้าสั้นๆเพื่อใช้ขยายความ หรือเพิ่มเติมข้อมูลจากสิ่งที่ปรากฏ ในความนำ เพื่อไม่ให้ความนำยาวเกินไป

๒.๔ เนื้อข่าว เป็นส่วนที่เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ทั้งหมด เพื่อให้ผู้อ่าน เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดตามลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ หรือลำดับเวลา หรือลำดับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนเนื้อหาจึงเป็นส่วนขยายส่วนความนำ โดยขยายรายละเอียดและ ข้อมูลที่ยังไม่ได้ระบุถึงในความนำเพิ่มเติม

๓. ประเภทของข่าว ข่าวแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๓.๑ ข่าวหนัก หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อเรื่องในเชิงสาระ และมีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวธุรกิจ ข่าวการศึกษา

๓.๒ ข่าวเบา หมายถึง ข่าวที่เกิดขึ้นในคนกลุ่มย่อยๆ มีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น ข่าวชาวบ้าน ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม เป็นต้น

๔. หลักการอ่านและพิจารณาข่าว

๔.๑ พิจารณาพาดหัวข่าว การพิจารณาพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นการจัดลำดับความสำคัญของข่าว หากสังเกตการพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ จะพบว่าส่วนสำคัญที่สุดของข่าว จะพาดหัวด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ ส่วนที่สำคัญรองลงมาจะใช้ตัวอักษรขนาดเล็กลงมาตามลำดับ ดังนั้นในการอ่านและพิจารณาข่าว ควรอ่านพาดหัวข่าวใหญ่ก่อน แล้วจึงอ่านพาดหัวย่อย

๔.๒ พิจารณาความนำ เมื่ออ่านและพิจารณาพาดหัวข่าวและทราบเรื่องราวสั้น ๆ ของข่าวนั้นแล้วขั้นต่อมา คือการอ่านและพิจารณาความนำ ซึ่งสรุปเรื่องราวของข่าวโดยขยายความหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของพาดหัวข่าว หากผู้เขียนข่าวสามารถเขียนความนำได้ชัดเจนและผู้อ่านมีเวลาในการอ่านน้อยหรือต้องประหยัดเวลาในการอ่านก็อาจไม่จำเป็นต้องอ่านส่วนเนื้อข่าวต่อไป

๔.๓ พิจารณาเนื้อข่าว เนื้อข่าวเป็นส่วนที่ผู้อ่านจะอ่านหรือไม่อ่านก็ได้ หากทราบเรื่องย่อของข่าวจากความนำมาแล้ว เนื้อข่าวเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ซึ่งอาจพบว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับให้ข้อมูลของข่าวแตกต่างกัน เพราะผู้เขียนข่าวต้องนำเสนอข่าวให้ทันเวลา หากเราสนใจข่าวใดเป็นพิเศษก็ควรติดตามอ่านเนื้อข่าวจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับ เพื่อเปรียบเทียบความถูกต้องของข่าว และคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

๔.๔ พิจารณาการใช้สำนวนภาษา เมื่อพิจารณาการใช้สำนวนภาษาในการเขียนข่าว จะพบว่ามีข้อบกพร่องหลายประการทั้งการเขียนสะกดคำ การใช้คำย่อ การใช้คำผิด การใช้คำแสลง การวางส่วนขยายไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะการจัดทำหนังสือพิมพ์เป็นกระบวนการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นในการอ่านข่าว จึงต้องพิจารณาการใช้ภาษาตามลักษณะของข่าว

ใบงานที่ ๐๑

วิเคราะห์ข่าวและเขียนแผนภาพของข่าว

คำชี้แจง อ่านข่าวที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ข่าวโดยเขียนแผนภาพของข่าวตามที่กำหนด

ยกเหล็กผงาด วีลแชร์ทุบสถิติโลก!! ไทยยังเฉียบ ชีวิตอีก ๔ ทอง พาราเกมส์

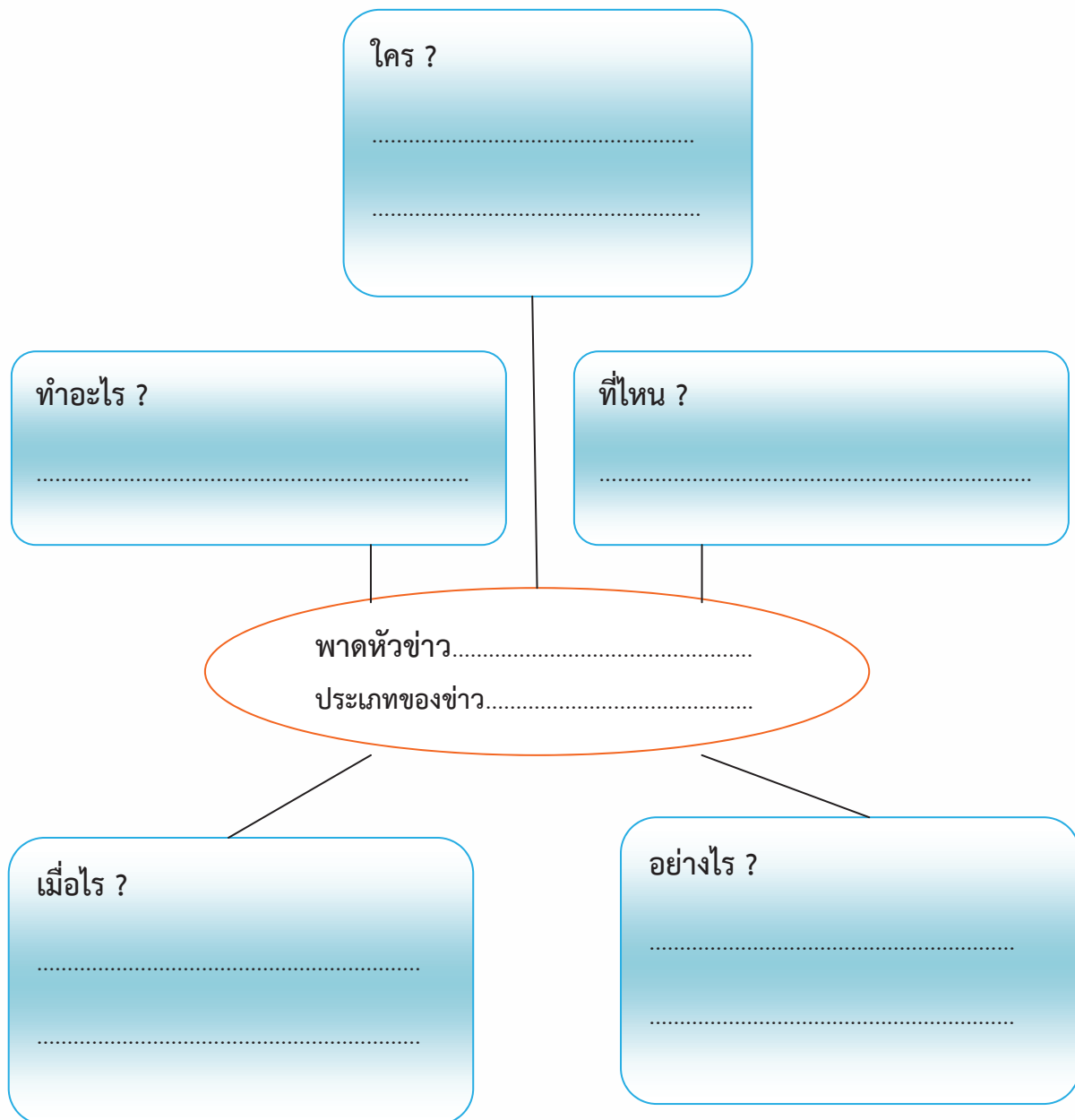
ทัพไทยยังแรง คีทเอเชียพาราเกมส์ ๒๐๑๔ ที่เกาหลีใต้ โดยเก็บเพิ่มอีก ๔ เหรียญทองประกอบด้วย วันดี กองม่วง ยกน้ำหนักหญิง, เพ็ชร รุ่งศรี จากวีลแชร์เรซซิ่ง ๑๐๐ เมตรชาย พร้อมทำลายสถิติโลก พัทยา เทศทอง จากบอคเซีย ประเภททีมบีซี และ บดินทร์ ศรศรีวิชัย จากปืนสั้นอัดลม ๑๐ ม. บุคคลชาย

การแข่งขันกีฬาเอเชียนพาราเกมส์ ๒๐๑๔ ที่เมืองอินซอน ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งมีนักกีฬา ๔,๕๐๐ คน จาก ๔๑ ประเทศเข้าร่วมทั้งหมด ๒๓ ชนิดกีฬา ล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๐ ต.ค. ทัพนักกีฬาพาราไทยเก็บเพิ่ม ได้อีก ๔ เหรียญทองจากเพ็ชร รุ่งศรี ในวีลแชร์เรซซิ่ง ๑๐๐ เมตรชาย คลาส บี ๕๒ วันดี กองม่วง ยกน้ำหนักหญิง รุ่นน้ำหนัก ๕๐ กก. บอคเซีย ประเภททีมบีซี ๑ - ๒ และบดินทร์ ศรศรีวิชัย ในปืนสั้นอัดลม ๑๐ ม. บุคคลชาย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ใบงานที่ ๑๑
วิเคราะห์ข่าวและเขียนแผนภาพของข่าว

คำชี้แจง อ่านข่าวที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ข่าวโดยเขียนแผนภาพของข่าวตามที่กำหนด

ใบงานที่ ๐๒

จำแนกข่าว

คำชี้แจง อ่านข่าวที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาและจำแนกว่าแต่ละข่าวจัดอยู่ในข่าวประเภทใดทางซ้ายมือ พร้อมนำหมายเลขมาใส่ลงในกรอบหน้าข้อความทางขวามือ

๑. ข่าวอาชญากรรม

"นายกรัฐมนตรี" แอนอกยินดีตอบผู้ตีซักฟอก ไม่หวั่น รมต. มั่นใจแรงได้ ไม่พินิจการบริหารงานของรัฐมีทุจริต

๒. ข่าวเศรษฐกิจ

การเลือกตั้งสหรัฐฯ ครึ่งล่าสุด สภาคองเกรส ได้สมาชิก นักการเมืองอเมริกันเชื้อสายเอเชีย มากที่สุดในประวัติศาสตร์ ทั้งยังนับถือศาสนาหลากหลายทั้งพุทธ และฮินดู เป็นต้น

๓. ข่าวการเมือง

ทีมฟุตบอลอาร์เจนตินา รอดตัวหวุดหวิด หลังไล่เชือดเซอร์เบีย ๒-๑ ตีตัวเข้าสู่อรอบ ๘ ทีมสุดท้ายศึกฟุตบอลโลก ไปรอพบกับ อริตลอดกาลอย่างขุนพลโตะเล็ก "แซมบ้า" บราซิล เป็นด่านต่อไป

๔. ข่าวต่างประเทศ

โมเดิร์นเทรดแจกพิกัดช้อป ราคาอาหารจานด่วนไม่ขึ้นราคา ระบุห้างโลตัส บิ๊กซี ยังตรึงราคาขาย ๑๐ เมนูแนะนำ

๕. ข่าวกีฬา

นศ.ม.รามคำแหง บุกยิงคู่รัก นศ.ม.ราชภัฏสวนดุสิต ดับคา ตึกเรียน ก่อนยิงตัวตายตาม ปมเหตุอีกฝ่ายบอกเลิกแต่ไม่ยอม

ใบงานที่ ๐๓ เจาะข่าวเด่นประเด็นร้อน

คำชี้แจง อ่านข่าวที่กำหนดให้และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์และถูกต้อง

“นักเรียนไทย เจ๋ง กวาด ๑๒ เหรียญทอง และคว้ารางวัลสุดยอดถึง ๓ รางวัล จากการแข่งขันคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศที่สาธารณรัฐอินเดีย ”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ส่ง ๒๔ นักเรียนไทย เข้าร่วมการแข่งขันคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ ระดับประถมศึกษา ระหว่างวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เมืองลักซ์เนา สาธารณรัฐอินเดีย

ผลปรากฏว่า นักเรียนไทยสามารถกวาดรางวัลมาได้รวม ๒๗ รางวัล ประกอบด้วย การแข่งขันคณิตศาสตร์ ได้ ๖ เหรียญทอง ๕ เหรียญเงิน ๑ เหรียญทองแดง และยังสามารถคว้าถ้วยรางวัลคะแนนรวมสูงสุด และถ้วยรางวัล คะแนนรวมปฏิบัติสูงสุด ส่วนการแข่งขันวิทยาศาสตร์โอลิมปิกสามารถคว้าได้ ๖ เหรียญทอง ๖ เหรียญเงิน และสามารถคว้าถ้วยรางวัลคะแนนทฤษฎีสูงสุดมาครอง โดยมีนักเรียนจาก ๑๒ ประเทศ จำนวน ๒๓๕ คน เข้าร่วม ได้แก่ ประเทศเนปาล แอฟริกาใต้ จีน ไนจีเรีย ศรีลังกา อินโดนีเซีย ใต้หวัน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินเดีย และประเทศไทย

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ ฉบับวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

คำชี้แจง อ่านข่าวที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์และถูกต้อง

เรื่องอะไร

.....
.....

ประเภทของข่าว

.....
.....

พาดหัวข่าว

.....
.....
.....
.....
.....

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าว

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ ๐๔

อ่านเรื่องแล้วตอบคำถาม

คำชี้แจง อ่านเรื่องเที่ยวเมืองพระร่วง แล้วตอบคำถาม

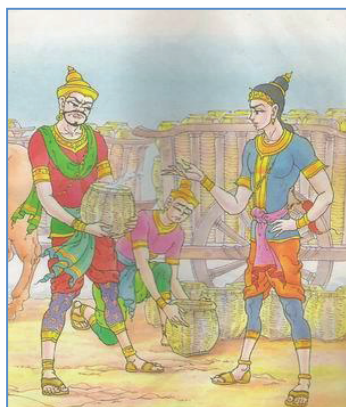
เที่ยวเมืองพระร่วง

วันที่ ๑๗ มกราคม เป็นวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้มาเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกันเป็นจำนวนมาก เราได้มีคฤศก์น้อยชื่อโอทยานเป็นคนนำทาง มีคฤศก์น้อยได้นำชมวัดต่างๆ ในอุทยานประวัติศาสตร์อย่างคล่องแคล่ว

ตอนหนึ่งมีคฤศก์น้อยได้เล่าเรื่องขอมดำดินให้ฟังว่า นายทหารของขอมดำดินมาถามหาพระร่วง เพื่อจะจับตัวพระร่วงไปลงโทษ แต่พระร่วงรู้ตัวก่อนจึงบอกให้นายทหารรอ และได้กลายเป็นหินอยู่ ณ ที่แห่งนั้น

ต่อมากษัตริย์เมืองสุโขทัยว่างลง ชาวเมืองสุโขทัยได้อัญเชิญพระร่วงเป็นกษัตริย์ แต่พระร่วงยังเป็นพ่อเมืองละโว้อยู่ จึงได้รวมเมืองละโว้กับสุโขทัยเข้าด้วยกัน เป็นอาณาจักรเดียวกัน เพื่อความเป็นปึกแผ่นของเมืองสุโขทัย ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

หนังสือวรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. คำว่า มัคคุเทศก์น้อย หมายถึงอะไร

.....
.....

๒. นักท่องเที่ยวเดินทางมาชมสถานที่ใด

.....
.....

๓. วันพ่อขุนรามคำแหงมหาราชตรงกับวันใด

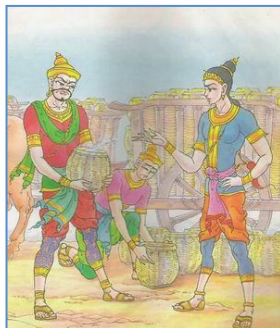
.....

๔. พระร่วงเคยปกครองเมืองใดก่อนที่จะปกครองเมืองสุโขทัย

.....
.....

๕. พระร่วงที่กล่าวถึงในเรื่องคือพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

.....
.....

ใบความรู้ การอ่านแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การอ่านแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การอ่านเพื่อแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เป็นการอ่านอย่างไตร่ตรองพิจารณา เหตุผลแล้วตีความหมายของข้อความ หรือเรื่องเพื่อแยกให้ได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด ถ้าผิดต้องทราบว่ามีผิดอย่างไร

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ในการอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งในการอ่านแต่ละครั้ง จุดมุ่งหมายย่อมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้อ่านว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายของการอ่านโดยทั่วไปแบ่งออกได้ ดังนี้

๑. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อมุ่งให้ได้ความรู้ในเรื่อง ที่ต้องการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเนื้อหาอันนั้นๆ ได้แก่ การอ่านตำรา วิชาการ สารคดี บทความ

๒. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ ผู้อ่านมุ่งที่ความผ่อนคลายอารมณ์ ความเพลิดเพลินที่เกิดจากการอ่าน ในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้ไปด้วย ได้แก่ การอ่าน นิยาย เรื่องเล่า หนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การอ่านเพื่อแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น หมายถึง การอ่านอย่างละเอียด ทุกตัวอักษร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะได้ว่า อะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือ ความคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด ถ้าผิดก็ต้องทราบว่ามีผิดอย่างไร

ตัวอย่างการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

“ประเทศหนึ่งๆ ต่างก็มีระบอบการปกครองแตกต่างกันออกไป ประเทศรัสเซียได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบบสังคมนิยม ไม่มีศาสนา ไม่มี พระมหากษัตริย์ ถ้าข้าพเจ้าต้องมีชีวิตอยู่ที่นั่น คงจะอึดอัดใจมิใช่น้อย เพราะข้าพเจ้าถือว่า ทั้งสองสถาบันคือศูนย์รวมจิตใจของทุกคน”

ข้อเท็จจริง : ประเทศหนึ่งๆ ต่างก็มีระบอบการปกครองของตนเอง ไม่เหมือนประเทศอื่น ประเทศรัสเซียมีการปกครองตามระบบสังคมนิยม ไม่มีศาสนา ไม่มีพระมหากษัตริย์ **ข้อคิดเห็น** : ข้าพเจ้าถือว่าทั้งสองสถาบันคือศูนย์รวมจิตใจของทุกคน

ใบงานที่ ๐๕

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

คำชี้แจง ดูภาพและอ่านข้อความ แล้วแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ฮีโร่ ๒ พลเมืองดีช่วยชีวิตแม่ลูกขับรถตกคลอง

เมื่อวันที่ ๒๕ ก.ค. ๕๖ วิทยู จส. ๑๐๐ รายงานข่าวว่าได้เกิดอุบัติเหตุรถเก๋ง ตกคลองทวีวัฒนา บริเวณถนนเรียบคลองทวีวัฒนา ทางเข้าสนามหลวง ๒ ซึ่งภายในรถเก๋ง ค้นดังกล่าวมีคนอยู่ข้างใน ๓ คน เป็นแม่กับลูกชายอีก ๒ คน โดยสาเหตุของการตกคลอง มาจากการผิดพลาด โดยจะใส่เกียร์ถอยหลังเพื่อตั้งลำใหม่แต่ทำไปเหยียบคันเร่งแบบเต็มแรง ทำให้รถตกลงไปในคลองอย่างรวดเร็ว ซึ่งพอรถตกคลอง จึงรีบตั้งสติกดกระจกและเรียกให้ คนเข้ามาช่วย ทั้งนี้พลเมืองดีที่เห็นเหตุการณ์อยู่ในขณะนั้นได้รับกระโดดลงไปช่วยชีวิต ทำให้แม่ลูกทั้ง ๓ รอดตาย ก่อนที่รถจะจมลงไปใคลอง

ข้อเท็จจริง

.....

.....

.....

ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๖

เขียนแผนภาพข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

คำชี้แจง อ่านสารคดี เรื่องอยากสุขภาพดี ต้องปรับพฤติกรรม แล้วเขียนข้อความลงในแผนภาพข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

อยากสุขภาพดี ต้องปรับพฤติกรรม

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว โดยมากแล้วยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะคนส่วนใหญ่ "รู้" ว่าอะไรควรทำ แต่ยังไม่ทำ

นพ.ชนันทนพ ศรุฑกุล เลขาธิการเครือข่ายคนไทยไร้พุง อธิบายว่า เรื่องของการปรับพฤติกรรม ก้าวแรกคือ ต้องมี "ความรู้" ก่อน สองคือสร้าง "ความตระหนัก" ว่าเมื่อกินผิดเข้าไปแล้วจะมีผลอย่างไร ทำให้เกิดความระมัดระวังในการบริโภคอาหารมากยิ่งขึ้น สามคือ "พยายามปรับสิ่งแวดล้อม" เปลี่ยนขนมเค้ก กาแฟ ระหว่างพักประชุม เป็นผลไม้ได้หรือไม่ สุดท้ายคือต้อง "สร้างแรงจูงใจ" ในการปรับพฤติกรรม เพราะหากไม่มีแรงจูงใจในการปรับพฤติกรรม ก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จ

ปัจจุบันประเทศไทยมีคนอ้วนเป็นอันดับ ๕ ของเอเชีย สำหรับการใช้เกณฑ์หลักการคิดแคลอรีในการคุมน้ำหนักก็ไม่ได้ผลเสมอไป เพราะแต่ละคนต้องการพลังงานไม่เหมือนกัน และในคนที่ไม่ออกกำลังกายร่างกายก็ต้องการแคลอรีน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ซึ่งเกณฑ์การคิดแคลอรีที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนั้นเป็นค่าเฉลี่ยในอดีตที่กำหนดไว้ในตอนที่คนเรายังมีกิจกรรมให้ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย แต่ปัจจุบันเรามีกิจกรรมลดลง แนวโน้มในอนาคตจึงน่าจะต้องมีการปรับค่าเฉลี่ยแคลอรีด้วย

หากการ "กินผิด" คือตัวการสำคัญสาเหตุหนึ่งที่เป็นอันตรายก่อโรค "ความรู้ผิด" ก็คงเป็นปัจจัยเร่งให้ป่วยเร็วขึ้น เมื่อแก้ไขและพร้อมที่จะหันมา "กินดี" ถูกหลัก "ปฏิบัติ" ถูกต้อง การเป็นเจ้าของสุขภาพดีไร้โรคภัยเบียดเบียนก็เป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนทำได้

เคล็ดลับการกินอย่างฉลาด ปราศจากโรค (สสส.)

ชัชววรรณ ปัญญาพยัตจาติ

เขียนแผนภาพข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

เรื่อง อยากรักษาภาพดี ต้องปรับพฤติกรรม

ข้อเท็จจริง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๗

การคาดคะเนเรื่องราวและเหตุการณ์

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง แล้วคาดคะเนเรื่องราวที่เกิดขึ้น

กบกับหนูชรา

หนูชราตัวหนึ่งเดินทางแรมรอนมาจนถึงลำธารที่ชายป่า หนูชราต้องการจะข้ามไปยังฝั่งตรงข้ามจึงเข้าไปหาเจ้ากบตัวน้อยที่ริมลำธาร แล้วเอ่ยขอให้กบช่วยพาข้ามลำธารด้วย กบน้อยมองหนูแล้วปฏิเสธอย่างสุภาพว่า

" ไร้ ฉันทะตัวเล็กกว่าท่าน แล้วจะพาท่านข้ามไปได้อย่างไรกันล่ะจ๊ะ "

แต่หนูชราไม่ยอมกลับอ้างว่าตนเป็นสัตว์ผู้อาวุโสกว่า ถ้ากบไม่ช่วยตนก็จะไปป่าวประกาศให้สรรพสัตว์ทั้งหลายรู้ถึงความใจดำของกบ

๑. นักเรียนคิดว่ากบจะยอมช่วยเหลือหนูชราหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

๒. ถ้านักเรียนเป็นกบนักเรียนจะมีวิธีช่วยหนูชราให้ข้ามฝั่งไปได้อย่างไร

.....

.....

๓. นักเรียนคิดว่าตอนจบของเรื่องจะเป็นอย่างไร

.....

๔. หนูชราเป็นผู้ใหญ่ใจดีหรือไม่ ให้เหตุผล

.....

.....

ใบความรู้ ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

ข้อคิด หมายถึง ประเด็นที่เสนอให้คิด ประเด็นที่ชวนคิดการหาข้อคิดจากเรื่องที้อ่าน เป็นการหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที้อ่านว่าเรื่องนั้นๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่างๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องแล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง และจับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การหาข้อคิดจากการอ่านนิทาน

กากับนกยูง

กาคตัวหนึ่งกำลังเดินอยู่แนวชายป่า ซึ่งล้าเข้าไปในสนามที่พวกนกยูงมักจะเดินเล่นกันเป็นประจำ มันได้พบกับชนนกลุ่มหนึ่งซึ่งร่ว่งหล่นมาจากเหล่านกยูงยามที่มันผลัดขน กาคมีความรู้สึกพอใจกับชนนที่มีสีส้นสวยงามเหล่านั้น มันจึงผูกชนนที่เจอไว้ที่หางของตน และเดินวางท่าตรงไปยังฝูงนกยูง เมื่อมันเดินเข้ามาใกล้ฝูงนกยูง เหล่านกยูงจึงรู้ว่ามันไม่ใช่ นกยูง เหล่านกยูงทั้งหลายจึงเดินตรงเข้าไปหาเจ้ากาคพร้อมกับจิก และถอนขนจอมปลอมของมันเสีย กาคได้รับความเจ็บปวดแต่ก็ไม่สามารถต่อสู้กับเหล่านกยูงได้ นอกจากบินหนีกลับไปยังฝูงของตนเองที่เฝ้าดูพฤติกรรมของมันอยู่ห่างๆ พวกมันรู้สึกรำคาญเจ้ากาคตัวนี้มาก มันจึงสั่งสอนแก่เจ้ากาคว่า "ชนนกุหลาบเพียงอย่างเดียว ช่วยให้มันเป็นนกชั้นสูงไม่ได้หรอก"

นิทาน อีสป

สรุปใจความสำคัญของเรื่อง

กาคอยากมีขนสวยงามอย่างนกยูง จึงเก็บขนของนกยูงมาแซมขนของตนเอง เพื่อหวังว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นนกยูงได้ แต่เมื่อความจริงปรากฏ มันก็ต้องกลับมาเป็นนกกาคอย่างเดิม

ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

ความงามที่แท้จริงคือความงามที่เกิดจากการมีจิตใจที่ดี

ใบงานที่ ๑๘

อธิบายข้อคิดจากนิทาน

คำชี้แจง อ่านนิทาน แล้วเขียนข้อคิดจากนิทานเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สองพี่น้องแบ่งของ

ชวานาผู้หนึ่งมีบุตรสาวอยู่สองคน วันหนึ่งอยากจะทดลองปัญญาของบุตรทั้งสอง จึงส่งแตงโมให้บุตรทั้งสอง ๑ ใบ โดยบอกว่าให้ทั้งสองไปแบ่งกันกินให้เท่าๆ กันเพื่อจะได้ไม่ต้องโต้เถียงทะเลาะเบาะแว้งกันเรื่องได้มากได้น้อย ถ้าแบ่งไม่ได้เท่าๆ กันเกิดทุ่มเถียงกันขึ้นเมื่อใด ก็จะต้องถูกลงโทษทั้งสองคน

เด็กทั้งสอง เมื่อได้รับแตงโมมาแล้วไม่รู้ว่าจะผ่าแบ่งกันอย่างไรจึงจะได้ส่วนเท่าๆ กันด้วยเกรงจะต้องถูกทำโทษ ในที่สุดจึงตกลงกันในวิธีการดังนี้ โดยที่เด็กทั้งสองเห็นว่าเป็นวิธีที่ยุติธรรม คือ ถ้าหากใครเป็นผู้ผ่าแตงโมออกเป็นสองซีก ผู้นั้นจะต้องเป็นฝ่ายเลือกทีหลัง และจะต้องยอมให้ฝ่ายที่ไม่ใช่เป็นคนผ่าเลือกก่อน ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้คนผ่าลำเอียงโดยผ่าเป็นชิ้นโตชิ้นหนึ่งและชิ้นเล็กชิ้นหนึ่ง แล้วคนผ่ารีบเลือกเอาชิ้นโตเป็นของตนเองเสียก่อน

เมื่อเด็กทั้งสองได้ผ่าแตงโมแบ่งกันเสร็จแล้ว จึงรีบวิ่งไปเล่าให้บิดาฟัง บิดามีความพอใจในสติปัญญาของเด็กทั้งสองนั้นมาก

ข้อตกลงที่สร้างความยุติธรรม คือ

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน คือ

.....

.....

.....

ข้อคิดนี้จะนำไปใช้ในเรื่องใด

.....

.....

ใบงานที่ ๐๙

สรุปข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง อ่านนิทานชาดก เรื่อง หงส์ทอง แล้วตอบคำถาม

หงส์ทอง

พราหมณ์ผู้หนึ่ง ตายไปแล้วเกิดเป็นหงส์ทอง เห็นธิดาและภรรยาได้รับความลำบากต้องทำงานรับจ้างผู้อื่น เกิดความสงสารจึงหมั้นมาเยี่ยมเยียนและสลับขนทองให้เพื่อนำไปขายเลี้ยงชีวิต ภรรยาและธิดาร่ำรวยมีความสุขมาก ต่อมาภรรยาเกิดความโลภอยากร่ำรวยมากๆ จึงคิดจะจับหงส์ทองถอนขนทองคำให้หมด ธิดาไม่ยอมจึงกล่าวห้ามปรามแต่ฝ่ายภรรยาไม่เชื่อเมื่อหงส์ทองมาจึงจับถอนขน แต่ขนที่ถูกถอนไม่ได้เป็นทองคำ กลับกลายเป็นขนนกกระยาง ธิดาจึงนำหงส์ทองมาเลี้ยงด้วยความสงสารจนขนงอกขึ้นใหม่ หงส์ทองจึงบินไปอยู่ในป่าไม่กลับมาอีกเลย ตั้งแต่นั้นมาภรรยาและธิดาก็ยากจนเหมือนเดิม

๑. นิทานชาดกเรื่องนี้ให้ข้อคิดแก่นักเรียนในเรื่องใด

.....

.....

.....

๒. นักเรียนจะนำข้อคิดจากชาดกนี้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๐

อ่านให้ดีแล้วจะมีคำตอบ

คำชี้แจง อ่านข้อความและตอบคำถาม

คำเตือนเรื่องไข้เลือดออก

เนื่องจากเวลานี้อย่างเข้าสู่ฤดูฝน โรคระบาดในฤดูฝนนี้ คือโรคไข้เลือดออก ซึ่งมีผู้กลายเป็นพาหะนำโรคมามากขึ้น เมื่อยุงกัดก็จะปล่อยเชื้อไข้เลือดออก ออกมา กระทรวงสาธารณสุขจึงประกาศเตือนให้ประชาชนป้องกันอย่าให้ยุงกัด ควรนอนกางมุ้ง และทำลายแหล่งน้ำขังที่มียุงอาศัยอยู่ หรือแจ้งเจ้าหน้าที่อนามัยอำเภอ มาพ่นยากำจัดยุงหรือทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง โรคไข้เลือดออกจะลดลงได้โดยความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ

๑. โรคที่มีระบาดในฤดูฝนคือ.....

๒. โรคตามข้อ ๑ มีสาเหตุมาจากอะไร

.....
.....

๓. พาหะนำเชื้อไข้เลือดออกคือ .....

๔. กระทรวงสาธารณสุขเตือนประชาชนเรื่องใด

.....
.....

๕. เรามีวิธีป้องกันไข้เลือดออกอย่างไร

.....
.....

ใบความรู้ มารยาทในการฟัง การดู และการพูดสนทนา

มารยาทในการฟัง

๑. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับสถานที่ ให้เกียรติผู้พูดและเคารพสถานที่
๒. ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด
๓. ไม่ทำความรำคาญให้แก่ผู้ฟังคนอื่น
๔. ไม่แสดงกิริยาหรือท่าทางไม่เหมาะสม เช่น โห่ ฮา ทำหน้าเปื้อนหน้าย ฯลฯ
๕. ถ้าจำเป็นต้องออกนอกห้องควรทำความเคารพประธานก่อน
๖. ถ้าต้องการถามควรขออนุญาตก่อน หรือถามเมื่อผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม

มารยาทในการดู

๑. ขออนุญาตเจ้าของสถานที่ก่อน
๒. ตั้งคำถาม ถามความรู้หรือข้อสงสัยให้เหมาะสม
๓. ไม่ดึงหรือวิพากษ์วิจารณ์ให้เสื่อมเสีย
๔. สนใจดูและแสดงให้เห็นว่าได้ประโยชน์จากการดู
๕. ขอบขอบคุณเมื่อดูจบแล้ว
๖. ไม่รบกวนผู้อื่นขณะดู
๗. ปฏิบัติตามระเบียบของสถานที่
๘. แต่งตัวให้เหมาะสมกับสถานที่

มารยาทในการพูดสนทนา

๑. ตั้งใจฟังคู่สนทนา
๒. พูดด้วยความจริงใจ พูดด้วยน้ำเสียงที่เป็นธรรมชาติ
๓. ใช้คำพูดสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
๔. ควรใกล้เคียงและเปลี่ยนบทสนทนาในบางโอกาส
๕. ให้โอกาสคู่สนทนาพูดบ้าง ไม่แสดงกิริยาหรือสีหน้าไม่เหมาะสม
๖. ไม่พูดส่อเสียด กระทบกระเทียบ
๗. ไม่ข่มขู่ดิงดัน เพื่อเอาชนะคู่สนทนา
๘. ไม่นินทาให้ร้ายผู้อื่น ไม่ซุบซิบกับผู้ที่นั่งใกล้
๙. ไม่ซอกแซกถามเรื่องส่วนตัวของผู้ที่เพิ่งรู้จัก

ใบความรู้ หลักการฟังและการพูด

หลักการฟัง

การฟัง คือ การรับรู้ความหมายจากเสียงที่ได้ยิน เป็นการรับรู้สารทางหู ในชีวิตประจำวันของเรา เราใช้เวลาในการฟัง ทั้งที่ฟังจากบุคคลโดยตรง และฟังจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เพราะข่าวสาร ความรู้และศิลปะวิทยาการต่างๆ ที่มนุษย์ถ่ายทอดกันตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ยังใช้วิธีการพูดอธิบาย ให้ฟังแม้จะมีหนังสือบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้วก็ตาม

หลักการฟังที่ดี การฟังที่ดีมีหลักสำคัญ คือ

๑. ฟังให้ตรงตามความมุ่งหมาย โดยทั่วไปหลักการฟังมีความมุ่งหมาย ๓ ประการ
  - ๑.๑ ฟังเพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การฟังเรื่องราวที่สนุกสนาน
  - ๑.๒ ฟังเพื่อความรู้ ได้แก่ การฟังเรื่องราวทางวิชาการ ข่าวสารและข้อเสนอแนะต่างๆ
  - ๑.๓ ฟังเพื่อให้ได้คติชีวิตหรือความจรรโลงใจ ได้แก่ การฟังที่ก่อให้เกิดสติปัญญา ความสุขุมและวิจารณ์ญาณ เพื่อเชิดชูจิตใจให้สูงขึ้น ประณีตขึ้น
๒. ฟังโดยมีความพร้อม ความพร้อมในที่นี้ หมายถึง ความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ และความพร้อมทางสติปัญญาความพร้อมทางร่างกาย หมายถึง การมีสุขภาพทางร่างกายเป็นปกติ ไม่เหนื่อย ไม่อิดโรย ความพร้อมทางจิตใจ หมายถึง การมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจอย่างเพียงพอ
๓. ฟังโดยมีสมาธิ หมายถึง ฟังด้วยความตั้งใจมั่น จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง ไม่ปล่อยจิตใจให้เลื่อนลอยไปที่อื่น
๔. ฟังด้วยความกระตือรือร้น ผู้ที่ฟังด้วยความกระตือรือร้นมักจะเป็นผู้ฟังที่มองเห็นประโยชน์ หรือเห็นคุณค่าจึงสนใจเรื่องที่ตนจะฟัง
๕. ฟังโดยไม่มีอคติ ผู้ฟังโดยไม่มีอคติต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วน ไม่เป็นโทษแก่ผู้อื่น

หลักการพูด

การพูด มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมากไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ประกอบกิจการงานใด หรือคบหาสมาคมกับผู้ใด ก็ต้องสื่อสารด้วยการพูดเสมอ จึงมักพบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จ ในกิจกรรม การงาน การคบหาสมาคมกับผู้อื่น ตลอดจนการทำประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ล้วนแต่ เป็นคนที่มีประสิทธิภาพในการพูดทั้งสิ้น ส่วนหนึ่งของการพูดสามารถสอนและฝึกได้จากกล่าวได้ว่า การพูดเป็น "ศาสตร์" มีหลักการ และกฎเกณฑ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะถึงขั้นเป็นที่พอใจอีกส่วนหนึ่ง เป็นความสามารถพิเศษหรือศิลปะเฉพาะตัวของผู้พูดแต่ละบุคคล บางคนมีความสามารถที่จะตรง ผู้ฟังให้หนึ่งอยู่กับที่ จิตใจจดจ่ออยู่กับการฟังเรื่องที่พูด ผู้พูดบางคนสามารถพูดให้คนฟังหัวเราะได้ ตลอดเวลา ศิลปะเฉพาะตัวนี้เป็นสิ่งที่ลอกเลียนกันได้ยาก แต่อาจพัฒนาขึ้นได้ในแต่ละบุคคล ซึ่งการพูดที่มีประสิทธิภาพเกิดจากการสังเกตวิธีการที่ดีและมีโอกาสฝึกฝน

ประเภทของการพูด แบ่งได้ ๒ ประเภท คือ

๑. การพูดระหว่างบุคคล ได้แก่

๑.๑ การทักทายปราศรัย ลักษณะการทักทายปราศรัยที่ดีดังนี้

- หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอาการยินดีที่ได้พบผู้ที่เราทักทาย
- กล่าวคำปฏิสันถารที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม เช่น สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ
- แสดงกิริยาอาการประกอบคำปฏิสันถาร
- ข้อความที่ใช้ประกอบการทักทายควรเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความสบายใจ

๑.๒ การแนะนำตนเอง การแนะนำเป็นสิ่งจำเป็น และมีความในการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคลอาจแนะนำตนเองในหลายโอกาสด้วยกัน การแนะนำตนเองมีหลักปฏิบัติดังนี้คือ ต้องบอกชื่อนามสกุล บอกรายละเอียดกับตัวเรา และบอกวัตถุประสงค์ในการแนะนำตัว

๑.๓ การสนทนา หมายถึง การพูดคุยกัน พูดจาเพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ การรับสารที่ง่ายที่สุด คือ การสนทนา

- คุณสมบัติของการสนทนาที่ดี คือ
- หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
- ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ง่าย ๆ สุภาพ คำพูดและน้ำเสียงน่าฟัง เป็นกันเอง

กับคู่สนทนา

๒. การพูดในกลุ่ม

การพูดในกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่สำคัญในสมัยปัจจุบัน ทั้งในชีวิตประจำวันและในการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น หรือเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมาเล่าให้ฟังกัน มีวิธีการดังต่อไปนี้

- เล่าถึงเนื้อหาและประเด็นสำคัญๆ ว่ามีอะไรบ้าง
- ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย
- น้ำเสียงชัดเจนน่าฟัง เน้นเสียงในตอนที่สำคัญ
- ใช้กิริยาท่าทางประกอบการเล่าเรื่องตามความเหมาะสม
- ผู้เล่าเรื่องควรจำเรื่องได้เป็นอย่างดี

ใบความรู้

หลักการฟังและการดูเพื่อสรุปความและจับประเด็น

หลักการฟังและการดูเพื่อสรุปความและจับประเด็น

การฟังและการดูเพื่อสรุปความและจับประเด็น เป็นทักษะเบื้องต้นที่ทุกคนจะต้องฝึกฝน เราจะต้องติดตามฟัง ดูเรื่องราวโดยตลอด ดังนั้นจึงต้องมีสมาธิในการฟังและสามารถแยกแยะได้ว่าข้อความใดเป็นใจความสำคัญ และข้อความใดเป็นผลความ ถ้าเราเข้าใจเรื่องราวได้โดยตลอดแล้วเราย่อมจดจำเรื่องราวที่ฟังและสามารถถ่ายทอดให้คนอื่นฟังได้ด้วย

ในการฟังแต่ละครั้งเราต้องจับประเด็นของเรื่องที่ฟังได้ คือรู้ว่าผู้พูดต้องการสื่อสารอะไรเป็นประเด็นสำคัญ และรู้จักว่าอะไรคือประเด็นรองซึ่งขยายประเด็นสำคัญ การฟังเช่นนี้เป็นการฟังเพื่อจับใจความสำคัญและใจความรองและรายละเอียดของเรื่อง มีวิธีการฟังดังนี้

๑. ฟังเรื่องราวให้เข้าใจ พยายามจับใจความสำคัญของเรื่องเป็นตอนๆ ว่าเรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

๒. ฟังเรื่องราวที่เป็นใจความสำคัญแล้วหารายละเอียดของเรื่องที่เป็นลักษณะปลีกย่อยของใจความสำคัญ หรือที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

๓. สรุปความโดยรวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญอย่างครบถ้วน

วิธีการสรุปความจากการฟังนั้น เราจะต้องค้นหาให้พบว่าสาระใดเป็นความคิดสำคัญในเรื่องนั้นๆ แล้วสรุปไว้เฉพาะใจความสำคัญ โดยเขียนชื่อเรื่อง ผู้พูด โอกาสที่ฟัง วัน เวลา และสถานที่ที่ได้ฟัง หรือดูไว้เป็นหลักฐานเครื่องเตือนความทรงจำต่อไป

การฟังและดูเพื่อจับประเด็นและสรุปความ เป็นการฟังในชีวิตประจำวันเพื่อให้ได้สาระสำคัญของเรื่องที่ฟัง เช่น ฟังการสนทนา ฟังเรื่องราวข้อมูลข่าวสารต่างๆ ฟังโทรศัพท์ ฟังประกาศ ฟังการบรรยาย ฟังการอภิปราย ฟังการเล่าเรื่อง เป็นต้น

วิธีสรุปความตามลำดับขั้น

๑. ขั้น อ่าน ฟัง และดู

- อ่าน ฟังและดูให้เข้าใจอย่างน้อย ๒ เที่ยว เพื่อให้ได้แนวคิดที่สำคัญ

๒. ขั้นคิด

- คิดเป็นคำถามว่าอะไรเป็นจุดสำคัญของเรื่อง
- คิดต่อไปว่า จุดสำคัญของเรื่องมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดบ้าง จดสิ่งนั้นๆ ไว้เป็น

ข้อความสั้นๆ

- คิดวิธีที่จะเขียนสรุปความให้กะทัดรัดและชัดเจน

๓. ขั้นเขียน

- เขียนร่างข้อความสั้นๆ ที่จดไว้
- จัดเวลาและตกแต่งร่างข้อความที่สรุปให้เป็นภาษาที่สื่อความหมายได้ชัดเจน

ตัวอย่างการสรุปความ

เรื่อง แบบอย่างคือบทเรียน

การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญของชีวิต ทุกคนเกิดมาจะโง่จะฉลาด จะดีจะชั่วขึ้นอยู่กับ การศึกษา พ่อแม่ทุกคนปรารถนาจะให้บุตรหลานของตนเป็นคนดี จนถึงกับยอมทนลำบาก ตรากตรำ ทำการงาน หาทรัพย์เงินทองมาเป็นค่าใช้จ่าย เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน นับว่าเป็นหน้าที่และสิ่งที่ควรได้รับการยกย่องในการเสียสละนั้น

แต่ยังมีสิ่งที่มีคุณค่าที่สุดในชีวิตเด็ก ก็คือบทเรียนซึ่งเกิดจากการปฏิบัติตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็ก นั่นคือการประพฤติปฏิบัติดีงาม เพราะสิ่งที่เด็กได้ยินได้ฟังได้รู้ได้เห็น จากพ่อแม่ผู้ปกครองของตน เช่น การพูดจาไพเราะ การงานเป็นระเบียบเรียบร้อย สิ่งเหล่านี้เป็นบทเรียนอย่างสำคัญ ที่จะซึมซาบเข้าไปในจิตใจของเด็กดียิ่งกว่าหนังสือบทเรียน การให้การศึกษาที่มีค่ายิ่ง เป็นการปลูกสร้างนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นคนดี

มีนิสัยดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตา มีความยุติธรรม มีความรัก ความสามัคคีในครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดี ก็จะทำให้เด็กเอาอย่างในทางดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่าเพียงแต่จะให้ทุนการศึกษาอย่างเดียว ต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี เป็นบทเรียนที่มีค่าของบุตรหลานด้วย แล้วความปรารถนาของเราก็จะสมหวัง

การสรุปความ

๑. ชั้นอ่าน ฟัง และ คิด จับแนวคิดได้ดังนี้

“พ่อแม่ หาเงินทองมาให้ลูกเรียนอย่างเดียวยังไม่พอ ต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี แก่ลูกด้วยจึงจะนับว่าได้ให้การศึกษาที่ถูกต้องแก่ลูก”

๒. ชั้นเขียน

๒.๑ ข้อความที่จดไว้ช่วยจำ

“การศึกษา เรื่องสำคัญ – คนจะดีจะชั่ว โง่ ฉลาดเพราะการศึกษา พ่อแม่ หาเงินมาให้ลูกเรียนเสียสละควรวกย่อง สิ่งที่มีค่าต่อเด็ก – บทเรียนคุณธรรม การปฏิบัติตน ดีงามเป็นตัวอย่างที่ดี รักลูกต้องทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีด้วย”

๒.๒ ข้อความที่สรุปแล้ว

“การศึกษามีความสำคัญต่อชีวิตเด็ก เพราะสามารถทำให้เด็กฉลาดและเป็นคนดีได้ พ่อแม่ที่รักลูก อยากให้ลูกเป็นคนดีนั้น ไม่ควรจะพอใจเพียงการทำหน้าที่หาเงินมาให้ลูกเรียนเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงบทเรียนอันมีคุณค่ายิ่งต่อชีวิตของเด็ก อันได้แก่ การที่พ่อแม่เป็นผู้มีคุณธรรมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในทางที่ดีงามแก่ลูกด้วย”

ใบงานที่ ๑๑

คำตอบที่ดี มีไว้ให้คิด

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้และตอบคำถาม

เศรษฐีคนหนึ่งต้องสูญเสียเงินทั้งหมดไปกับการค้า แถมยังเป็นหนี้สินอีกมาก เขาจึงขายบ้านและรถ แต่ก็ยังใช้หนี้ไม่หมด ในช่วงเวลาแห่งความยากจนขั้นแค่นั้น เขาต้องต่อสู้อย่างโดดเดี่ยว มีเพียงหมาแสนรักร่วมเผชิญชะตากรรมกับเขา

ในคืนที่หิมะตกหนัก เขาเดินทางไปหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เขาหลบหิมะเข้าไปในกระท่อมและใช้ไม้ขีดไฟจุดไฟขึ้นและเตรียมอ่านหนังสือ แต่บังเอิญมีลมพัดมาทำให้ไฟดับ รอบกายมีแต่ความมืดมิด อดีตเศรษฐีตกอยู่ในความมืดอย่างเดียวดาย ทำให้มีความรู้สึกสิ้นหวังถึงกับจะฆ่าตัวตาย แต่ยังมีหมาคู่อใจอยู่เคียงข้างคอยเป็นเพื่อน จึงได้แต่ถอนหายใจและข่มตาหลับ

เช้าวันรุ่งขึ้นเขาพบว่าหมาของเขาถูกฆ่าตายอยู่หน้ากระท่อม เขาก็มีความคิดอยากฆ่าตัวตายอีกครั้ง เนื่องจากไม่มีอะไรต้องอาลัยอาวรณ์อีกแล้ว เขาจึงกวาดตามองสรรพสิ่งบนโลกนี้เป็นครั้งสุดท้าย เขาพบว่าทั้งหมู่บ้านเจียบจนน่ากลัว เมื่อเดินออกไปเรื่อยๆ พบว่าคนในหมู่บ้านถูกฆ่าตายหมด ทำให้เขาได้ว่ามีโจรมาบุกปล้นเมื่อคืน และถูกฆ่าตายทุกคน อดีตเศรษฐีจึงคิดได้ว่า ข้าเป็นผู้รอดชีวิตเพียงคนเดียวของที่นี่ ถ้าวาประเสริฐนัก จึงควรมีชีวิตอยู่ต่อไป แม้ข้าจะเสียสัตว์ที่แสนรักไป แต่ก็ได้ชีวิตกลับคืนมา นี่คือน้ำใจที่ทดแทนอันล้ำค่าที่สุด

๑. ความล้มเหลวในชีวิตของเศรษฐีคืออะไร

.....

๒. เพื่อนที่เหลืออยู่ในชีวิตของเศรษฐีคือใคร

.....

๓. เศรษฐีได้คิดว่าชีวิตของเขายังมีคุณค่า เพราะเหตุใด

.....

๔. ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร

.....

ใบงานที่ ๑๒

อ่านให้ดีแล้วจะมีคำตอบ

คำชี้แจง อ่านเรื่องที่กำหนดให้ ตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องทีอ่าน

ต้นลีลาวดี หรือ **ลั่นทม** เป็นไม้ดอกชนิดยืนต้นที่มีถิ่นกำเนิดในอเมริกากลาง เม็กซิโก แคริบเบียนและอเมริกาใต้ ในบ้านเรามีความเชื่อมาแต่โบราณว่าไม่ควรปลูกต้นลั่นทมไว้ในบริเวณบ้าน เนื่องจากมีชื่ออัปมงคล เพราะไปพ้องกับคำว่า “ระทม” ซึ่งแปลว่า ความทุกข์ใจ เศร้าโศก นั่นเอง แต่ได้มีการเปลี่ยนมาเรียกชื่อใหม่แทนซึ่งก็คือ “ลีลาวดี” โดยเป็นชื่อพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งมีความหมายว่า “ดอกไม้ที่มีท่วงท่าสวยงามและอ่อนช้อย” และในปัจจุบันนี้ต้นลีลาวดีได้รับความนิยมและปลูกกันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะในบ้าน หรือนอกบ้านก็ตาม

ประโยชน์ของลีลาวดีนั้นมิได้มีเฉพาะความสวยงามของลำต้น ดอก ใบ แต่ละส่วนยังมีสรรพคุณต่างกันออกไป เช่น ใบ ถ้านำใบแห้งมาชงน้ำร้อนใช้รักษาโรคหืด หรือนำใบสดมาลนไฟให้ร้อนแก้ปวดบวม เปลือก ราก เป็นยารักษาโรคหนองใน เป็นยาถ่าย ขับระดู แก้ไข้ เนื้อเป็นยาแก้ไอ

๑. คำถาม .....

คำตอบ.....

๒. คำถาม .....

คำตอบ.....

๓. คำถาม .....

คำตอบ.....

๔. คำถาม .....

คำตอบ.....

๕. คำถาม .....

คำตอบ.....

ใบงานที่ ๑๓

การพูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากการฟังและการดู

คำชี้แจง เลือกฟังหรือดูรายการที่สนใจจากโทรทัศน์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ๑ เรื่อง
เขียนสรุปเรื่อง เพื่อเตรียมพูด แล้วฝึกพูด

รายการโทรทัศน์ที่เลือกฟังหรือดู

.....
.....

สรุปเรื่องที่ฟังหรือดู

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ การแบ่งประโยคเพื่อการสื่อสาร

ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร มีหลายชนิดต้องพิจารณาเลือกใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์ เช่น

ประโยคบอกเล่า ใช้บอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เช่น

- วันนี้คุณยายจะพาผมไปดูละคร
- จตุรรวมความสนใจอยู่ที่เวทีการแสดง
- ผมจะฝึกตีกลองมโนราห์

ประโยคปฏิเสธ ใช้บอกเรื่องราวนั้น ๆ ไม่ใช่ ไม่ต้องการ หรือไม่จริง มักมีคำว่า **ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้** อยู่ด้วย เช่น

- ฉันไม่ชอบชมการแสดง
- นี่ไม่ใช่นิสัยของโอม
- ผมไม่ได้ไปเที่ยวกับเพื่อนเพราะพาคุณยายไปชมละคร

ประโยคคำถาม ใช้ถามผู้อื่นเมื่อต้องการคำตอบ มักมีคำแสดงคำถาม **ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม** เช่น

- ใครแสดงเป็นมโนราห์
- หิวไหม เข้าห้องน้ำไหม
- โอมประทับใจอะไรจากการชมการแสดง

ประโยคขอร้อง ใช้ขอร้องให้ผู้อื่นทำอย่างหนึ่งอย่างใด มักมีคำว่า **กรุณา โปรดช่วย** อยู่ด้วย เช่น

- กรุณาปิดโทรศัพท์มือถือระหว่างชมการแสดง
- ช่วยกันรักษาสสมบัติของชาติด้านนาฏศิลป์ด้วย
- โปรดร่วมมือกับโรงละครแห่งชาติในการรักษาความสะอาด

ประโยคแสดงความต้องการ ใช้บอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ มักมีคำว่า **อยาก ต้องการ ประสงค์** อยู่ด้วย เช่น

- ฉันอยากไปช้จักรยานร่วมรณรงค์ประหยัดพลังงาน
- ผมต้องการไปโรงละครแห่งชาติเพื่อเป็นเพื่อนคุณยาย
- เราทุกคนประสงค์จะมีคอนเสิร์ตทำนองกลองไทยที่มีชื่อเสียง

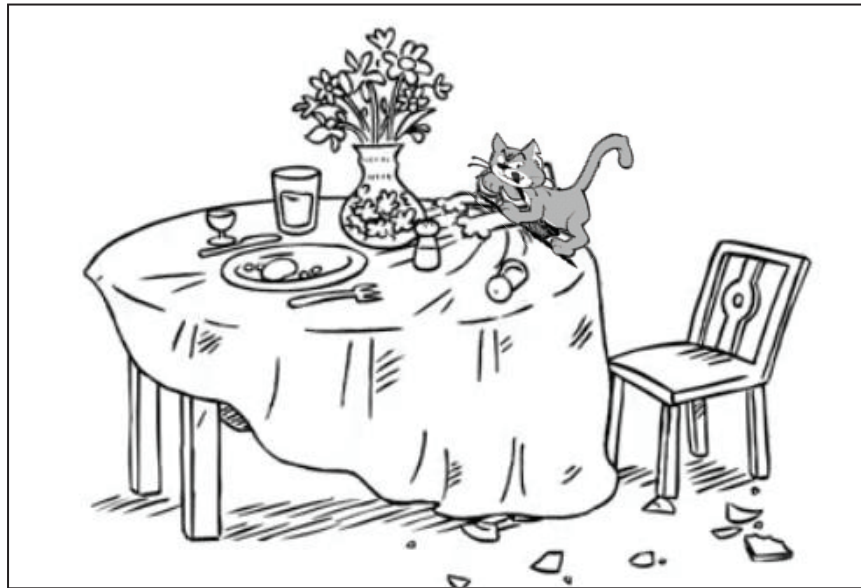
ประโยคแสดงคำสั่ง ใช้สั่งให้ผู้อื่นทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ทำหรือห้ามไม่ให้ทำก็ได้เช่น

- ห้ามนำอาหารเข้ามารับประทาน
- ห้ามถ่ายภาพ
- อย่าลืมไปเป็นเพื่อนคุณยายนะลูก
- จงปฏิบัติตามตามระเบียบการเข้าชมโรงละครแห่งชาติ

ใบงานที่ ๑๔

ดูให้ดีภาพนี้มีอะไร

คำชี้แจง ดูภาพที่กำหนดให้ และเขียนคำจากสิ่งที่พบเห็นในภาพ แล้วนำคำเหล่านั้นมาแต่งประโยค

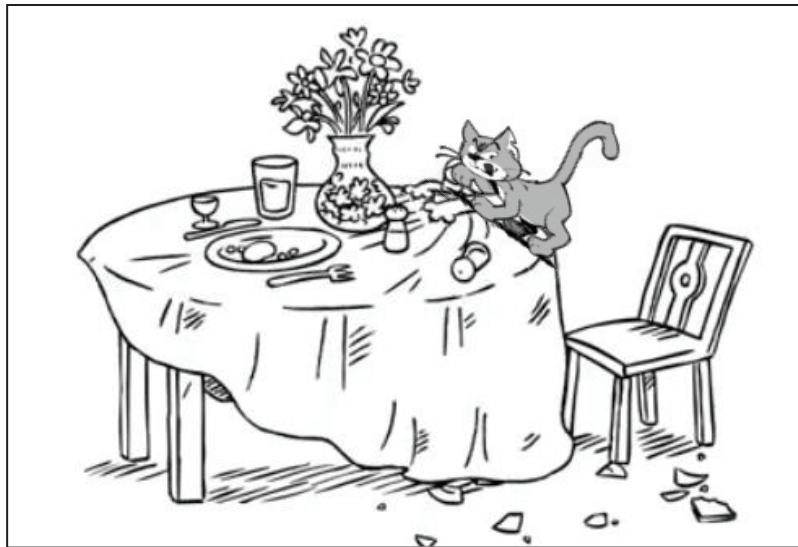

	คำ	ประโยค
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		

ใบงานที่ ๑๕

ภาพนี้มีเรื่องราว

คำชี้แจง ดูภาพที่กำหนดให้ และเขียนเรื่องจากภาพ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

เรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๖

พรรษาเรื่องราว สรุปใจความสำคัญ

คำชี้แจง อ่านเรื่องที่กำหนดให้ สรุปใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นพร้อมตั้งชื่อเรื่อง

มีหงส์ฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ที่ภูเขา ริมทะเลอันดามัน แม่หงส์ทุกตัวกกฟักไข้อย่างทะนุถนอม พ่อหงส์ออกหาอาหาร เมื่อมีลูกอ่อน พ่อและแม่หงส์ลำบากมาก กลัวลูกตกจากรัง กลัวลูกจะเจ็บป่วย แสนเหนื่อยยากกว่าจะเลี้ยงลูกให้โต พ่อแม่สอนการใช้ชีวิตให้ลูกหงส์ เมื่อลูกหงส์บินได้ก็ถึงเวลาที่พ่อแม่ย้ายไปถิ่นอื่น เวลาผ่านไปหลายปี ลูกหงส์อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข วันหนึ่งฝูงลูกหงส์ปรึกษากันว่าจะไปหาพ่อแม่ ซึ่งตอนนี้ก็คงแก่ชราแล้ว เราควรไปปรนนิบัติท่าน เพื่อตอบแทนพระคุณ เมื่อบินผ่านทะเลฝูงปลาที่อ่อนแอก็ได้มอบชีวิตต่อฝูงหงส์ให้เป็นอาหารระหว่างทาง ในขณะที่นั้นมีฝูงตัวเงินตัวทองจะมากินปลา ปลาฉลามก็มาช่วยกินตัวเงินตัวทอง เทวดาก็มาช่วยคุ้มครองฝูงหงส์จนไปถึงปลายทาง ได้พบพ่อแม่ ลูกหงส์ก็นำดอกบัวและปลาให้พ่อแม่

๑. ตั้งชื่อเรื่อง เรื่อง.....

๒. ตัวละครในเรื่อง .....

๓. สรุปใจความสำคัญของเรื่อง

.....

.....

๔. นักเรียนชอบเรื่องนี้หรือไม่ เพราะอะไร จงแสดงความคิดเห็น

.....

.....

๕. ทำไมปลา ปลาฉลาม และเทวดา จึงช่วยฝูงหงส์

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ อ่าน คิด เขียน เรียน นำใช้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๑ - ๔

“ ลิงน้อยมีนิสัยซุกซน ไปเหยียบรังมดแดง มดแดงบอกให้ขอโทษ แต่ลิงน้อยไม่ยอมขอโทษ มดแดงจึงชวนเพื่อนมารุมกัดลิงน้อย ลิงน้อยได้รับความเจ็บปวดมาก จนทนไม่ไหว จึงยอมขอโทษมดแดง ”

๑. ใครมีพฤติกรรมเหมือนลิงน้อย

ก. นิด วิ่งไปชนเพื่อนจนหกล้ม	ข. แดง ทำการบ้านส่งครูทันเวลาทุกวัน
ค. น้อย วิ่งไล่เตะฟุตบอลในสนาม	ง. คิง วิ่งเล่นซ่อนแอบ

๒. คำพูดใดตรงกับกรกระทำของลิงน้อย

ก. ไม่รู้จักเข็ดหลาบ	ข. ไม่รู้จักประมาณตนเอง
ค. ไม่รู้จักเอาตัวรอด	ง. ไม่ดูตาม้าตาเรือ

๓. ลิงควรทำตามข้อใดเหตุการณ์จึงจะไม่จบลงแบบนี้

ก. เรียกเพื่อนมาข่มมดแดง	ข. ขอโทษมดแดง
ค. จับมดแดงกินเป็นอาหาร	ง. วิ่งไปให้ไกลที่สุด

๔. ถ้ามดแดงเป็นคน มดแดงควรถือคติตามข้อใด เหตุการณ์จึงจะสงบลง

ก. บุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องชำระ	ข. เสียชีพออย่าเสียสัตย์
ค. เวย์่อมระงับด้วยการไม่จองเวร	ง. น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๕ - ๖

“ อันที่จริงแม่ก็ไม่อยากเขียนมารบกวนลูกหรอกนะ แต่แม่มีปัญหาเพราะพ่อป่วย จะไปหาหมอก็ไม่มีเงิน ”

๕. ผู้เป็นแม่ตกอยู่ในอาการใด

ก. มีความสุข	ข. มีความสบายใจ
ค. มีความกลางแคลงใจ	ง. มีความทุกข์ใจ

๖. ใจความสำคัญของเรื่องนี่คือข้อใด

- ก. แม่เขียนจดหมายเล่าเรื่องพ่อที่ป่วยและไม่มีเงินรักษา
- ข. แม่เขียนจดหมายตำหนิลูก
- ค. แม่เขียนจดหมายต่อว่าลูก
- ง. แม่เขียนจดหมายส่งเงินให้ลูก

๗. จากข้อความ “ต่อไปคุณต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับรถ ผมขอบอกคุณไว้ เพราะถ้าเกิดอุบัติเหตุขึ้น จะทำให้หนักเป็นเบาได้คุณโปรดเข้าใจด้วย ครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรก ผมยังไม่ปรับคุณ” ผู้พูดมีวัตถุประสงค์ อย่างไร

- ก. ตักเตือน
- ข. สั่งสอน
- ค. แนะนำ
- ง. อธิบาย

อ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามข้อ ๘ - ๑๐

" จักรูแห่งสมพันธ์กลาง ร.ร.หนองรีมมงคลสุขสวัสดิ์ จ.ชลบุรี ก่อนปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ "

เมื่อวันที่ ๒๕ ก.ค. เมื่อเวลา ๑๒.๓๐ น. เจ้าหน้าที่มูลนิธิกู้ภัยธรรมรัศมีมณีรัตน์ได้รับแจ้งจากประชาชนขอความช่วยเหลือให้ไปจักรูที่โรงเรียนหนองรีมมงคลสุขสวัสดิ์ เลขที่ ๕๐/๑ หมู่ ๗ ต.หนองรี อ.เมือง จ.ชลบุรี จึงรุดไปยังที่เกิดเหตุพร้อมอุปกรณ์จักรู พบว่าอาคารที่งูอาศัยอยู่นั้น เป็นอาคารไม้ชั้นเดียวใช้เรียนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ

๘. ข้อความนี้ น่าจะปรากฏอยู่ในหนังสือประเภทใด

- ก. หนังสือนิทาน
- ข. หนังสือธรรมะ
- ค. หนังสือพิมพ์
- ง. นิตยสาร

๙. งูที่พบเป็นงูชนิดใด

- ก. งูเขียว
- ข. งูจงอาง
- ค. งูสามเหลี่ยม
- ง. งูเห่า

๑๐. สถานที่พบงูคือที่ใด

- ก. ห้องน้ำ
- ข. โรงอาหาร
- ค. ห้องเรียนในอาคารเรียน
- ง. อาคารพละ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

สัญลักษณ์ แพนฟังก์ แพนกูมิ แพนที

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

เรื่องสัญลักษณ์ แผ่นผัง แผนภูมิ แผนที่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

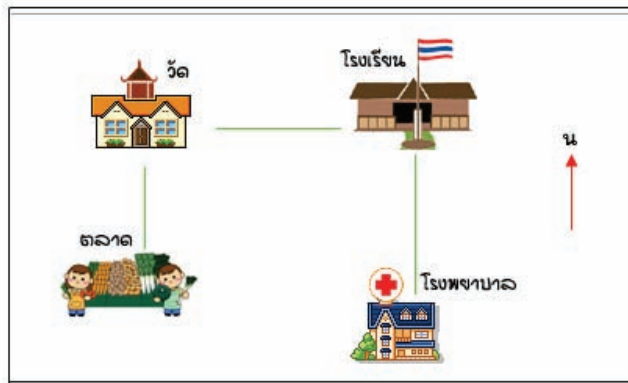
๑. จากสัญลักษณ์นี้ ควรใช้ประโยคคำสั่งตามข้อใด
- ก. อย่า! ปิดไฟ
ข. อย่า! จับมือ
ค. อย่า! สัมผัส
ง. อย่า! ชี้นิ้ว

๒. สัญลักษณ์ในข้อใดที่มีกพบในพิพิธภัณฑ์

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

พิจารณาแผนผังชุมชนแห่งนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๓

แผนผังชุมชนแห่งนี้

๓. จากแผนผังชุมชนข้อใดบอกที่ตั้งของโรงเรียนได้ถูกต้อง
- ก. โรงเรียนอยู่ทางทิศเหนือของโรงพยาบาล   ข. โรงเรียนอยู่ทางทิศใต้ของตลาด
ค. โรงเรียนอยู่ทางทิศตะวันออกของโรงพยาบาล   ง. โรงเรียนอยู่ทางทิศใต้ของวัด
๔. สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนที่นี้ หมายถึงข้อใด
- ก. จังหวัด   ข. อำเภอ
ค. ตำบล   ง. หมู่บ้าน
๕. สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความปลอดภัยใช้สีตามข้อใด
- ก. สีแดง   ข. สีเขียว
ค. สีเหลือง   ง. สีน้ำเงิน
๖. ข้อใดไม่จำเป็นต้องเขียนในการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
- ก. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น   ข. คำพูดของตัวละคร
ค. ตัวละครในเรื่อง   ง. ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม ข้อ ๗ - ๘

เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายที่ดี และเป็นกีฬาที่ฝึกให้เด็กเล่นเป็นหมู่ ผู้เล่นฟุตบอลจะต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าเราเล่นฟุตบอลแพ้เราก็ต้องยอมรับ และไม่โทษกันว่าใครเล่นไม่ดี เราจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

๗. ข้อใดสอดคล้องกับข้อความที่อ่าน
- ก. ทองโกรธเพื่อนในทีมที่เล่นไม่ดี   ข. หุยแสดงความไม่พอใจคู่แข่งชั้น
ค. ทินพุดประชดประชันกรรมการผู้ตัดสิน   ง. โทนจับมือกับทีมคู่แข่งเมื่อจบเกมการแข่งขัน
๘. จากข้อความที่อ่านคือข้อใด
- ก. เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล   ข. ผู้เล่นฟุตบอลจะต้องไม่ทะเลาะกัน
ค. ถ้าเราเล่นฟุตบอลแพ้เราก็ต้องยอมรับ   ง. การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกาย

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ๙ - ๑๐

ดิฉันเป็นคนที่มีน้ำหนักมาก ไปไหนก็มีแต่คนบอกว่าอ้วน จึงลองดื่มนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนักดูบ้าง ดื่มทุกวันเช้า ๑ แก้ว เย็น ๑ แก้ว ทุกวัน แรกๆ ก็ไม่ค่อยเชื่อหรอกค่ะว่าจะลดน้ำหนักได้แต่พอดื่มได้ประมาณ ๑ - ๒ เดือนก็เริ่มเห็นผลค่ะ ดิฉันมีผิวพรรณที่ดูสดใสขึ้นกล้ามเนื้อดูกระชับ และน้ำหนักเริ่มลดลง ทุกวันนี้ดิฉันมีรูปร่างที่สมส่วน ผิวพรรณสดใสดูอ่อนกว่าวัย ต้องขอบคุณนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนักมากๆ เลยค่ะ ที่ทำให้ดิฉันดูดีขึ้น อย่างทุกวันนี้

๙. ใจความสำคัญของบทสัมภาษณ์นี้ตรงกับข้อใด

- ก. ผลของการดื่มนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนัก
- ข. คุณค่าของนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนัก
- ค. วิธีการดื่มนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนัก
- ง. วิธีการสัมภาษณ์ผู้ลดน้ำหนัก

๑๐. จากบทสัมภาษณ์นี้ ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. คนมีน้ำหนักมากเป็นคนอ้วน
- ข. คนที่ให้สัมภาษณ์ดื่มนมทุกวัน
- ค. คนที่ดื่มนมจะมีผิวพรรณดูอ่อนกว่าวัย
- ง. คนที่ดื่มนมถั่วเหลืองน้ำหนักลดลง

ใบความรู้ การอ่านสัญลักษณ์

สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แทนภาษาที่ใช้สื่อสารกัน ซึ่งในชีวิตประจำวัน จะพบเห็นสัญลักษณ์ต่างๆมากมาย เช่น ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์แทนจำนวน ป้ายจราจรเป็นสัญลักษณ์แทนประโยคหรือข้อความต่างๆ

ตัวอย่าง สัญลักษณ์ที่พบเห็นได้ทั่วไป

⇒ สัญลักษณ์ต่างๆ ในพิพิธภัณฑ์ เช่น

หมายถึง ห้ามถ่ายรูป

หมายถึง ห้ามจับหรือห้ามสัมผัส

⇒ สัญลักษณ์ต่างๆ ในโรงพยาบาล เช่น

หมายถึง ห้ามสูบบุหรี่

หมายถึง ห้ามใช้เสียง

⇒ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่พบได้ทั่วไป ตามสถานที่ต่างๆ เช่น

หมายถึง ช่วยกันรักษาความสะอาด

หมายถึง ห้องน้ำ

หมายถึง ห้ามเปิดเสียง

หมายถึง ห้ามสวมรองเท้า

หมายถึง สำหรับคนพิการ

หมายถึง ร้านอาหาร

ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ

ห้องน้ำหญิง-ชาย

ระวังไฟฟ้าแรงสูง

ห้ามสูบบุหรี่

ห้ามถ่ายรูป

ห้ามใช้เสียง

ห้ามกลับรถ

ห้ามจอด

ให้หยุดรถ

ทางออกฉุกเฉิน

ห้ามเลี้ยวซ้าย

ห้ามเลี้ยวขวา

ร้านอาหาร

ทิ้งขยะให้ลงถัง

ห้ามใช้โทรศัพท์

ระวังทางต่างระดับ

จุดปฐมพยาบาล

สัญญาณไฟข้างหน้า

ห้ามแซง

ห้ามผ่าน

ระวังถนนลื่น

ใบงานที่ ๐๑

สัญลักษณ์น่ารู้

คำชี้แจง เขียนความหมายของสัญลักษณ์ที่กำหนดให้

๑. .....

๒. .....

๓. .....

๔. .....

๕. .....

 .....

 .....

 .....

 .....

 .....

ใบงานที่ ๐๒

สัญลักษณ์น่ารู้

คำชี้แจง วาดภาพสัญลักษณ์ที่พบเห็น และที่มีใช้ในโรงเรียน พร้อมบอกความหมาย

๑.

หมายถึง.....

๒.

หมายถึง.....

๓.

หมายถึง.....

๔.

หมายถึง.....

๕.

หมายถึง.....

๖.

หมายถึง.....

ใบความรู้ การอ่านแผนผัง

แผนผัง คือภาพย่อส่วนของสิ่งต่างๆ ที่แสดงบนกระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ
การอ่านแผนผัง จะต้องมีความรู้เรื่องทิศ ซึ่งทิศสำคัญมี ๔ ทิศ ได้แก่ ทิศเหนือ ทิศใต้
 ทิศตะวันออก ทิศตะวันตก

- ด้านบนของแผนผังเป็นทิศเหนือ
- ด้านล่างของแผนผังเป็นทิศใต้
- ด้านขวามือของแผนผังเป็นทิศตะวันออก
- ด้านซ้ายมือเป็นทิศตะวันตก

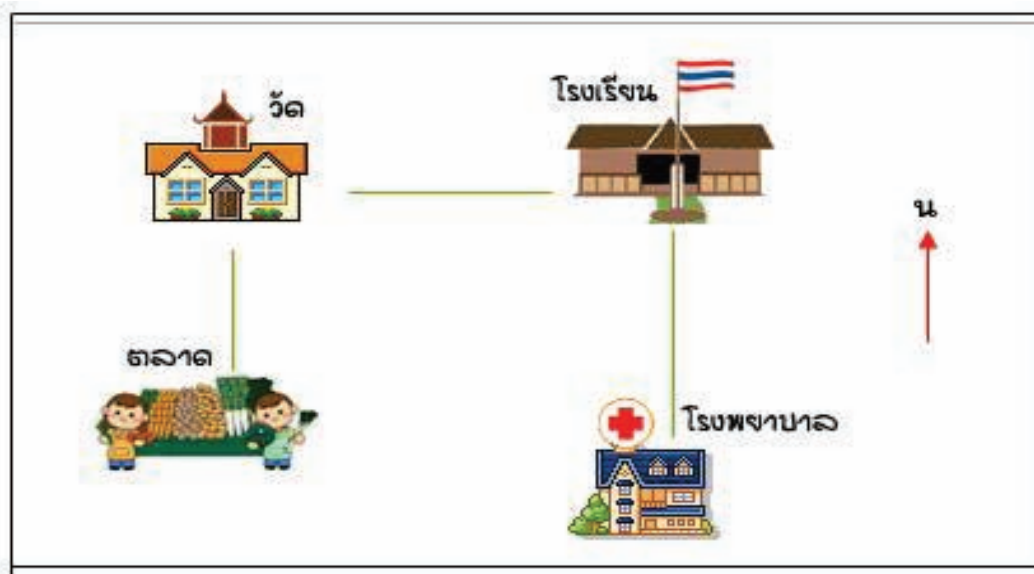

- อาคาร ๑ อยู่ทางทิศเหนือของเสาธง
- โรงอาหารอนุบาลอยู่ทางด้านหลังอาคาร ๓
- สนามเด็กเล่นอยู่ติดกับอาคาร ๓ และโรงอาหารอนุบาล

ใบงานที่ ๐๓

การอ่านแผนผัง

คำชี้แจง อ่านแผนผังชุมชน และตั้งคำถามพร้อมทั้งตอบคำถาม อย่างน้อย ๓ ข้อ

๑. คำถาม.....
คำตอบ.....
๒. คำถาม.....
คำตอบ.....
๓. คำถาม.....
คำตอบ.....
๔. คำถาม.....
คำตอบ.....
๕. คำถาม.....
คำตอบ.....

ใบความรู้ การอ่านแผนที่

แผนที่ หมายถึง แบบที่เขียนย่อเพื่อจำลองลักษณะของพื้นผิวโลกซึ่งไม่สามารถหากระดาษแผ่นใหญ่ที่จะวางทาบบนพื้นผิวโลกทั้งหมดได้ จึงต้องย่อส่วนให้มีขนาดเล็กลงแต่ยังคงรักษาลักษณะให้เหมือนของเดิม การอ่านแผนที่ มีวิธีการดังนี้

๑. อ่านชื่อแผนที่ ตามหัวข้อที่ต้องการศึกษา เช่น ต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการปกครองของประเทศไทยต้องอ่านแผนที่รัฐกิจ หรือต้องการศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของภูเขา และแม่น้ำสายต่างๆ ต้องอ่านแผนที่แสดงภูเขาและแม่น้ำ หรืออ่านแผนที่ทางกายภาพ

๒. อ่านมาตราส่วน แผนที่ส่วนใหญ่จะระบุมาตราส่วนไว้เพื่อให้ทราบว่ามีระยะย่อลงมาจากของจริง

๓. อ่านสัญลักษณ์ต่างๆ ที่อยู่ในแผนที่ ว่าสัญลักษณ์แต่ละอย่างหมายถึงอะไร เช่น

สัญลักษณ์	Legend	
	ที่ตั้งจังหวัด	Province Location
	อำเภอ	Amphoe (District)
	สถานที่ท่องเที่ยว	Tourist Attraction
	สถานีรถไฟ	Railway Station
	ทางหลวง	Highway
	แม่น้ำ, แหล่งน้ำ	River, Stream
	เส้นขอบเขตประเทศ	International Boundary
	เส้นขอบเขตจังหวัด	Province Boundary
	เส้นขอบเขตอำเภอ	District Boundary
	ทางรถไฟ	Railway

๑. ภูเขาสำคัญ

ภาคเหนือ

- เทือกเขาแดนลาว เป็นเทือกเขาพรมแดนไทย – พม่า (ชื่อแดนลาว แต่กั้นไทย-พม่า)
- เทือกเขาหลวงพระบาง เป็นเทือกเขาพรมแดนไทย – ลาว
- เทือกเขาถนนธงชัย เป็นเทือกเขาพรมแดนไทย – พม่า
  - * เป็นเทือกเขาที่ยาวที่สุด และสูงสุดของประเทศไทย
  - * จุดสูงสุดของประเทศไทย คือ ดอยอินทนนท์ บนเทือกเขาถนนธงชัย จ.เชียงใหม่

ภาคกลาง

- เทือกเขาเพชรบูรณ์ กั้นภาคกลางกับภาคอีสาน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน)

- เทือกเขาเพชรบูรณ์, ดงพญาเย็น (วางตัวเหนือ – ใต้ , แนวตั้ง)
- เทือกเขาสันกำแพง, พนมดงรัก (วางตัวแนวตะวันตก – ออก , แนวนอน)
- เทือกเขาภูพาน (วางตัวแนวตะวันตก – ออก , แนวนอน กลางภาค)

ภาคตะวันตก

- เทือกเขาตะนาวศรี เป็นเทือกเขาพรมแดนไทย – พม่า

ภาคตะวันออก

- เทือกเขาจันทบุรี
- เทือกเขาบรรทัด กั้นพรมแดนไทย – กัมพูชา

ภาคใต้

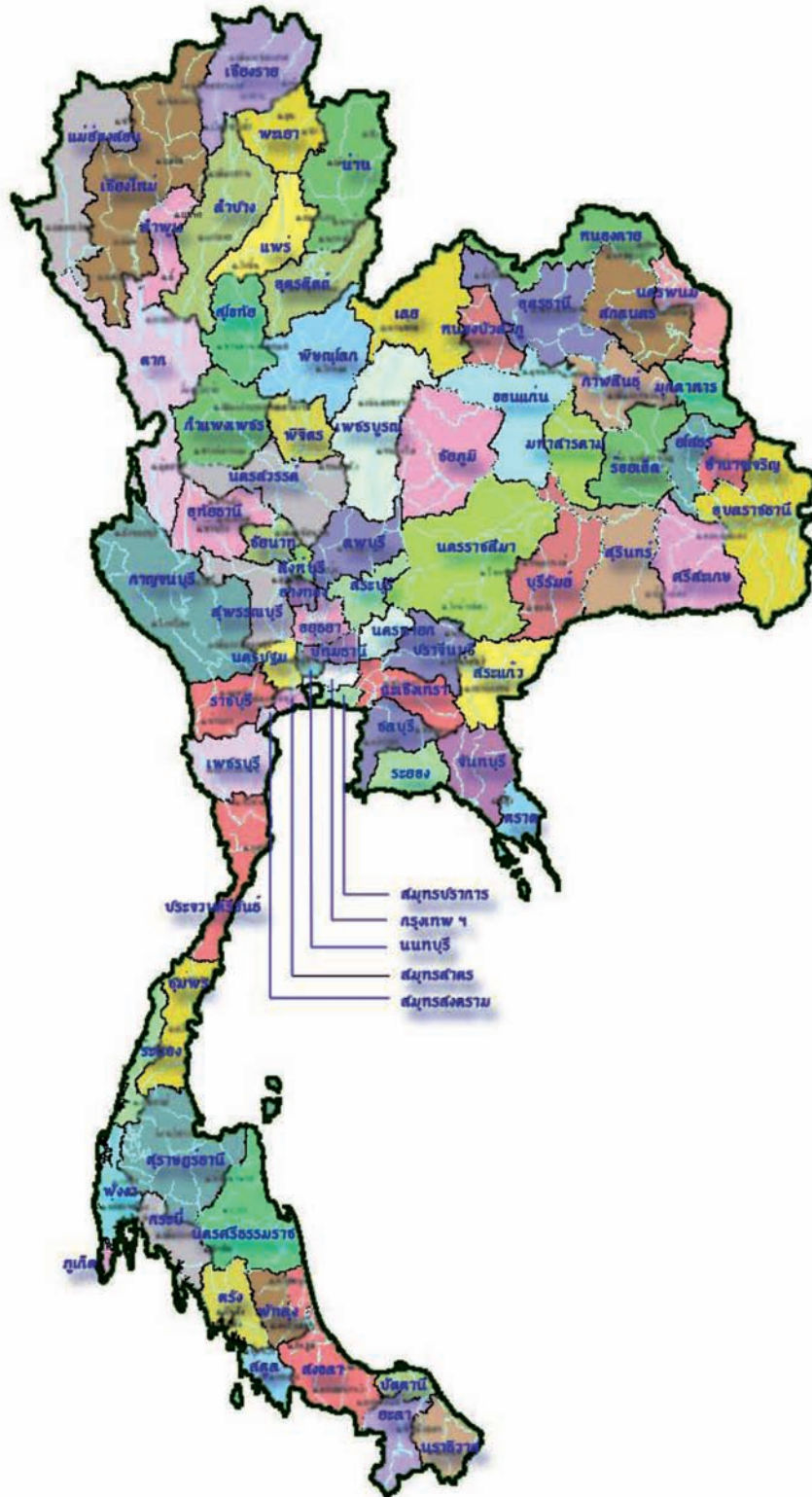
- เทือกเขาภูเก็ต
- เทือกเขานครศรีธรรมราช
- เทือกเขาสันกาลาศรี กั้นพรมแดนไทย – มาเลเซีย

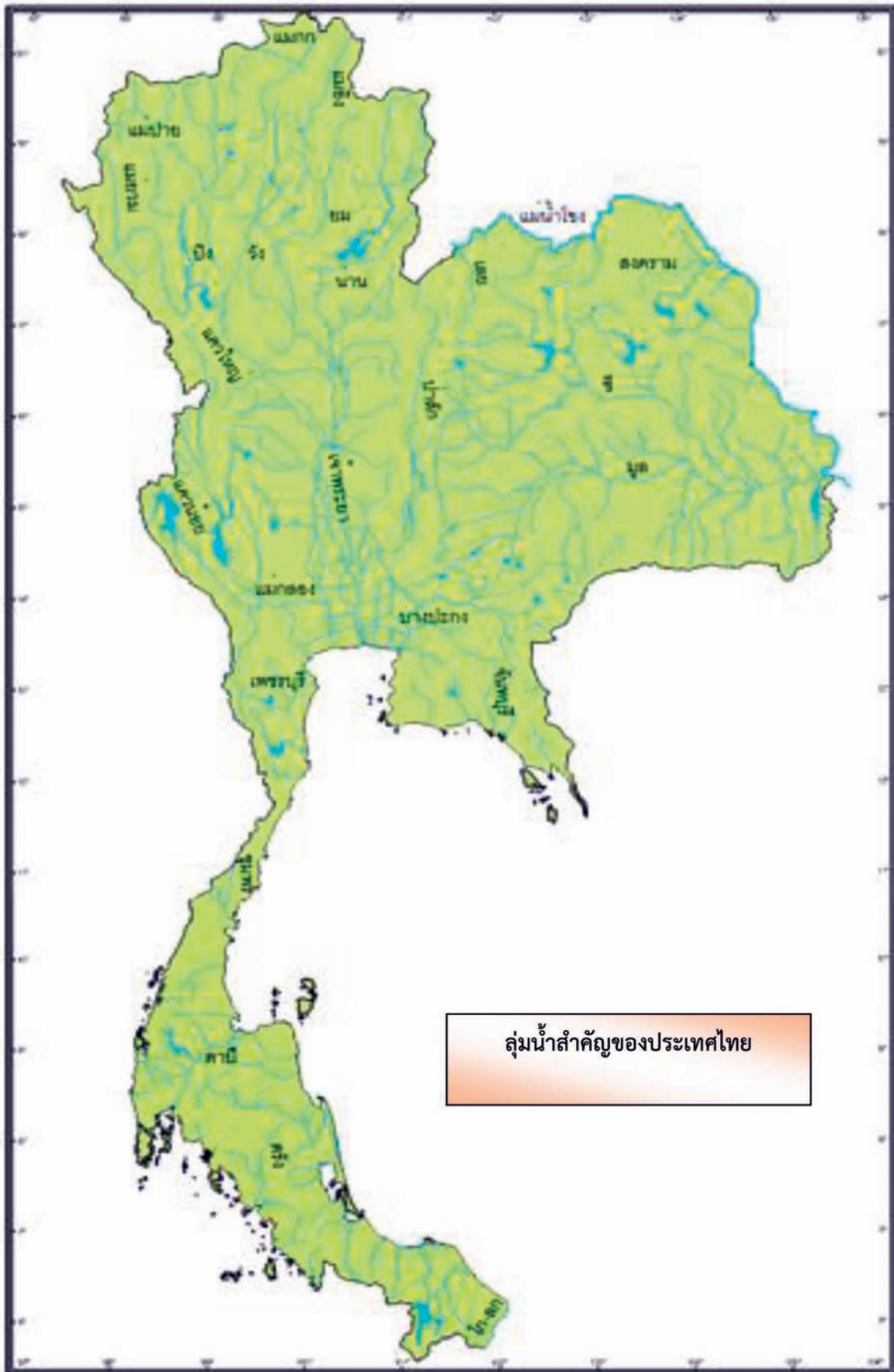
๒. แม่น้ำสำคัญ

- ภาคเหนือ :- แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน
- ภาคกลาง :- แม่น้ำเจ้าพระยา (สายใหญ่และสำคัญที่สุดของประเทศ) แม่น้ำท่าจีน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :- แม่น้ำชี (สายยาวที่สุดของประเทศ) แม่น้ำมูล
- ภาคใต้ :- แม่น้ำตาปี
- ภาคตะวันตก :- แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำแควใหญ่

แสดงการแบ่งภาคและจังหวัด

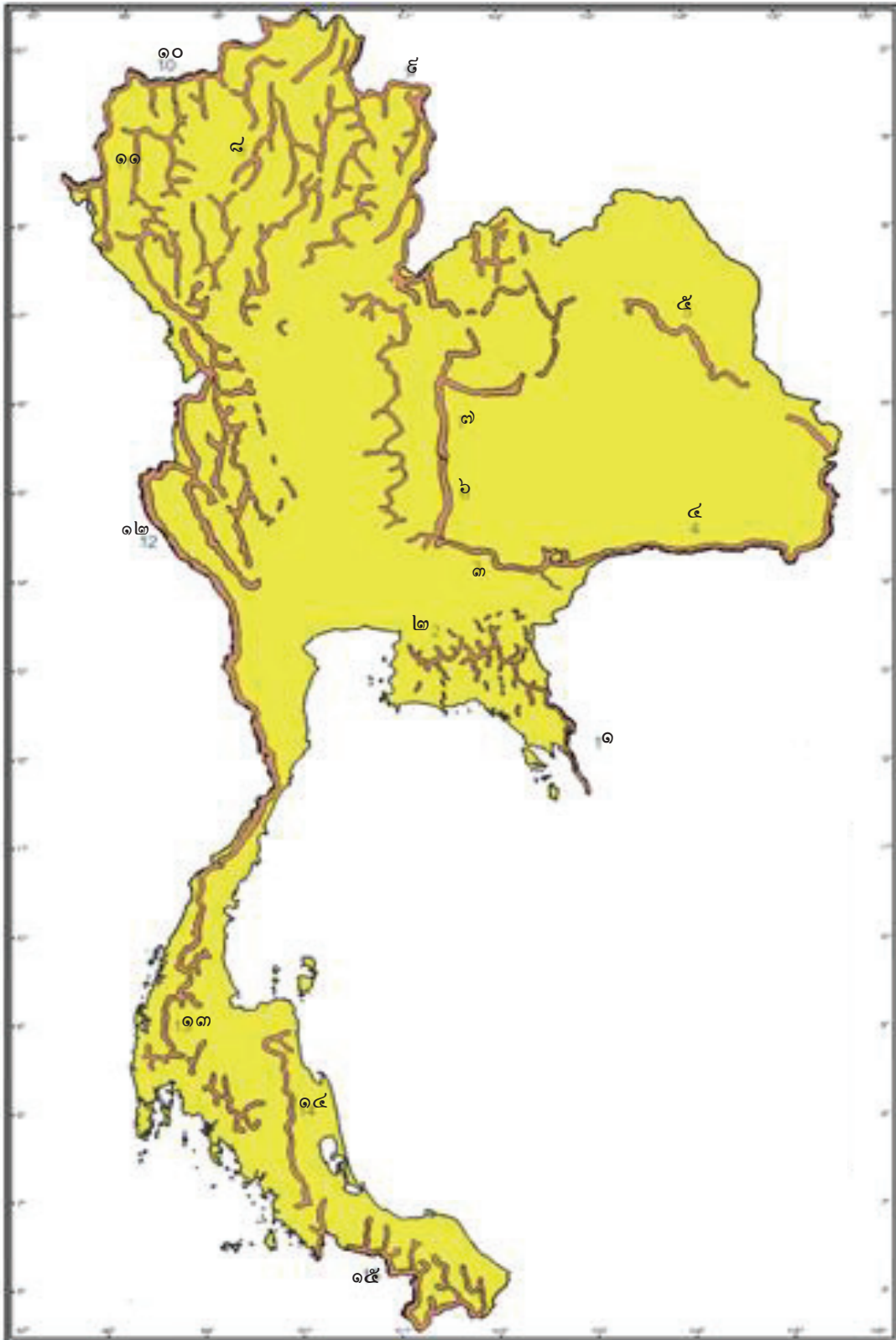

ลุ่มน้ำสำคัญของประเทศไทย

ใบงานที่ ๐๔ การอ่านแผนที่

คำชี้แจง เขียนชื่อภูเขาตามหมายเลขที่กำหนดให้

ชื่อภูเขาตามหมายเลขที่กำหนดให้

หมายเลข ๑ .....

หมายเลข ๒ .....

หมายเลข ๓ .....

หมายเลข ๔ .....

หมายเลข ๕ .....

หมายเลข ๖ .....

หมายเลข ๗ .....

หมายเลข ๘ .....

หมายเลข ๙ .....

หมายเลข ๑๐ .....

หมายเลข ๑๑ .....

หมายเลข ๑๒ .....

หมายเลข ๑๓ .....

หมายเลข ๑๔ .....

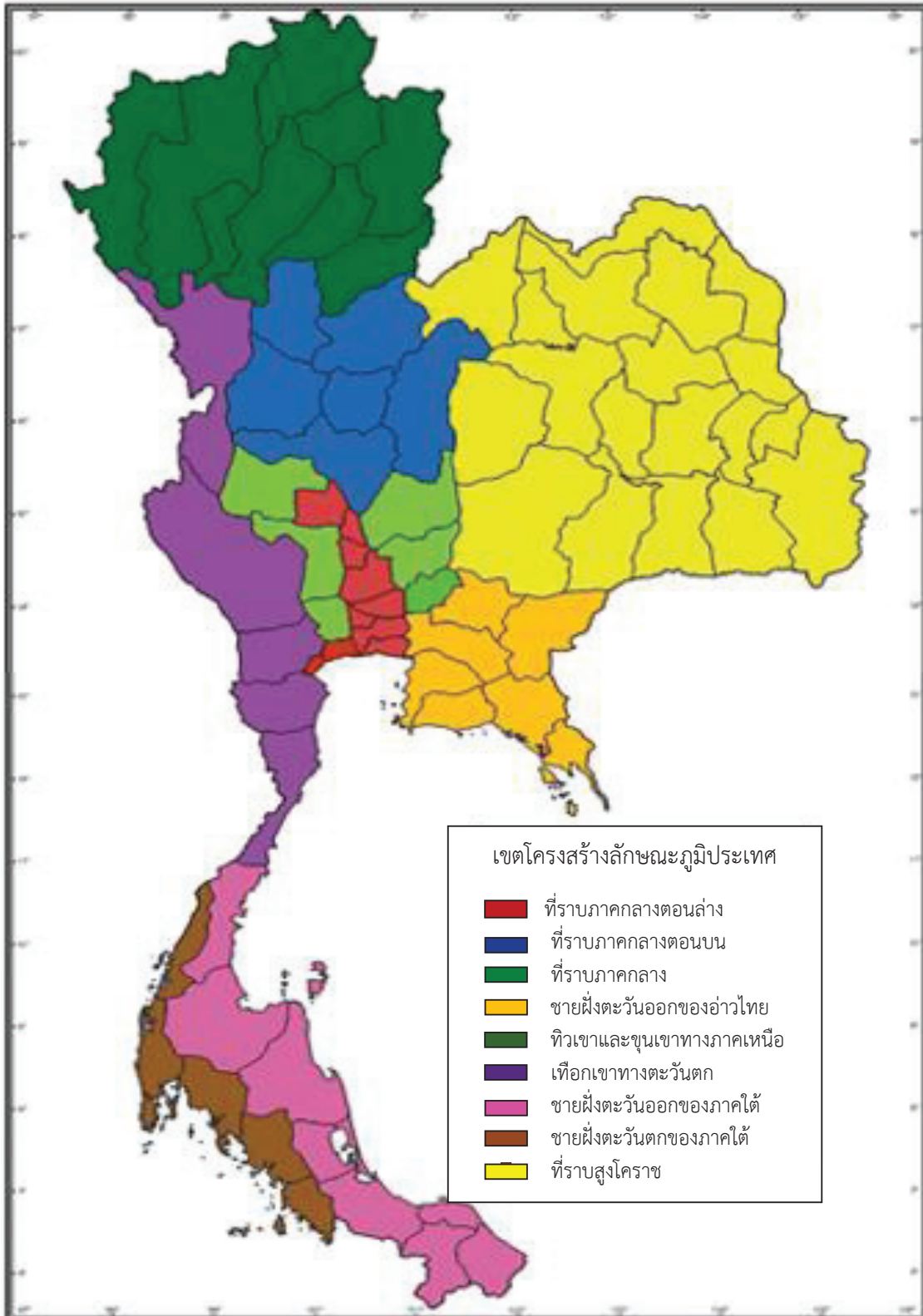
หมายเลข ๑๕ .....

ใบงานที่ ๐๕

การอ่านแผนที่

คำชี้แจง นักเรียนเขียนจังหวัดลงในแต่ละภาคให้ได้มากที่สุด

เขียนจังหวัดลงในแต่ละภาคให้ได้มากที่สุด

๑. จังหวัดในภาคเหนือ

.....
.....
.....

๒. จังหวัดในภาคกลาง

.....
.....
.....

๓. จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....
.....
.....

๔. จังหวัดในภาคตะวันออก

.....
.....
.....

๕. จังหวัดในภาคตะวันตก

.....
.....
.....

๖. จังหวัดในภาคใต้

.....
.....
.....

การแบ่งภาคต่างๆของประเทศไทย

แสดงที่ตั้งของทางหลวง

- ทางหลวงสายที่ขึ้นต้นด้วยหมายเลข ๑ แสดงว่าทางสายนั้นอยู่ในภาคเหนือ
- ทางหลวงสายที่ขึ้นต้นด้วยหมายเลข ๒ แสดงว่าทางสายนั้นอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ทางหลวงสายที่ขึ้นต้นด้วยหมายเลข ๓ แสดงว่าทางสายนั้นอยู่ในภาคกลาง ตะวันออก และภาคใต้ตอนบน
- ทางหลวงสายที่ขึ้นต้นด้วยหมายเลข ๔ แสดงว่าทางสายนั้นอยู่ในภาคใต้

การจำแนกระบบหมายเลขทางหลวง

ในปัจจุบันมีอยู่ ๔ สาย คือ

- แผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ-เชียงราย
- แผ่นดินหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ) จากสระบุรี-หนองคาย
- แผ่นดินหมายเลข ๓ (ถนนสุขุมวิท) จากกรุงเทพฯ-ตราด
- แผ่นดินหมายเลข ๔ (ถนนเพชรเกษม) จากกรุงเทพฯ-อ.สะเดา จ.สงขลา

ใบงานที่ ๐๖

เส้นทางหลวง

คำชี้แจง บอกเส้นทางหลักที่สำคัญของประเทศไทย และตอบคำถาม

๑. ถ้าเดินทางไปภาคเหนือ จะใช้เส้นทางหลักคือ.....

๒. ถ้าเดินทางไปภาคกลาง จะใช้เส้นทางหลักคือ.....

๓. ถ้าเดินทางไปภาคอีสาน จะใช้เส้นทางหลักคือ.....

๔. ถ้าเดินทางไปภาคใต้ จะใช้เส้นทางหลักคือ.....

๕. บ้านของฉันอยู่จังหวัด.....อยู่ในภาค.....

เส้นทางหลักเมื่อจะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ คือถนนสาย.....

มีจังหวัดที่ต้องเดินทางผ่านคือ

.....

.....

.....

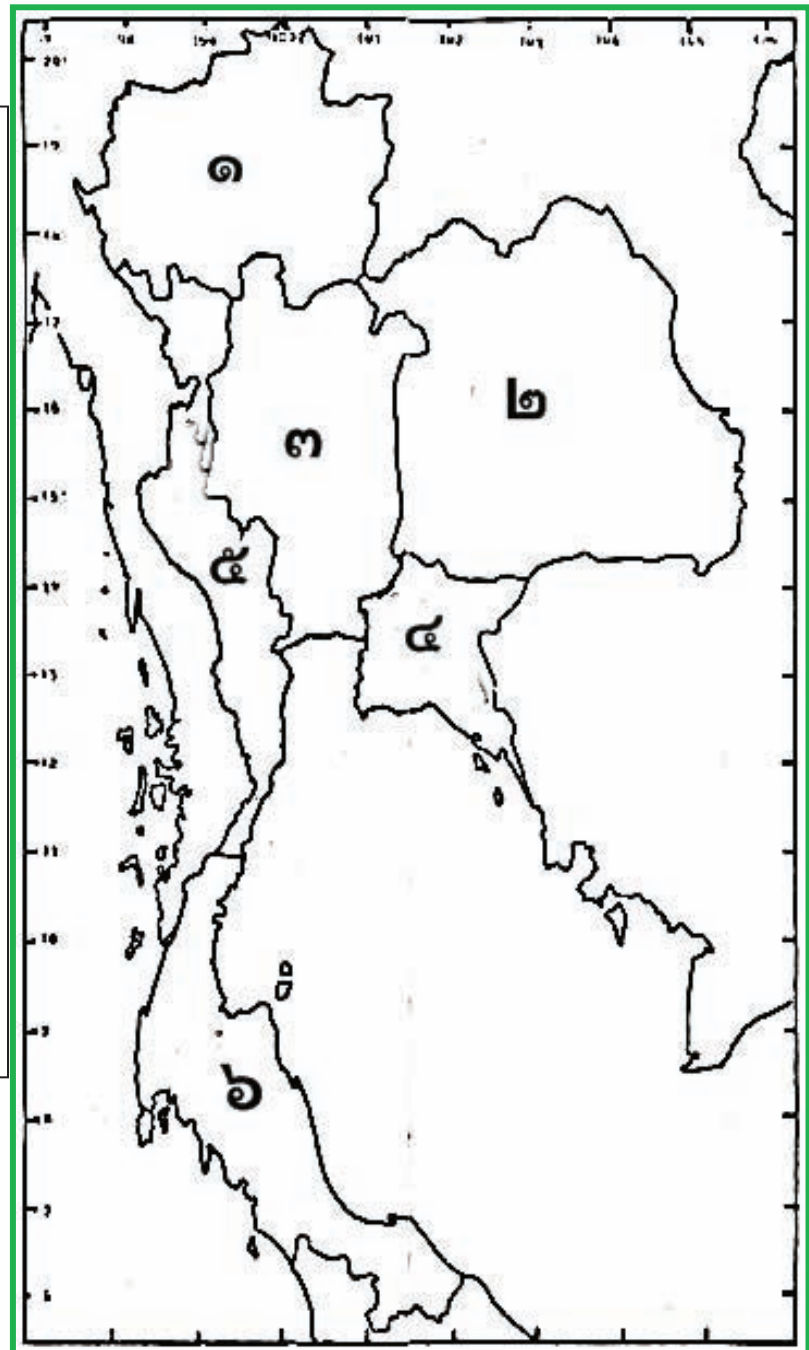
.....

ใบงานที่ ๐๗

การอ่านแผนที่

คำชี้แจง เขียนชื่อภาคของประเทศไทยตามหมายเลขที่กำหนดให้ถูกต้องและ
ระบายสีให้ สวยงาม

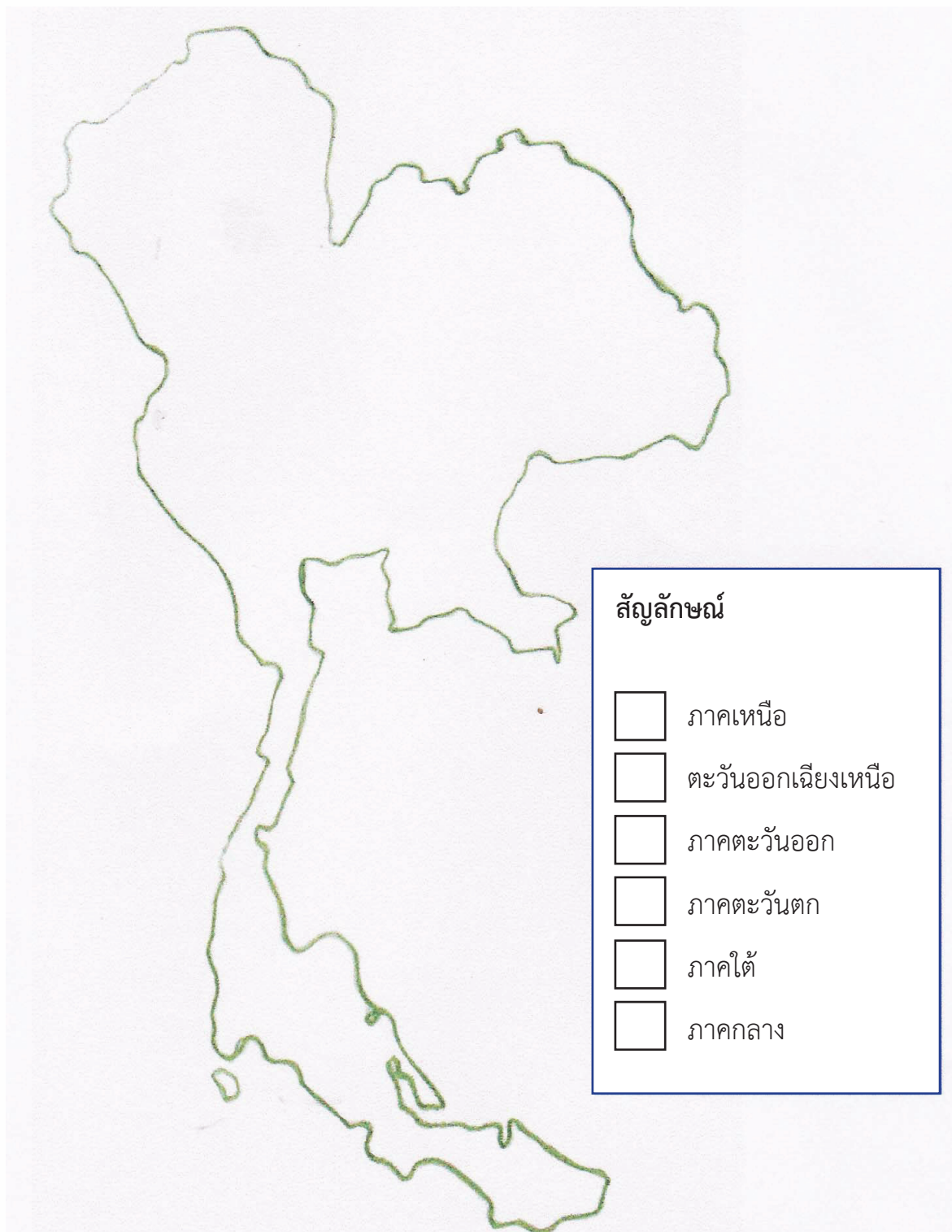
๑.	.....
๒.	.....
๓.	.....
๔.	.....
๕.	.....
๖.	.....

ใบงานที่ ๐๘

การอ่านแผนที่

คำชี้แจง วาดภาพภาคต่างๆ ในแผนที่ประเทศไทย และระบายสีให้สวยงาม

สัญลักษณ์

- ภาคเหนือ
- ตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคตะวันออก
- ภาคตะวันตก
- ภาคใต้
- ภาคกลาง

ใบความรู้ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

แผนภาพโครงเรื่อง มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนภาพความคิด แผนภาพความหมาย เป็นการแสดงความรู้โดยใช้ภาพ คือ การนำข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง มาจัดเป็นระบบ สร้างเป็นแผนความคิด หรือ จัดความคิดโดยนำหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาแยกเป็นหัวข้อย่อย แล้วนำมาจัดลำดับเป็นแผนความคิดซึ่งจะสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน – การเขียน ทำให้รู้จักรวบรวมความรู้ที่ได้จากการอ่านเป็นระบบซึ่งจะจดจำ ได้ง่าย และแม่นยำยิ่งขึ้น ใช้จัดขอบเขตความรู้ ความคิด เพื่อกำหนดทิศทางของเรื่อง ที่จะเขียน ทำให้งานเขียนมีประเด็นที่ชัดเจน และได้รับความครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนการสร้างแผนภาพโครงเรื่อง

๑. กำหนดชื่อเรื่อง หรือ ความคิดรวบยอด
๒. ระดมสมองคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญนั้น แล้วจดบันทึกไว้เป็นคำหรือกลุ่มคำสั้นๆ
๓. นำคำ หรือ กลุ่มคำที่จดบันทึกไว้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มาจัดกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มคำเป็นหัวข้อย่อย แล้วเรียงลำดับกลุ่มคำตามความสำคัญ
๔. เลือกรูปแบบแผนภาพความคิด ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์และเนื้อหาของเรื่อง

รูปแบบแผนภาพโครงเรื่อง

แผนภาพโครงเรื่องมีหลายแบบ ในที่นี้จะขอเสนอรูปแบบที่นิยมใช้ ๓ แบบ คือ

๑. แผนภาพกิ่ง
๒. แผนภาพการจัดความคิด
๓. แผนภาพความคิด

ตัวอย่าง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง ลูกแกะกับจระเข้

ลูกแกะตัวหนึ่ง กระจายน้ำจืด จึงเดินไปที่ริมฝั่งน้ำเพื่อที่จะดื่มน้ำดับกระหาย แต่เมื่อไปถึงริมฝั่งแม่น้ำ ได้เห็นจระเข้ตัวหนึ่งนอนกบดานอยู่ใกล้กับริมฝั่ง ลูกแกะจึงล้มเลิกความคิดที่จะกินน้ำมันรีบหันหลังกลับทันที จระเข้จึงร้องถามว่า “อ้าว ! เจ้าแกะน้อย เจ้าจะมากินน้ำไม่ใช่หรือ ทำไมรีบตัวกลับเสียล่ะ” ลูกแกะเดินพลาง ตอบพลาง ไม่เหลียวหลังว่า “ช่างเถอะ ! การกินน้ำของข้าไม่สำคัญ เท่ากับการรอดกินลูกแกะของท่านดอก”

นิทานอีสป ฉบับสอนเด็ก

เรื่อง ลูกแกะกับจระเข้

ตัวละคร/ใคร/อะไร	ลูกแกะ, จระเข้
เรื่องเกิดขึ้นที่ไหน	ริมฝั่งแม่น้ำแห่งหนึ่ง
เหตุการณ์	ลูกแกะกระจายน้ำแต่เมื่อไปถึงแม่น้ำพบจระเข้เข็นนอนรอเหยื่ออยู่จึงยอมอดน้ำเพื่อรักษาชีวิตของตนไว้
ผลของการกระทำ	ลูกแกะรอดชีวิตจากการเป็นอาหารของจระเข้
ข้อคิด/คติสอนใจ	คนที่มีความฉลาดรอบคอบ ย่อมรู้จักพาดนให้พ้นภัยได้

ใบงานที่ ๐๙

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่อง จากนิทานเรื่อง กบเลือกนาย

กบเลือกนาย

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีกบฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ในบึงใหญ่กลางป่า พวกมันหวาดกลัวอันตรายจึงอยากได้นายไว้คุ้มครอง ดังนั้นจึงอ้อนวอนขอให้ เทวดาส่งนายมาให้ เทวดาเห็นใจ จึงส่งท่อนไม้มาให้ กบทั้งหลายดีใจ แต่ต่อมา ไม่นานนักพวกกบก็อยากได้นายใหม่ จึงขอร้องให้เทวดาส่งนายใหม่มาให้ เทวดาจึงส่งนกระสามาจับกินกบจนหมด

แผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง .....

ตัวละคร ๑. ....

๒. ....

๓. ....

สถานที่ .....

เหตุการณ์สำคัญ .....

.....

.....

ข้อคิด .....

.....

ใบงานที่ ๑๐

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่อง จากนิทานเรื่อง นายพรานกับไก่ฟ้า

นายพรานกับไก่ฟ้า

นายพรานผู้หนึ่งซึ่งตาข่ายดักนกไว้ใป่า วันหนึ่งไก่ฟ้าบินมาติดตาข่าย เพราะลงมากินข้าวที่นายพรานหว่านไว้ ไก่ฟ้าดิ้นเท่าไรก็ไม่หลุด จึงวิงวอน ขอให้นายพรานปล่อยตนไป โดยสัญญาว่าจะไปลวงเพื่อนให้มาติดตาข่ายของนายพราน นายพรานโกรธที่ไก่ฟ้าเห็นแก่ตัวจึงเชือดคอไก่ฟ้าจนตาย

แผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง .....

ตัวละคร ๑. ....

๒. ....

สถานที่ .....

เหตุการณ์สำคัญ .....

.....

.....

ข้อคิด .....

.....

.....

ใบความรู้ การอ่านสรุปใจความสำคัญ

😊 การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ 😊

การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความสำคัญและเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่นๆ ในย่อหน้านั้น หรือเป็นประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดี่ยวๆ ได้โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียวหรืออย่างมากไม่เกิน 2 ประโยค

ลักษณะของใจความสำคัญ

๑. เป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่นๆ ในตอนนั้นๆ ได้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น
๒. ข้อความหนึ่งๆ หรือย่อหน้าหนึ่งๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
๓. ส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจจะเป็นประโยคเดี่ยวหรือประโยคซ้อนก็ได้

☀ การพิจารณาใจความสำคัญ ☀

ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งของข้อความดังต่อไปนี้

๑. ใจความสำคัญที่ปรากฏอยู่ในแต่ละย่อหน้า ดังนี้
  - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นของย่อหน้าและมีรายละเอียดวางอยู่ในตำแหน่งถัดไป
  - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งท้ายของย่อหน้า โดยกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ อย่างคลุมๆ ไว้ก่อนในตอนต้น
  - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นและท้ายย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตรงกลาง
  - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งกลางย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตอนต้นกับตอนท้าย

๒. อ่านจับใจความสำคัญที่ปรากฏรวมอยู่ในหลายๆ ย่อหน้า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญแบบนี้มีหลักสำคัญของการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- อ่านอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ
- อ่านให้ละเอียด
- อ่านแล้วถามตัวเองว่า เรื่องนี้มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม นำมาเรียบเรียง ให้สละสลวย และมีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเนื้อความ

◎ วิธีการอ่านสรุปใจความสำคัญ ◎

ขึ้นอยู่กับความชอบว่าจะทำอย่างไร เช่น ชิดเส้นใต้ หรือตีเส้นล้อมกรอบข้อความสำคัญ การใช้สีต่างๆ กันแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การทำบันทึกย่อก็เป็นขบวนการส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีและได้ผล แต่ผู้อ่านควรย่อด้วยภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะวิธีนี้อาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไป อันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

๑. อย่าอ่านทุกตัวอักษร เพราะจะทำให้อ่านได้ช้า
๒. ฝึกกวาดสายตาเป็นห่วงๆ เพื่อจะได้อ่านได้ที่ละประโยคๆ ซึ่งจะช่วยให้อ่านได้รวดเร็ว
๓. พยายามเก็บความของแต่ละคน เมื่ออ่านจบตอนหนึ่งแล้ว โดยรู้จักแยกใจความสำคัญและใจความที่นำมาประกอบในแต่ละข้อความออกจากกันให้ได้
๔. ขณะที่อ่านต้องนึกไว้เสมอว่าเรื่องที่กำลังอ่านอยู่นั้นเป็นเรื่องอะไร มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร เมื่ออ่านจบแล้วจะได้ตอบปัญหาที่ตั้งไว้ได้
๕. พยายามให้ความสนใจในสิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว เมื่อต้องการจะอ่าน เพื่อตอบปัญหาหรือจับใจความก็ไม่ควรพะวงอยู่กับเรื่องหลักภาษาหรือเรื่องราวอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความต้องการ
๖. อย่าพยายามอ่านซ้ำ เพราะจะทำให้เสียเวลา ในบางครั้งเราอาจจะได้ทราบความหมายจากประโยคถัดไปได้
๗. ฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือหลายๆ ประเภท เพื่อให้เกิดความชำนาญในการอ่าน

✂️ สรุปการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ✂️

๑. อ่านเนื้อเรื่องทั้งหมด และจับใจความสำคัญ
๒. ทบทวนโดยตั้งคำถามในใจว่าเรื่องที่อ่าน นั้นมีใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เมื่อไร
๓. เขียนข้อความที่มีความสัมพันธ์อย่างสั้นๆ ด้วยภาษาที่ สละสลวย กะทัดรัด และชัดเจน

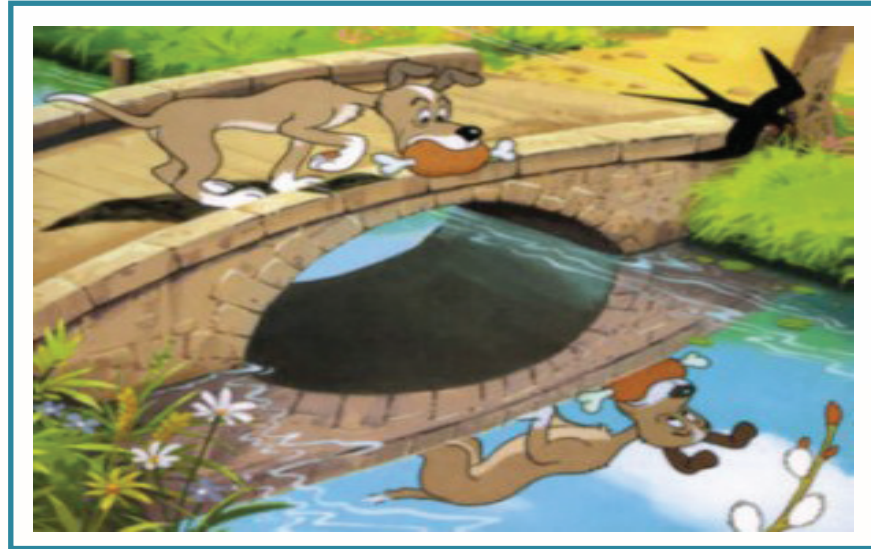
ตัวอย่าง การสรุปใจความสำคัญข้อความ

เช้าวันรุ่งขึ้น เสียงไก่ขัน เอ๊ก ! อี้ ! เอ๊ก ! เอ๊ก ! ฉันและน้องตื่นขึ้นแล้วชวนกันไปอาบน้ำพอแต่งตัวเสร็จก็ออกไปวิ่งเล่นที่สนามหญ้าหน้าบ้าน ฉันพบเห็ดดอกหนึ่งกำลังบาน มีขนาดใหญ่มาก ฉันกับน้องยืนดูด้วยความสนใจ คุณน้ำซึ่งตื่นเช้าเช่นกันรีบเดินเข้ามาห้ามฉันและน้องแต่ต้องเพราะอาจเป็นเห็ดมีพิษ

✂️ ใจความสำคัญของข้อความนี้ คือ ฉันและน้องไปพบขนาดใหญ่มาก
แต่น้ำบอกว่าเห็ดที่พบอาจเป็นเห็ดมีพิษ

ใบความรู้
การอ่านสรุปใจความสำคัญ

นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “หมากับเงา” แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น

หมากับเงา

หมาตัวหนึ่งคาบก้อนเนื้อวิ่งข้ามสะพานมา เมื่อถึงกลางสะพานก็ก้มมองลงไปใต้น้ำ เบื้องล่างเห็นหมาตัวหนึ่งกำลังคาบเนื้อชิ้นใหญ่กว่า "โอ้โฮ! เจ้าหมานี่มันได้เนื้อมาจากไหนนะ ชิ้นใหญ่กว่าเราเสียอีก"

เจ้าหมาคิดในใจด้วยความละโมภ จึงอ้าปากเห่ากรรโชกหมายจะแย่งเอาเนื้อก้อนนั้น มาครอบครองทันทีที่อ้าปาก เนื้อที่คาบอยู่ก็ร่วงหล่นลงน้ำ กว่าจะสำนึกได้ว่าหมากับก้อนเนื้อ ที่เห็นคือเงาของตัวเองในน้ำก็สายเกินไปเสียแล้ว

ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง “หมากับเงา” โลกมากลางหาย

สรุปใจความสำคัญ หมาตัวหนึ่งคาบก้อนเนื้อวิ่งข้ามสะพานมา เห็นเงาของตัวเองใต้น้ำ นี้กว่าเป็นหมาตัวอื่นกำลังคาบเนื้อชิ้นใหญ่กว่าจะแย่งเอาเนื้อทันทีที่อ้าปาก เนื้อที่คาบอยู่ ก็ร่วงหล่นลงน้ำ กว่าจะสำนึกได้ก็สายเกินไปเสียแล้ว

ใบงานที่ ๑๑

สรุปความคิดเห็น

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่องนายพรานกับไก่ฟ้า และ สรุปความคิดเห็นจากเรื่องี่อ่าน

นายพรานกับไก่ฟ้า

นายพรานผู้หนึ่งซึ่งตาข่ายดักนกไว้ในป่า วันหนึ่งไก่ฟ้าบินมาติดตาข่าย เพราะลงมากิน ข้าวที่นายพรานหว่านไว้ ไก่ฟ้าดิ้นเท่าไรก็ไม่หลุด จึงวิงวอน ขอให้นายพรานปล่อยตนไป โดย สัญญาว่าจะไปลวงเพื่อนให้มาติดตาข่าย ของนายพราน นายพรานโกรธที่ไก่ฟ้าเห็นแก่ตัวจึง เชือดคอไก่ฟ้าจนตาย

จากเรื่อง นายพรานกับไก่ฟ้า นักเรียนมีความเห็นอย่างไรกับการกระทำของไก่ฟ้าและนายพราน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๒

การเขียนแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง อ่านเรื่องที่กำหนดให้ แล้วแต่งเรื่องต่อตามความคิดของนักเรียน
ให้จบเรื่องพร้อมตั้งชื่อเรื่อง

เรื่อง.....

วันนี้เป็นวันหยุด หนูดิชน้องชาย คือเด่นมาเล่นเป็นนักเรียนและมีหนูดิเป็นครูสอนหนังสือ หนูดิบอกให้เด่นอ่านหนังสือตามเด่นก็ไม่อ่าน หนูดิบอกให้เด่นเขียนหนังสือเด่นก็ไม่เขียน หนูดิโมโหน้อง เลยเลิกเล่นทิ้งเด่นไว้คนเดียว.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง สัญลักษณ์ แผนผัง แผนภูมิ แผนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย x หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม ข้อ ๑ - ๒

เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายที่ดี และเป็นกีฬาที่ฝึกให้เด็กเล่นเป็นหมู่ ผู้เล่นฟุตบอลจะต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าเราเล่นฟุตบอลแพ้เราก็ต้องยอมรับ และไม่โทษกันว่าใครเล่นไม่ดี เราจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา

๑. ข้อใดสอดคล้องกับข้อความที่อ่าน
  - ก. ทองโกรธเพื่อนในทีมที่เล่นไม่ดี
  - ข. ทูยแสดงความไม่พอใจคู่แข่ง
  - ค. ทินฟุตบอลประชันกรรมการผู้ตัดสิน
  - ง. โทนจับมือกับทีมคู่แข่งเมื่อจบเกมการแข่งขัน
๒. จากข้อความที่อ่าน ข้อเท็จจริงตรงกับข้อใด
  - ก. เด็กผู้ชายชอบเล่นฟุตบอล
  - ข. ผู้เล่นฟุตบอลจะต้องไม่ทะเลาะกัน
  - ค. ถ้าเราเล่นฟุตบอลแพ้เราก็ต้องยอมรับ
  - ง. การเล่นฟุตบอลเป็นการออกกำลังกาย

๓. จากสัญลักษณ์นี้ ควรใช้ประโยคคำสั่งตามข้อใด

- ก. อย่า ! ปิดไฟ
- ข. อย่า ! จับมือ
- ค. อย่า ! สัมผัส
- ง. อย่า ! ชี้นิ้ว

๔. สัญลักษณ์ในข้อใดที่มักพบในพิพิธภัณฑ์

๕. สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนที่นี้ สอดคล้องกับข้อใด

ก. จังหวัด   ข. อำเภอ   ค. ตำบล   ง. หมู่บ้าน

๖. สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความปลอดภัยใช้สีตามข้อใด

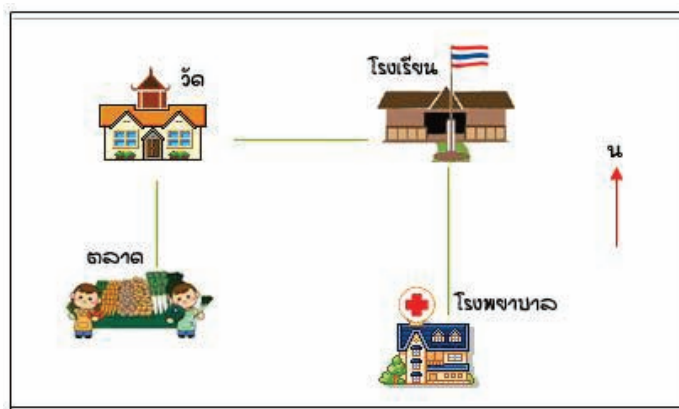
ก. สีแดง   ข. สีเขียว   ค. สีเหลือง   ง. สีน้ำเงิน

๗. ข้อใดไม่จำเป็นต้องเขียนในการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

ก. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น   ข. คำพูดของตัวละคร
ค. ตัวละครในเรื่อง   ง. ข้อคิดที่ได้รับ

พิจารณาแผนผังต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๘

แผนผังชุมชนแห่งหนึ่ง

๘. จากแผนผังข้อใดบอกที่ตั้งของโรงเรียนได้ถูกต้อง

ก. โรงเรียนอยู่ทางทิศเหนือของโรงพยาบาล   ข. โรงเรียนอยู่ทางทิศใต้ของตลาด
ค. โรงเรียนอยู่ทางทิศตะวันออกของโรงพยาบาล   ง. โรงเรียนอยู่ทางทิศใต้ของวัด

อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม ข้อ ๙ - ๑๐

ดิฉันเป็นคนที่มีน้ำหนักมาก ไปไหนก็มีแต่คนบอกว่าอ้วน จึงลองตีมนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนักดูบ้าง ตีมาเช้า ๑ แก้ว เย็น ๑ แก้ว ทุกวัน แรกๆ ก็ไม่ค่อยเชื่อหรอกค่ะว่าจะลดน้ำหนักได้ แต่พอตีมาได้ประมาณ ๑ - ๒ เดือนก็เริ่มเห็นผลค่ะ ดิฉันมีผิวพรรณที่ดูสดใสขึ้น กล้ามเนื้อดูกระชับ และน้ำหนักเริ่มลดลง ทุกวันนี้ดิฉันมีรูปร่างที่สมส่วน ผิวพรรณสดใสดูอ่อนกว่าวัย ต้องขอบคุณนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนักมากๆ เลยค่ะ ที่ทำให้ดิฉันดูดีขึ้นอย่างทุกวันนี้

๙. ใจความสำคัญของบทสัมภาษณ์นี้ตรงกับข้อใด

- ก. ผลของการตีมนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนัก
- ข. คุณค่าของนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนัก
- ค. วิธีการตีมนมถั่วเหลืองตราเครื่องลดน้ำหนัก
- ง. วิธีการสัมภาษณ์ผู้ลดน้ำหนัก

๑๐. จากบทสัมภาษณ์นี้ ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. คนมีน้ำหนักมากเป็นคนอ้วน
- ข. คนที่ให้สัมภาษณ์ตีมนมทุกวัน
- ค. คนที่ตีมนมจะมีผิวพรรณดูอ่อนกว่าวัย
- ง. คนที่ตีมนมถั่วเหลืองน้ำหนักลดลง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒

วจิ์นั้่นสำคั้ญนั้ก

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ วลีนั้นสำคัญนัก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เติมคำหรือข้อความในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑.

เรื่อง เศษผ้ามหัศจรรย์

หนูแดงไปเที่ยวบ้านคุณตาคุณยายในวันปิดภาคเรียน คุณยายสอนให้หนูแดงรู้ว่าสามารถนำเศษผ้าที่เหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ได้หลายอย่าง เช่น พรมเช็ดเท้า รองเท้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าห่ม ผ้าปูเตียง ผ้า màn เสื้อผ้าและของใช้อื่นอีกมากมาย คุณยายสอนว่าการกระทำแบบนี้จะช่วยให้เราประหยัดและเป็นการนำของเหลือใช้กลับมาใช้ได้ อย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งเกิดความภาคภูมิใจ

สรุปข้อคิดจากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

๒. บอกประโยชน์ของการทอผ้าอาชยาน

.....

.....

๓. งานชิ้นนี้หนักมาก คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร

.....

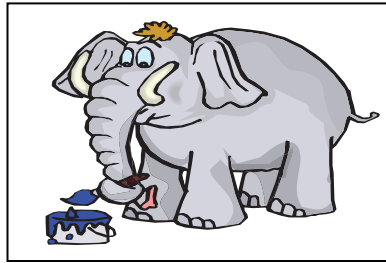
๔. เติมคำในสำนวนเปรียบเทียบให้ถูกต้อง

- ชาวเหมือน.....

- เค็มเหมือน.....

๕.

เขียนอธิบายภาพและตั้งชื่อภาพ

.....

.....

.....

.....

๖. เขียนคำในวงเล็บให้ถูกต้องเหมาะสม

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ .....(ไป) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- คุณยายไปเยี่ยมเจ้าอาวาสที่.....(ป่วย) มาหลายวันแล้ว

๗. เปลี่ยนคำที่ขีดเส้นใต้ให้เป็นคำสุภาพ

- เด็กๆ เดินตื่นเปล่าไปโรงเรียน เปลี่ยนเป็น.....
- พวกเรากินข้าวกันใหม่ เปลี่ยนเป็น.....

๘. ถ้านักเรียนจะขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ นักเรียนจะบอกคุณครูอย่างไร

.....

.....

๙. ถ้านักเรียนวิ่งชนน้องชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ หกล้ม นักเรียนจะพูดอย่างไร

.....

.....

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง อ่าน คิด เขียน

คำชี้แจง อ่านวรรณคดีเรื่อง “พระร่วง” แล้วตั้งคำถาม ตอบคำถามอย่างน้อย ๓ ข้อ และสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องทีอ่าน

ตั้งคำถาม - ตอบคำถาม

คำถาม ๑. มัคคุเทศก์น้อย ทำหน้าที่อะไร

คำตอบ .....

คำถาม ๒. วันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทางราชการจัดขึ้นเพื่อจุดประสงค์อะไร

คำตอบ .....

คำถาม ๓. ขอมดำดินคือใคร

คำตอบ .....

สรุปข้อคิด

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๒

เรื่องคำสุภาพ

★★★★

ท ๑๒/ผ.๒-๐๒

คำชี้แจง เลือกคำสุภาพที่ใช้กับพระสงฆ์ หรือ สุภาพชนทั่วไปมาแต่งประโยค

สรองน้ำ	จำวัด	นิมนต์	ประเคน	มรณภาพ
ดอกขจร	สุนัซ	กระปือ	หอยนางรม	หมอดุดงครรรม์

๑. คำ..... ประโยค
.....
๒. คำ..... ประโยค
.....
๓. คำ..... ประโยค
.....
๔. คำ..... ประโยค
.....
๕. คำ..... ประโยค
.....
๖. คำ..... ประโยค
.....
๗. คำ..... ประโยค
.....
๘. คำ..... ประโยค
.....
๙. คำ..... ประโยค
.....
๑๐. คำ..... ประโยค
.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

เรื่อง คำราชาศัพท์

ความหมาย

คำราชาศัพท์ตามรูปศัพท์ หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์
ในปัจจุบัน คำราชาศัพท์หมายถึง ถ้อยคำสุภาพ ไพเราะที่ใช้ให้เหมาะกับฐานะของบุคคล
ในสภาพสังคมไทย ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุ ขุนนางข้าราชการ
และสุภาพชน

ตัวอย่างคำราชาศัพท์

เครื่องใช้	คำราชาศัพท์	เครื่องใช้	คำราชาศัพท์
เสื่อ	ฉลองพระองค์	ผ้าเช็ดหน้า	ซั๊บพระพักตร์
รองเท้าว	ฉลองพระบาท	กระจงส่อง	พระฉาย
ที่นอน	พระยี่ภู่	ข้าว	พระกระยาเสวย (พระมหากษัตริย์)
ม่าน มุ้ง	พระวิสูตร พระสูตร	น้ำกิน	พระสุธารส
ผ้าอาบน้ำ	พระภูษาชุบสรง	ตุ้มหู	พระกฤษณพล
เข็มขัด	ผ้าชุบสรง ผ้าสรง	ช้อน	ฉลองพระหัตถ์
ประตู	รัตพระองค์ พระบันเหน่ง	ช้อนส้อม	ฉลองพระหัตถ์ส้อม
เตียงนอน	พระทวาร	น้ำชา	พระสุธารสชา
ผ้าเช็ดตัว	พระแท่นบรรทม	เหล้า	น้ำจันท์
	ซั๊บพระองค์	กางเกง	พระสนับเพลา พระที่ (ราชวงศ์)

หมวดร่างกาย

ร่างกาย -- คำราชาศัพท์	ร่างกาย -- คำราชาศัพท์
ผม -- พระเกศา	แข้ง -- พระขงฆ์
หน้าผาก -- พระนลาฏ	คอ -- พระศอ
ท้อง -- พระอุทร	เนื้อ -- พระมังสา
จมูก -- พระนาสิก	เหงื่อ -- พระเสโท
ฟัน -- พระทนต์	สะดือ -- พระนาภี
อก -- พระอูระ, พระทรวง	ขน -- พระโลมา
หู -- พระกรรณ	น้ำลาย -- พระเขฬะ
ลิ้น -- พระชีวหา	ข้อมือ -- ข้อมพระหัตถ์
ผิวหนัง -- พระฉวี	คิ้ว -- พระขนง
ข้อเท้า -- ข้อพระบาท	น้ำตา -- น้ำพระเนตร,
ปาก -- พระโอษฐ์	ต้นแขน -- พระพาหุ
คาง -- พระหนุ	ดวงหน้า -- พระพักตร์
หัวเข่า -- พระชานุ	

คำราชาศัพท์หมวดเครือญาติ

คำศัพท์	คำราชาศัพท์	คำศัพท์	คำราชาศัพท์
พ่อ	พระชนก พระบิดา	แม่	พระชนนี, พระมารดา
ปู่ ตา	พระอัยกา พระอัยกี	ย่า ยาย	พระอัยยิกา
ลุง	พระปิตุลา	ป้า	พระปิตุจฉา
พี่ชาย	พระเชษฐา	พี่สาว	พระเชษฐภคินี
น้องชาย	พระอนุชา	ลูกสะใภ้	พระสุณิสา
		ลูกเขย	พระชามาดา

คำราชาศัพท์หมวดคำกริยา

คำศัพท์	คำราชาศัพท์	คำศัพท์	คำราชาศัพท์
ทักทายปราศรัย	พระราชปฏิสันถาร	ดู	ทอดพระเนตร
ไปเที่ยว	เสด็จประพาส	ให้	พระราชทาน
ไหว้	ถวายบังคม	อยากได้	ต้องพระราชประสงค์
อาบน้ำ	สรงน้ำ	เขียนจดหมาย	พระราชหัตถเลขา
นอน	บรรทม	มีครรภ์	ทรงพระครรภ์
นั่ง	ประทับ	หัวเราะ	ทรงพระสรวล
ไป	เสด็จ	รับประทาน	เสวย
ชอบ	โปรด	ป่วย	ประชวร

คำราชาศัพท์หมวดสรรพนาม

คำที่ใช้แทน	คำราชาศัพท์	ใช้กับ
แทนชื่อผู้พูด (บุรุษที่ ๑)	ข้าพระพุทธเจ้า กระผม ดิฉัน	พระมหากษัตริย์ ผู้ใหญ่ พระสงฆ์
แทนชื่อที่พูดด้วย (บุรุษที่ ๒)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ใต้ฝ่าละอองพระบาท	พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี พระบรมราชชนนี พระบรมโอรสาธิราช พระบรมราชกุมารี
แทนชื่อที่พูดด้วย	ฝ่าพระบาท	เจ้านายชั้นสูง
แทนชื่อที่พูดด้วย	พระคุณเจ้า	พระสงฆ์ผู้ทรงสมณศักดิ์
แทนชื่อที่พูดด้วย	พระคุณท่าน	พระภิกษุสงฆ์ทั่วไป
แทนชื่อที่พูดด้วย	พระเดชพระคุณ	เจ้านาย, หรือพระภิกษุที่นับถือ
แทนผู้ที่พูดถึง (บุรุษที่ ๓)	พระองค์	พระราชา พระพุทธเจ้า เทพผู้เป็นใหญ่
แทนผู้ที่พูดถึง	ท่าน	เจ้านาย ขุนนางผู้ใหญ่ พระภิกษุ ผู้ใหญ่ที่นับถือ

คำราชาศัพท์หมวดคำสุภาพ

คำสามัญ	คำสุภาพ
ผักบุ้ง	ผักทอดยอด
ผักกระเฉด	ผักรุ้นอน
ผักตบ	ผักสามหา
ดอกสลิด	ดอกขจร
ดอกขี้เหล็ก	ดอกเหล็ก
ถั่วงอก	ถั่วพะาะ
ฟักทอง	ฟักเหลือง
กล้วยไข่	กล้วยกระ กล้วยเปลือกบาง
แตงโม	ผลอุลิต
กล้วยบัวชี่	নারীจำศีล
ปลาสลิด	ปลาใบไม้
ปลาช่อน	ปลาหาง
ปลาไหล	ปลายาว
หมู	สุกร
ควาย	กระบือ
วัว	โค
หมา	สุนัข
แมว	วิฬาร์
ลิง	วานร
ขนมขี้หนู	ขนมทราย
ขนมสอดไส้	ขนมใส่ไส้
ขนมจิ้น	ขนมเส้น
เครื่องจิ้ม	เครื่องเคียง
อ้วก ราก	อาเจียน
คนออกลูก	คนคลอดลูก
สัตว์ตกลูก	สัตว์ออกลูก
หัวคน	ศีรษะคน
ตีน	เท้า
ขี้ของสัตว์	มูล
ขี้กลาก	โรคกลาก
ขี้เรื้อน	โรคเรื้อน
ขี้ผึ้ง	สีผึ้ง

การใช้ถ้อยคำสุภาพ

เป็นการเลือกใช้คำให้ถูกต้องเหมาะสม กับบุคคลและตามกาลเทศะ กฎเกณฑ์การใช้คำสุภาพ
ไม่มีกำหนดตายตัว บางคำใช้ในภาษาพูด บางคำก็ใช้ในภาษาเขียน

ลักษณะของถ้อยคำสุภาพ

๑. ไม่เป็นคำหยาบ หรือคำต่ำ
๒. ไม่เป็นคำอุทานที่ไม่แสดงความเคารพ
๓. ไม่เป็นคำฉวนที่มีความหมายหยาบคาย
๔. ไม่เป็นคำห้วน หรือคำกระด้าง
๕. ไม่เป็นคำแสลง หรือคำคะนอง

แนวการใช้คำสุภาพ

๑. เปลี่ยนคำพูดกลางๆ เป็นคำสุภาพ เช่น ไม่กิน เปลี่ยนเป็นไม่รับประทาน
๒. ใช้คำว่า ครับ หรือ ค่ะ ลงท้ายประโยคเสมอ
๓. เลี่ยงคำพูดที่ทำให้ผู้ฟัง ฟังแล้วไม่สบายใจ

ใบงานที่ ๐๓ เรื่องคำราชาศัพท์

กิจกรรมที่ ๑ หาคำราชาศัพท์ จากวรรณคดีเรื่อง “พระร่วง” แล้วหาความหมาย

คำราชาศัพท์
.....

คำราชาศัพท์
.....

คำราชาศัพท์
.....

คำราชาศัพท์
.....

คำราชาศัพท์
.....

คำราชาศัพท์
.....

กิจกรรมที่ ๒ เลือกคำราชาศัพท์ จากกิจกรรมที่ ๑ มาแต่งประโยค ๕ คำ

คำราชาศัพท์ ..... ประโยค

คำราชาศัพท์ ..... ประโยค

คำราชาศัพท์ ..... ประโยค

คำราชาศัพท์ ..... ประโยค

คำราชาศัพท์ ..... ประโยค

ใบงานที่ ๐๔ ปรับเปลี่ยนภาษาพูด-ภาษาเขียน

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ ปรับเปลี่ยนประโยคต่อไปนี้เป็นภาษาเขียนที่เหมาะสม

๑. กินข้าวกันไหม

๒. เรานัดกันเก้าโมง

๓. อาการปวดหัวของฉันท่อยังชั่วมแล้ว

๔. ปัจจุบันดารานางไทยมีจำนวนมาก

๕. วัวควายเป็นสัตว์ที่ควรอนุรักษ์

๖. เขาแหวกกับการสอบครั้งนี้

๗. วิจัยอย่างเราต้องตั้งใจทำงาน

๘. เด็ก ๆ เดินตีนเปล่าไปโรงเรียน

๙. ครุชมว่าโครงการของฉันทันเจ๋งมาก

๑๐. พี่ชายเป็นนักศึกษาหมาหลายเชียงใหม่

คำชี้แจง ตอนที่ ๒ คัดเลือกคำภาษาเขียนจากตอนที่ ๑ จำนวน ๕ คำ แต่งประโยค ๕ ประโยค

คำ	ประโยค
๑.	
๒.	
๓.	
๔.	
๕.	

ใบงานที่ ๐๕ คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด

คำชี้แจง เลือกประโยคคำที่มีคำความหมายโดยตรงและโดยนัย จากใบความรู้มาคัดลายมือ
ตัวบรรจงเต็มบรรทัด และครึ่งบรรทัด

A large rectangular area for handwriting practice, featuring a solid green border and multiple horizontal dotted lines for writing.

ใบงานที่ ๐๖ เรื่องอาชยานสอนใจ

คำชี้แจง อ่านบทอาชยาน “ไทยรวมกำลังตั้งมั่น” แล้วปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนด
กิจกรรมที่ ๑ สรุจคำศัพท์จากบทอาชยาน แล้วหาความหมาย

คำศัพท์	คำศัพท์ .....
คำศัพท์	คำศัพท์ .....
คำศัพท์	คำศัพท์ .....

กิจกรรมที่ ๒ เขียนอธิบายความหมายจากบทอาชยาน “ไทยรวมกำลังตั้งมั่น”

อธิบาย
ความหมาย

.....

.....

กิจกรรมที่ ๓ เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอาชยาน “ไทยรวมกำลังตั้งมั่น”

ข้าพเจ้าคิดว่า

.....

.....

กิจกรรมที่ ๔ เขียนข้อคิดที่ได้จากบทอาชยาน “ไทยรวมกำลังตั้งมั่น”

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

.....

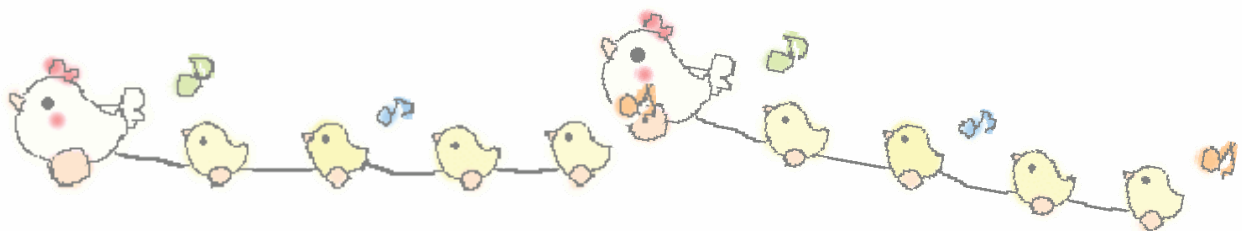
สื่อสำหรับนักเรียน

บทอาชยาน

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น	จะสามารถป้องกันชั้นแข็ง
ถึงแม้ว่าศัตรูผู้มีแรง	มายุทธ์แย่งก็จะปลาทไป
ขอแต่เพียงไทยเราอย่าผลาญญาติ	ร่วมชาติร่วมจิตเป็นข้อใหญ่
ไทยอย่ามุ่งร้ายทำลายไทย	จงพร้อมใจพร้อมกำลังระวังเมือง
ให้นานาภาษาเขานิยม	ชมเกียรติยศฟูเฟื่อง
ช่วยกันบำรุงความรุ่งเรือง	ให้ชื่อไทยกระเดื่องทั่วโลกา
ช่วยกันเต็มใจใฝ่ผดุง	บำรุงทั้งชาติศาสนา
ให้อยู่จนสิ้นดินฟ้า	วัฒนาเถิดไทย ไชโย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ วลีนั้นสำคัญนัก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เติมคำหรือข้อความในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑.

เรื่อง เศษผ้ามหัศจรรย์

หนูแดงไปเที่ยวบ้านคุณตาคุณยายในวันปิดภาคเรียน คุณยายสอนให้หนูแดงรู้ว่าสามารถนำเศษผ้าที่เหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ได้หลายอย่าง เช่น พรมเช็ดเท้า รองเท้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าห่ม ผ้าปูเตียง ผ้าม่าน เสื้อผ้าและของใช้อื่นอีกมากมาย คุณยายสอนว่าการกระทำแบบนี้จะช่วยให้เราประหยัดและเป็นการนำของเหลือใช้กลับมาใช้ได้ อย่างคุ้มค่า พร้อมทั้งเกิดความภาคภูมิใจ

สรุปข้อคิดจากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

๒. บอกประโยชน์ของการทอผ้าอาชยาน

.....

.....

๓. งานชิ้นนี้หนักมาก คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร

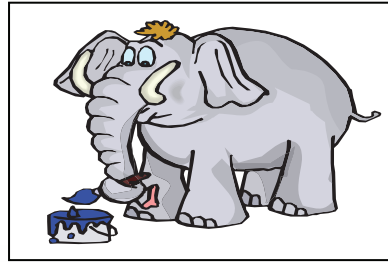
.....

๔. เติมคำในสำนวนเปรียบเทียบให้ถูกต้อง

- ขาวเหมือน.....

- เค็มเหมือน.....

๕.

เขียนอธิบายภาพและตั้งชื่อภาพ

.....

.....

.....

.....

๖. เขียนคำในวงเล็บให้ถูกต้องเหมาะสม

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ .....(ไป) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- คุณยายไปเยี่ยมเจ้าอาวาสที่.....(ป่วย) มาหลายวันแล้ว

๗. เปลี่ยนคำที่ขีดเส้นใต้ให้เป็นคำสุภาพ

- เด็กๆเดินตื้นเปล่าไปโรงเรียน เปลี่ยนเป็น.....
- พวกเรากินข้าวกันใหม่ เปลี่ยนเป็น.....

๘. ถ้านักเรียนจะขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ นักเรียนจะบอกคุณครูว่าอย่างไร

.....

.....

๙. ถ้านักเรียนวิ่งชนน้องชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ หล้ม นักเรียนจะพูดว่าอย่างไร

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓

เรียนรู้คำประพันธ์

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรียนรู้คำประพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดเป็นสัมผัสสระ

ก. พลอย – พलग

ข. คลัง – ฟัง

ค. แก้ว – เกรง

ง. เสื่อ – สมิง

๒. ข้อใดเป็นสัมผัสอักษร

ก. สัม – กัม

ข. เพลง – แผลง

ค. ร้อง – นื่อง

ง. แปลง – ปล่อย

๓. ข้อใดเป็นลักษณะของกลอนสี่

ก. บทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคหนึ่งมี ๒ คำ

ข. บทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคหนึ่งมี ๔ คำ

ค. บทหนึ่งมี ๔ วรรค วรรคหนึ่งมี ๔ คำ

ง. บทหนึ่งมี ๔ วรรค วรรคหนึ่งมี ๕ คำ

๔. สัมผัสชนิดใดเป็นสัมผัสบังคับในการแต่งกลอน

ก. สัมผัสใน

ข. สัมผัสนอก

ค. สัมผัสอักษร

ง. สัมผัสพยัญชนะ

๕. การคัดลายมือต้องการสิ่งใดมากที่สุด

ก. ความสวยงาม

ข. ความสะอาด

ค. ความเป็นระเบียบ

ง. ความรวดเร็ว

๖. ข้อใดเป็นลักษณะของการเขียนที่ดี

- ก. เขียนผิด สะอาด อ่านง่าย
- ข. เขียนถูกต้อง สะอาด อ่านง่าย
- ค. เขียนเร็ว ไม่รีบร้อย ได้ใจความ
- ง. เขียนได้คล่องจอง

๗. คำในข้อใดสัมผัสกับคำว่า “ไปมา หาสู” ได้เหมาะสมที่สุด

- ก. ไม่รู้ จักกัน
- ข. ดุตาย จริงจัง
- ค. รู้เห็น เป็นใจ
- ง. งูง ปลาปลา

๘. ข้อใดกล่าวถึงกลอนสี่ไม่ถูกต้อง

- ก. คำประพันธ์ที่อ่านออกเสียง ๒ วรรคแรก เป็นเสียงสูง
- ข. คำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกาพย์ยานี
- ค. คำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ
- ง. คำประพันธ์ที่อ่านออกเสียง วรรคที่ ๓ และวรรคที่ ๔ เป็นเสียงต่ำ

๙. คำในข้อใดคล้องจองกันทุกคำ

- ก. กระโดด โดดเด่น ไปไกล
- ข. คนสวย สดใส ใจดี
- ค. คล่องจอง ลองเขียน เรียนดี
- ง. อักษร กลอนดี ท่องเก่ง

๑๐. คำที่คล้องจองกับคำว่า “บ้านเมืองสะอาด .....”

- ก. กราบพระแก้ววัด
- ข. ทุกชาติใส่ใจ
- ค. ภาพทิวสวยงาม
- ง. ท้องฟ้าสีคราม

ของแค่นี้.....
ทำได้อยู่แล้วครับ

ใบความรู้ การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในรสของบทประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลาและท่วงทำนองตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด ซึ่งอ่านได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. **อ่านออกเสียงธรรมดา** เป็นการอ่านออกเสียงพูดตามปกติเหมือนการอ่านร้อยแก้วแต่มีจังหวะวรรคตอน มีการเน้นสัมผัสตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๒. **อ่านทำนองเสนาะ** เป็นการอ่านมีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เป็นทำนองเหมือนเสียงดนตรี มีการเอื้อนเสียง เน้นสัมผัสตามจังหวะ ลีลาและท่วงทำนองที่แตกต่างไปตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์ชนิดต่างๆ ให้ชัดเจน ไพเราะ เหมาะสม ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม

หลักเกณฑ์ในการอ่าน

หลักทั่วไปของการอ่านออกเสียงร้อยกรองที่ควรคำนึงถึง มีดังนี้

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์ เช่นการแบ่งจังหวะ จำนวนคำ สัมผัส ฯลฯ
๒. อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ชนิดนั้นๆ
๓. อ่านออกเสียงคำให้ชัดเจน ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ
๔. อ่านออกเสียงดังพอสมควร ผู้ฟังได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
๕. อ่านมีจังหวะวรรคตอน รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๖. คำที่รับสัมผัสกัน ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัด ถ้าสัมผัสนอกต้องทอดเสียงยาวกว่าธรรมดา
๗. อ่านเอื้อนสัมผัสในเพื่อเพิ่มความไพเราะ เช่น ข้าขอเคารพอภิวันท์ (อ่านว่า อบ-พิ-วัน)
๘. คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกที่พยางค์ที่ต้องการ
๙. มีศิลปะในการใช้เสียง รู้จักเอื้อนเสียงให้ไพเราะ สอดแทรกอารมณ์ตามเนื้อความ
๑๐. เมื่ออ่านถึงตอนจะจบต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลง จนกระทั่งจบบทผู้อ่านควรมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีสติมั่นคง ไม่ตื่นเต้น หรือประหม่า

ใบความรู้ กลอนสี่

กลอนสี่ เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอน ใน ๑ บท มี ๒ บาท ๑ บาท มี ๒ วรรค
วรรคละ ๔ คำ

สัมผัสบังคับของกลอนสี่ มี ๔ แห่ง ดังนี้

คำท้ายวรรคแรก สัมผัสคล้องจองกับคำแรกของวรรคที่ ๒
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสคล้องจองกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสคล้องจองกับคำแรกของวรรคที่ ๔
คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทแรก สัมผัสคล้องจองกับคำสุดท้ายวรรคที่ ๒
ของบทถัดไป

ตัวอย่าง การอ่านกลอนสี่

ดวงจันทร์/วันเพ็ญ	เด่นลอย/บนฟ้า
แสงนวล/เย็นตา	พาใจ/หฤหรรษ์
ชักชวน/เพื่อนยา	มาเล่น/ร่วมกัน
เด็กน้อย/สุขสันต์	บันเทิง/เรใจ

บทอ่าน
เด็กไทยก้าวไกลสู่อาเซียน

ห้าแปดอาเซียน	เวียดนามครบสัญญา
ประชาคมเดินทาง	ภาระผูกพัน
สืบทอดยีนดี	เปรมปรีดิ์สุขสันต์
ร่วมด้วยช่วยกัน	สัมพันธ์ก้าวไป
ลาวสิงคโปร์	อินโดนีเซียไทย
เวียดนามไมไกล	บรูไนเขตชู
ฟิลิปปินส์พม่า	มาเลเซียเร็ดทรู
กัมพูชาเคียงคู่	อยู่ใกล้เขตคาม
แลกเปลี่ยนพัฒนา	ศึกษางดงาม
การค้าติดตาม	ข้ามพรมแดนกัน
เด็กไทยต้องคิด	รู้สิทธินั้น
เตรียมรับเร็วพลัน	ขยันหมั่นเพียร
รู้ภาษาไทย	ใช้ถูกอ่านเขียน
รักชาติรักเรียน	ไม่เปลี่ยนแปลงไป
วจีเสนาะ	ไพเราะเสียงใส
มารยาทไทย	นับไหว้งดงาม
ประเพณีนำ	วัฒนธรรมไม่ทราม
ยิ้มแย้มทุกยาม	งามน้ำใจเอย

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๑

ฝึกอ่านกลอนสี่

คำชี้แจง ฝึกอ่านออกเสียงกลอนสี่ตามขั้นตอน

ตอนที่ ๑ อ่านเป็นร้อยแก้ว โดยแบ่งจังหวะการอ่านให้ถูกต้องตามลักษณะกลอนสี่
ก่อนอ่านเป็นทำนองเสนาะ

วันว่าง/ห้างงาน//	รำคาญ/ยั้งนัก//
อยู่บ้าน/ผ่อนพัก//	สัณนิท/ผ่อนคลาย//
หยิบหนังสืออ่าน//	ผ่านตา/ดีหลาย//
กลอนสี่/ทำทนาย //	หมายลอง/เขียนดู//
หากท่าน/ใดว่าง//	ร่วมทาง/ฝึกรู้//
กลอนได้/เชิดชู//	อยู่อย่าง/มั่นคง//
เสียงไม่/บังคับ//	จับสัมผัส/ผัสสง//
สี่คำ/เจาะจง//	ลงมือ/กันเลย//

ตอนที่ ๒ อ่านกลอนสี่คล่องแล้วจึงอ่านเป็นทำนองเสนาะ

สองวรรคแรก (บรรทัดที่ ๑) อ่านเสียงสูง

สองวรรคหลัง (บรรทัดที่ ๒) อ่านเสียงต่ำ

ฝึกได้ทุกคนครับ
ไม่ยากจริงๆ ครับ

ใบความรู้ การท่องบทอาขยาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ให้ความหมายคำว่า *อาขยาน* ไว้ว่า บทท่องจำ การบอกเล่า การบอก การสวด เรื่อง นิทาน “อาขยาน” อ่านออกเสียงได้ ๒ อย่าง คือ อา - ชะ - หยาน หรือ อา - ชะ - ยาน กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบาย กำหนดให้มีการท่องอาขยาน อย่างจริงจังในสถานศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ของการท่องอาขยานดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย และให้ซาบซึ้งในความไพเราะของบทร้อยกรอง
๒. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์
๓. เพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดคุณธรรม คติธรรม และข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน
๔. เพื่อส่งเสริมให้มีจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของคนในชาติในฐานะ “รากร่วมทางวัฒนธรรม”

หลักการท่องบทอาขยาน

การท่องอาขยานทำได้ ๒ แบบ คือ การอ่านบทอาขยานตามหลักทั่วไปหรือออกเสียงแบบร้อยแก้ว และการอ่านแบบทำนองเสนาะ ดังนี้

การท่องบทอาขยานตามหลักการทั่วไป

การท่องบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดังๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝนดังนี้

๑. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียงปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน
๒. ท่อง ด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพราว เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ
๓. ท่องออกเสียงให้ถูกต้องวิธีหรือความนิยมและต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้

๔. ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน
๕. ท่องให้ถูกต้องจังหวะ และวรรคตอน
๖. ท่องให้ได้อารมณ์ และความรู้สึกตามเนื้อหา

การท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ

การท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะช่วยให้บทอาขยานนั้นมีความไพเราะ ผู้ท่องเกิดความสนใจจดจำบทอาขยานได้ดี และสนุกสนานยิ่งขึ้น การฝึกอ่านทำนองเสนาะมีขั้นตอนดังนี้

๑. ท่องเป็นร้อยแก้วธรรมดาให้ถูกต้องชัดเจน ตามอักขรวิธีก่อน ทั้ง ร, ล ตัวควบกล้ำ อ่านออกเสียงให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์
๒. ท่องให้ถูกต้องจังหวะวรรคตอน การอ่านผิดวรรคตอนทำให้เสียความ
๓. ท่องให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ
๔. ท่องให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด คำประพันธ์แต่ละชนิด จะมีบังคับจำนวนคำสัมผัส หรือคำเอก คำโท แตกต่างกัน การอ่านทำนองเสนาะจึงต้องอ่านให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. ท่องโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรคด้วยการทอดเสียง แล้วปล่อยให้หางเสียงพวนขึ้นจมุกหากเป็นคำพื้นเสียงจัตวา

ประโยชน์และคุณค่าของการท่องอาขยาน

๑. ฝึกความจำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะมนุษย์ต้องอาศัยความจำ เพื่อเป็นเครื่องมือในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์
๒. เป็นการฝึกวินัย เพราะการจะท่องให้จำได้ต้องมีวินัย หมั่นฝึก หมั่นท่องอยู่เสมอ
๓. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๔. อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทางด้านภาษาให้คงอยู่ตลอดไป
๕. ได้รับคติสอนใจจาก บทคำประพันธ์ต่างๆที่ท่อง
๖. ทำให้เป็นคนอารมณ์ดี จากความงามของบทประพันธ์ที่ท่อง

ใบงานที่ ๐๒

ฝึกท่องกลอนสี่

คำชี้แจง ฝึกท่องกลอนสี่ จากบทอาขยานหลักเป็นทำนองเสนาะ

ตอนที่ ๑. อ่านออกเสียง กลอนสี่จากบทอาขยานบทหลักเป็นร้อยแก้ว โดยแบ่งจังหวะการอ่านให้ถูกต้องตามลักษณะของกลอนสี่ ก่อนอ่านเป็นทำนองเสนาะ

วิถีเด็กไทย

เด็กเอ๋ยเด็กไทย	ตั้งใจศึกษา
เติบโตใหญ่ก้าวหน้า	วิชาเลี้ยงตน
แสวงหาแก้ปัญหา	มีค่ามากล้น
ส่องทางให้คน	พ้นความลำเค็ญ
คิดดีทำดี	ไม่มียากเข็ญ
ชีวิตร่มเย็น	เป็นสุขกายใจ
ขยันสรรค์สร้าง	อยู่อย่างเป็นไทย
รู้เก็บรู้ใช้	ทำในสิ่งดี
ดำรงเอกลักษณ์	มีศักดิ์มีศรี
เสน่ห์ประเพณี	มีอยู่คู่ไทย
ควรเห็นคุณค่า	รักษาเอาไว้
มีความภูมิใจ	ในชาติของเรา

ตอนที่ ๒ ฝึกท่องทำนองเสนาะบทอาขยานบทหลักเป็นกลุ่มกับเพื่อนๆ ๓-๔ คน แล้วท่องให้เพื่อนและครูฟังอีกครั้ง หน้าชั้นเรียน

ขอย้ำอีกครั้งว่า
สองวรรคแรก อ่านเสียงสูง
สองวรรคหลัง อ่านเสียงต่ำ

ใบงานที่ ๐๓

ฝึกท่องบทอาขยาน

คำชี้แจง ฝึกท่องบทอาขยานหลัก เรื่อง วิถีเด็กไทยเป็นทำนองเสนาะ

ตอนที่ ๑ ฝึกท่องบทอาขยานหลัก เรื่องวิถีเด็กไทยเป็นทำนองเสนาะอย่างถูกต้องตามหลักการอ่าน

วิถีเด็กไทย

เด็กเอ๋ยเด็กไทย	ตั้งใจศึกษา
เติบโตใหญ่ก้าวหน้า	วิชาเลี้ยงตน
แสวงแห่งปัญญา	มีค่ามากล้น
ส่องทางให้คน	พ้นความลำเค็ญ
คิดดีทำดี	ไม่มียากเข็ญ
ชีวิตร่มเย็น	เป็นสุขกายใจ
ขยันสรรค์สร้าง	อยู่อย่างเป็นไทย
รู้เก็บรู้ใช้	ทำในสิ่งดี
ตำรงเอกลักษณ์	มีศักดิ์มีศรี
เสน่ห์ประเพณี	มีอยู่คู่ไทย
ควรเห็นคุณค่า	รักษาเอาไว้
มีความภูมิใจ	ในชาติของเรา

ตอนที่ ๒ ท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ แล้วเขียนตอบคำถามเรื่องเกี่ยวกับการท่องทำนองเสนาะ ความหมาย และข้อคิด

๑. กลอนสี่นิยามอ่านออกเสียงสูงในวรรคที่ .....

๒. กลอนสี่นิยามอ่านออกเสียงต่ำในวรรคที่ .....

๓. แบ่งจังหวะการอ่านวรรคละ ๒ คำ ดังนี้.....

๔. ข้อความสำคัญของบทอาขยาน เรื่องวิถีเด็กไทย คือ.....

.....

.....

.....

๕. ข้อคิดที่นักเรียนได้รับจากบทอาขยาน เรื่องวิถีเด็กไทย คือ .....

.....

.....

ตอบไม่ยากใช่ไหม เอย
เก่งมาก เก่งมากครับ

ใบความรู้

มารยาทในการเขียนและการสร้างนิสัยรักการเขียน

มารยาทในการเขียน

๑. ใช้ถ้อยคำสุภาพ หลีกเลี่ยงคำหยาบ ไม่ใช้อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวหรืออคติวิจารณ์ผู้อื่นอย่างปราศจากเหตุผล จนทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายและสังคมแตกแยก
๒. เขียนข้อความหรืองานเขียนที่เป็นจริง โดยศึกษา ค้นคว้าและตรวจสอบว่าถูกต้องแล้ว ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของเสียก่อน
๓. เขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ใช้สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับเนื้อหา กาลเทศะและสถานะบุคคล
๔. เขียนสิ่งที่มีคุณค่าอันจะก่อให้เกิดความสุขไม่เขียนเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติหรือสถาบันเบื้องสูง
๕. บอกแหล่งที่มาของข้อมูลเดิมเสมอ เพื่อให้เกียรติเจ้าของข้อมูลนั้นๆ ทุกครั้ง ไม่คัดลอกงานเขียนของผู้อื่น โดยอ้างว่าเป็นผลงานของตนเอง

การสร้างนิสัยรักการเขียน

๑. ศึกษา ค้นคว้า จดบันทึกเรื่องราวต่างๆ จากการอ่าน การฟัง การพบเห็นอย่างสม่ำเสมอ
๒. มีความกระตือรือร้นในการเขียน
๓. มีใจรักและมีความสุขในการเขียน

ใบความรู้ คำประพันธ์กลอนสี่

กลอนสี่ เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอน ใน ๑ บท มี ๒ บาท ๑ บาท มี ๒ วรรค วรรคละ ๔ คำ สัมผัสบังคับของกลอนสี่ มี ๔ แห่ง ดังนี้

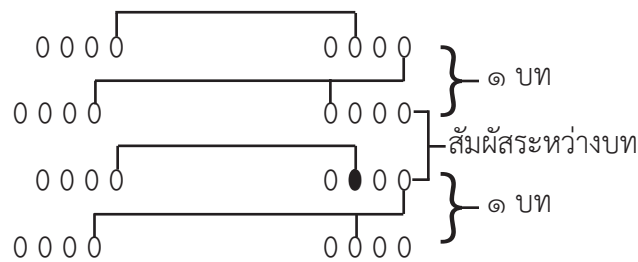
คำท้ายวรรคแรก สัมผัสคล้องจองกับคำที่ ๒ ของวรรคที่ ๒

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสคล้องจองกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสคล้องจองกับคำที่ ๒ ของวรรคที่ ๔

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทแรก สัมผัสคล้องจองกับคำสุดท้ายวรรคที่ ๒ ของบทถัดไป

แผนผัง

ตัวอย่างกลอนสี่

วอนไหว้บูชา   เทพอารักษ์
ซึ่งทรงปกปัก   พืชกษฝืนป่า
บำรุงพันธุ์ไม้   พงไพรพนา
อีกเจ้าภูผา   โปรตมาคุ้มครอง

ใบงานที่ ๐๔

เขียนแผนผังกลอนสี่

คำชี้แจง จากบทกลอนนี้จึงเขียนแผนผังบังคับและสัมผัสของกลอนสี่ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ท้องฟ้าหน้าหนาว   สีขาวปนฟ้า

มองดูเย็นตา   ช่างน่าสุขใจ

เสื้อผ้านหนาว   สีพราวสดใส

มองเห็นแต่ไกล   ชื่นใจทุกครา

แผนผังบังคับกลอนสี่

ใบงานที่ ๐๕

โยงสัมผัสสระ

คำชี้แจง โยงสัมผัสสระที่คล้องจองกันภายในวรรคของกลอนสี่ แล้วนำคำสัมผัสมาเขียนลงในช่องว่าง

ตัวอย่าง :

	มองดูหมู่ดาว แสงพราวดาวเด่น	⇒	ดู - หมู่ พราว - ดาว
๑.	คนไทยใจงาม สยามงามยิ่ง	⇒	....
๒.	อาหารจานเผ็ด รสเด็ดเปิดตุ๋น	⇒	....
๓.	รักใดไหนเล่า เทียบเท่าเรารัก	⇒	....
๔.	ของขวัญวันนี้ ผ้าดีสีสวย	⇒	....
๕.	ดีดสีตีเป่า ขลุ่ยเจ้าเลาไหน	⇒	....

ใบงานที่ ๐๖

ฝึกแต่งกลอนสี่

คำชี้แจง เลือกคำที่กำหนดให้ เติมในช่องว่างให้ได้ใจความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
ของกลอนสี่

บทที่ ๑	⇒	งดงาม	ชูช่อ	สี่สด	สี่คราม
---------	---	-------	-------	-------	---------

บทที่ ๒	⇒	ดอกไม้	ซ่อนไกล	โผผิน	ฟุ้งไป
---------	---	--------	---------	-------	--------

มาลี..... หมดจด.....

ไต้ฟ้า..... ไสว

หมูนก ..... ต่างบิน.....

ตามกลิ้ง..... ตามลม

ใบงานที่ ๐๗

เติมแต่งกลอนสี่

คำชี้แจง เลือกคำที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกลอนสี่

รายการคำที่กำหนด

๑. รุกราน	๒. เพื่อนบ้าน	๓. พรองดอง
๔. คนไทย	๕. เมืองทอง	๖. ยิ่งใหญ่
๗. ไม่คล้าย	๘. สุขใจ	๙. จิตใจ

เราเป็น..... กล้าหาญ

เราไม่..... ไกลไกล

เมืองไทย..... น้ำใจ

รักชาติ..... ทุกคน

ใบงานที่ ๐๘

เรียนรู้ฉันทลักษณ์กลอนสี่

คำชี้แจง นำข้อความที่กำหนดให้มาเรียงลำดับให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกลอนสี่

ต่างมาอาศัย	กิ่งใบปกหนา
หนูชอบต้นไม้	มวลหมุ่นกกา
.....	.....
.....	.....

คำชี้แจง แต่งกลอนสี่ต่อจากเนื้อความที่กำหนด ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกลอนสี่

นักเรียนคนเก่ง	.....
.....	.....
ชอบอ่านทุกวัน	.....
.....	.....

ใบงานที่ ๐๙

แต่งคำประพันธ์กลอนสี่

คำชี้แจง เขียนบทร้อยกรองกลอนสี่วรรคหลังให้สอดคล้องกับวรรคหน้าโดยเขียนให้สัมพันธ์กับภาพ

ตัวอย่างการเขียนบทร้อยกรอง	
	ดอกไม้ในสวน ล้วนมีกลิ่นหอม

๑.	
	กระเช้าดอกไม้ .....
๒.	
	ออกกำลังกาย .....

๓.	
	ขี่จักรยาน .....
๔.	
	น้ำตกแสนงาม .....
๕.	
	ผ้า幔ที่สวยงาม .....

ใบงานที่ ๑๐

แต่งคำประพันธ์กลอนสี่

คำชี้แจง โยงคำสัมผัสของกลอนสี่ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

เราเป็นนักเรียน	อ่านเขียนเรียนรู้
เชื่อฟังคุณครู	ใฝ่รู้จดจำ

๑

เมื่อเด็กศึกษา	ค้นคว้าใฝ่เรียน
ตั้งใจอ่านเขียน	พากเพียรศึกษา

๒

เมืองไทยเมืองทอง	เมืองของคนดี
รู้จักไมตรี	สามัคคีกัน

๓

หมั่นอ่านหมั่นเขียน	หมั่นเรียนเพียรรู้
หมั่นจำหมั่นดู	เรียนรู้ใส่ใจ

๔

พวกเราชาวไทย	จิตใจกล้าหาญ
ใครมารุกราน	ต่อต้านยอมตาย

๕

มารยาทไทย	น้อมไหว้เคารพ
ยิ้มให้เมื่อพบ	งามครบพึงทำ

ใบงานที่ ๑๑

การแต่งคำประพันธ์กลอนสี่

คำชี้แจง นำข้อความที่กำหนดให้ เติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกลอนสี่

ตัวอย่าง

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

ต้องสู้อดทน

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
เชื่อคำสอนครู

ยังด้อยความรู้
ต้องสู้อดทน

๑.

แม่ตัวไม้ใหญ่

เจ้าเลี้ยงควายได้

นกเอี้ยงนกเอี้ยง

.....

.....

แต่ใจเกินตัว

๒.

ต่อตำเจ็บตัว

ก่อนไปบ้านเพื่อน

.....

แม่เตือนความจำ

หากไปเล่นน้ำ

.....

๓.

สุบยากินเหล้า

เล่นเกมไม่เรียน

.....

อ่านเขียนไม่เอา

.....

น่าเศร้าใจจริง

๔.

หนูเอื้องชอบกิน

มะไฟมะเฟือง

หนูชอบผลไม้

.....

ทุเรียนลูกเอื้อง

.....

๕.

เที่ยวป่าเดินเขา

ครอบครัวของเรา

แม่พ่อชอบพา

.....

.....

ชอบเข้าพงไพร

ใบงานที่ ๑๒

การแต่งคำประพันธ์กลอนสี่

คำชี้แจง เขียนกลอนสี่ให้สอดคล้องกับภาพและถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์

เราเป็นนักเรียน
สิ่งใดไม่รู้

อ่านเขียนเพียรสู้
คันดูตำรา

กลางเดือนสิบสอง

.....

.....

.....

ขนมหวานของไทย

.....

.....

.....

แบบฝึกอ่านบทร้อยกรอง
โลกปัจจุบัน

โลกเราวันนี้	มักมีแปลกแปลก
ผิดกับแรกแรก	ที่โลกเกิดมา
ตึกรามบ้านช่อง	หอห้องโสภา
ตึกสูงเทียมฟ้า	ปานแข่งดวงดาว
นักปราชญ์ทั้งหลาย	มากมายคิดแต่ง
สร้างยานตัดแปลง	ส่งขึ้นสู่อหาว
เดินทางไปมา	เวลาไม่ยาว
เที่ยวไปทุกคราว	ไม่มีทุกข์ทน
การเจ็บการป่วย	หมอช่วยให้หาย
เจ็บป่วยโรคร้าย	ไม่ตายทุกคน
แพทย์เก่งรักษา	หยุดยาคิดค้น
คนป่วยช่วยชนม์	ให้ดลสุขี
เครื่องเล่นมากมาย	หลากหลายบันเทิง
ดนตรีรื่นเรีง	ภาพยนตร์ก็มี
สำราญทุกอย่าง	อย่าร้างความดี
คนเราเดี๋ยวนี	ชักหลงเมาแก้ว

บทพระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

แบบฝึกอ่าน
บทอาขยานหลัก

วิถีเด็กไทย

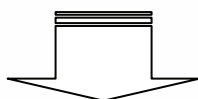
เด็กเอ๋ยเด็กไทย	ตั้งใจศึกษา
เติบโตใหญ่ภายหน้า	วิชาเลี้ยงตน
แสงแห่งปัญญา	มีค่ามากล้น
ส่องทางให้คน	พ้นความลำเค็ญ
คิดดีทำดี	ไม่มียากเข็ญ
ชีวิตร่มเย็น	เป็นสุขกายใจ
ขยันสรรค์สร้าง	อยู่อย่างเป็นไทย
รู้เก็บรู้ใช้	ทำในสิ่งดี
ดำรงเอกลักษณ์	มีศักดิ์มีศรี
เสน่ห้ประเพณี	มีอยู่คู่ไทย
ควรเห็นคุณค่า	รักษาเอาไว้
มีความภูมิใจ	ในชาติของเรา

ใบงานที่ ๑๓

บทร้อยกรองที่ประทับใจ

คำชี้แจง จดบันทึกและอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ที่ได้ค้นคว้ามา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๔

การเขียนสื่อสารเพื่อบอกเหตุผลที่ประทับใจบทร้อยกรอง

คำชี้แจง เขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ที่ประทับใจมากที่สุดและบอกสาเหตุที่ชอบบทร้อยกรองนั้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สาเหตุที่ชอบบทร้อยกรองนี้เพราะ .....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓

เรียนรู้คำประพันธ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. สัมผัสชนิดใดเป็นสัมผัสบังคับในการแต่งกลอน

ก. สัมผัสใน

ข. สัมผัสนอก

ค. สัมผัสอักษร

ง. สัมผัสพยัญชนะ

๒. คำที่คล้องจองกับคำว่า “บ้านเมืองสะอาด.....”

ก. กราบพระแก้ววัด

ข. ภาพทิวสวยงาม

ค. ทุกชาติใสใจ

ง. ท้องฟ้าสีคราม

๓. ข้อใดเป็นลักษณะของกลอนสี่

ก. บทหนึ่งมี ๔ วรรค วรรคหนึ่งมี ๔ คำ

ข. บทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคหนึ่งมี ๔ คำ

ค. บทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคหนึ่งมี ๒ คำ

ง. บทหนึ่งมี ๔ วรรค วรรคหนึ่งมี ๕ คำ

๔. คำในข้อใดสัมผัสกับคำว่า “ไปมา หาสุ่” ได้เหมาะสมที่สุด

ก. ไม่รู้ จักกัน

ข. ดูดาย จริงจัง

ค. รู้เห็น เป็นใจ

ง. งูง ปลาปลา

๕. คำในข้อใดคล้องจองกันทุกคำ

ก. คนสวย สดใส ใจดี

ข. กระโดด โดดเด่น ไปไกล

ค. อักษร กลอนดี ท่องเก่ง

ง. คล้องจอง ลองเขียน เรียนดี

๖. ข้อใดเป็นสัมผัสอักษร

ก. สัม - กัม

ข. เพลง - แสง

ค. ร้อง - นื่อง

ง. แปลง - ปล่อย

๗. ข้อใดเป็นลักษณะของการเขียนที่ดี

ก. เขียนได้คล่องจอง

ข. เขียนผิด สะอาด อ่านง่าย

ค. เขียนเร็ว ไม่รีบร้อน ได้ใจความ

ง. เขียนถูกต้อง สะอาด อ่านง่าย

๘. ข้อใดเป็นสัมผัสสระ

ก. พลอย - พलग

ข. คลัง - ฟัง

ค. แก้ว - เกรง

ง. เสื่อ - สมิง

๙. การคัดลายมือต้องการสิ่งใดมากที่สุด

ก. ความสวยงาม

ข. ความสะอาด

ค. ความเป็นระเบียบ

ง. ความรวดเร็ว

๑๐. ข้อใดกล่าวถึงกลอนสี่ถูกต้อง

ก. คำประพันธ์ที่อ่านออกเสียง ๒ วรรคแรก เป็นเสียงสูง

ข. คำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกาพย์ยานี

ค. คำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

ง. คำประพันธ์ที่อ่านออกเสียง วรรคที่ ๓ และวรรคที่ ๔ เป็นเสียงต่ำ

*****

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔

ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔

ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. เขียนพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

.....

.....

.....

๒. เขียนพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

.....

.....

.....

๓. เขียนงานอดิเรกของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

.....

.....

.....

๔. เขียนคำอ่านจากคำศัพท์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (๕ คะแนน)

ที่	คำศัพท์	คำอ่าน
๑.	มติ	
๒.	แสดง	
๓.	บันดาล	
๔.	เยาวยน	
๕.	ทรงพระเยาว์	

๕. บอกมารยาทการอ่าน (๓ คะแนน)

.....

.....

.....

๖. บอกขั้นตอนการเขียนรายงาน (๓ คะแนน)

.....

.....

.....

๗. เลือกอ่านนิทาน ๑ เรื่องแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
พระราชประวัติและพระราชนิพนธ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นพระราชธิดาองค์ที่สองในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระนามเดิมว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดาภิวัตน์นาคอุโลโสภาคย์** ทรงพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต และมีพระนามที่บรรดาข้าราชการบริพารเรียกกันทั่วไปว่า "ทูลกระหม่อมน้อย"

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มการศึกษาระดับอนุบาลที่โรงเรียนจิตรลดา เมื่อทรงเรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้ทรงสอบร่วมกับนักเรียนทั่วประเทศโดยใช้ข้อสอบกระทรวงศึกษาธิการ ทรงสอบได้ที่หนึ่ง ได้คะแนนสูงสุด ทรงพระปรีชาสามารถในวิชาแทบทุกด้าน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ไร่ไทย ดนตรีไทย และวาดเขียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังโปรดทรงหนังสือมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ และทรงพระปรีชาสามารถในทางร้อยแก้วและร้อยกรองอย่างยิ่ง ทรงเริ่มพระราชนิพนธ์ตั้งแต่พระชนมายุได้เพียง ๑๒ พระชันษา เป็นต้นมา บทพระราชนิพนธ์เหล่านี้ได้รับการตีพิมพ์แพร่หลายในหนังสือหลายเล่ม เช่น "อยุธยา" "เจ้าครอกวัดโพธิ์" "ศาสนาเกิดขึ้นได้อย่างไร" เป็นต้น บทพระราชนิพนธ์ที่รู้จักกันดีในปัจจุบันคือ "พุทธศาสนสุภาษิตคำโคลง" ซึ่งทรงถอดมาจากภาษาบาลี และ "กษัตริยานุสรณ์" ซึ่งทรงทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ประจำปี ๒๕๑๖ (ขณะนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุเพียง ๑๘ พระชันษา)

ด้านพระราชนิพนธ์

พระองค์โปรดการอ่านและการเขียนมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงพระปรีชาสามารถทั้งด้านภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ทั้งบทร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้น จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่างๆ ออกมามากกว่า ๑๐๐ เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภททั้งสารคดีท่องเที่ยว เมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือน ต่างประเทศ เช่น เกล็ดหิมะในสายหมอก ทศนะจากอินเดีย มนต์รักทะเลใต้ ประเภทวิชาการและประวัติศาสตร์ เช่น บันทึกเรื่องการปกครองของไทยสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ กษัตริยานุสรณ์ หนังสือสำหรับเด็ก เช่น แก้วจอมแก่น แก้วจอมซน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น สมเด็จแม่กับการศึกษา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีกับพระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตรด้านการศึกษา ประเภท พระราชนิพนธ์แปล เช่น หยกใส่ร้ายคำ ความคิดคำนึง เกี้ยวแก้วประกายกวี และหนังสือทั่วไป เช่น นิทาน เรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคติ) เรื่องของคนแขนหัก เป็นต้น

พระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์วิจารณ์ ในแง่ต่างๆ เป็นการแสดงพระมติส่วนพระองค์ นอกจากพระนาม "สิรินธร" แล้ว พระองค์ยังทรงใช้นามปากกาในการพระราชนิพนธ์หนังสืออีก ๔ พระนาม ได้แก่ "ก้อนหินก้อนกรวด" เป็นพระนามแฝง ที่ทรงใช้ครั้งเดียวตอนประพันธ์บทความ "เรื่องจากเมืองอิสราเอล" "แว่นแก้ว" เป็นชื่อที่พระองค์ ทรงตั้งขึ้นเอง พระองค์เริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมซน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกนางเขน "หนูน้อย" พระองค์ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความ เรื่อง "ป่องที่รัก" และ "บันดาล" พระองค์ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

นอกจากนี้ ยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงเป็นจำนวนมาก โดยบทเพลงที่แต่งและนำมาขับร้องบ่อยครั้ง ได้แก่ เพลงส้มตำ รวมทั้ง ยังทรงประพันธ์คำร้องในบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่ เพลงรัก และ เพลงเมนูไข่

พระราชกรณียกิจ

นอกเหนือจากพระราชภารกิจในหน้าที่ราชการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านต่างๆ ครอบคลุมงานสำคัญๆ อันเป็นประโยชน์หลักของบ้านเมือง เกือบทุกด้าน และทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัย ให้ทรงปฏิบัติ พระราชกรณียกิจที่ทรงสืบสาน ต่อจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ มอบหมาย โดยเฉพาะการทรงงาน ด้านการบริหารองค์การ และมูลนิธิเพื่อสาธารณกุศล ทรงดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา ประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล อุทยานิภาผู้อำนวยความสะดวก สภากาชาดไทย รวมทั้งการเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ และการปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในโอกาสต่างๆ เช่น การพระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะบุคคลต่างๆ เฝ้าฯ การพระราชทานปริญญาบัตร การถวายผ้าพระกฐิน เป็นต้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงจัดตั้งโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนผู้ยากไร้ในชนบท โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และแก้ไขปัญหา ภาวะทุพโภชนาการ ทรงเห็นว่าเด็กจะเรียนหนังสือไม่ได้ ถ้าท้องหิวหรือเจ็บป่วย จึงทรงริเริ่มโครงการเกษตร เพื่ออาหารกลางวัน ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเห็นความสำคัญ ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงพระราชทานพระราชทรัพย์ให้ก่อสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ศูนย์การเรียน ชุมชนสำหรับชาวไทยภูเขา ห้องเรียนเคลื่อนที่ ทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นค่าตอบแทนครูผู้สอนและ ทรงจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนพระราชทาน เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสมจะ ได้มีความสามารถในการพึ่งตนเอง และเป็นที่พักของครอบครัวได้ในอนาคต ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการ ตามพระราชดำริอย่างใกล้ชิด และเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในโครงการด้วยพระองค์เองเสมอ

จากการที่มีประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศล หรือ สมทบทุนดำเนินงานโครงการพัฒนาต่างๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายดังกล่าว มาจัดตั้งเป็นกองทุน ทุนการกุศลสมเด็จพระเทพฯ เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนผู้ทุกข์ยาก เดือดร้อน หรือเพื่อการสาธารณประโยชน์อื่นๆ

นอกเหนือจากงานพัฒนา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยงาน ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง มีพระราชดำริว่า ควรจะมีการถ่ายทอดงานด้านวัฒนธรรมไปสู่เด็กและเยาวชน รุ่นใหม่ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอบรม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย เพื่อให้คนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้เรียนรู้ ตระหนักความสำคัญ รักและผูกพันในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถสืบทอดเพื่อการอนุรักษ์และอาจพัฒนาเป็นอาชีพได้ ทรงสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และ สืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย พระอุตสาหะในการปฏิบัติกิจการอันเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและ ประชาชน เป็นที่ประจักษ์แก่พสกนิกรทั่วหน้า จึงทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเกียรติยศ พระเกียรติคุณ ตำแหน่งเกียรติยศ และปริญญากิตติมศักดิ์ จากสถาบัน หน่วยงานและองค์กรทั้งในราชอาณาจักรและ ต่างประเทศจำนวนมาก

พระราชจริยวัตรที่ประชาชนทั่วไปได้เห็นประจักษ์ คือ พระเมตตาและความเอาพระทัยใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชปณิธานที่จะช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ยาก เดือดร้อนโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา พสกนิกรต่างยกย่อง และชื่นชมในพระบารมี

ดังนั้น เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติที่ทรงมีคุณูปการต่อชาติบ้านเมืองในด้านต่างๆ มาโดยตลอด จึงมีบุคคล หน่วยงาน สมาคม และองค์กรต่างๆ ทั้งในราชอาณาจักรและในต่างประเทศ ขอพระราชทาน อัญเชิญพระนามาภิไธย และขอพระราชทานนาม ไปเป็นชื่อพรรณพืช และสัตว์ที่ค้นพบใหม่ในโลก รวมทั้งสถานที่ และสิ่งต่างๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและเป็นสิริมงคลสืบไป นอกจากนี้ ยังได้ทรงพระกรุณาธิคุณรับสมาคม สถาบัน และองค์กรต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริ หรือที่มีวัตถุประสงค์ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่ทรงให้การสนับสนุน ซึ่งล้วนเป็นไปเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ขาดแคลน หรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ไว้ในพระราชูปถัมภ์

งานอดิเรก

ยามที่ทรงว่างจากพระราชกิจ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถโดยทรงมี งานอดิเรกที่สนพระทัย หลายประเภท เช่น **ดนตรี** **งานศิลป์** กีฬา งานสะสม การทัศนศึกษา การอ่านและสะสมหนังสือ ทรงมีหอสมุดส่วนพระองค์ที่จัดเก็บหนังสือหลากหลายประเภท ทั้งที่ทรงเลือกซื้อด้วยพระองค์เองและที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย และดั่งเช่นเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ทรงมีพระอัจฉริยภาพในการเรียงร้อยอักษร จึงทรง**พระราชานิพนธ์**ร้อยแก้ว และร้อยกรองไว้เป็นจำนวนมาก มีทั้งประเภทบทความ เรื่องสั้น ความเรียง คำนำ บทกวี บทเพลง เรื่องแปล และสารคดี เป็นต้น รวมทั้งพระราชานิพนธ์ชุดเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือน “บันทึกการเดินทาง” ที่ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

ในปัจจุบัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังสนพระทัยศึกษาและฝึกฝนเรียนรู้ทักษะภาษาและวิชาการต่างๆ อยู่มิได้ขาด เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน เทคโนโลยีสารสนเทศ ดาราศาสตร์ เทคโนโลยีชีวภาพ เป็นต้น **พระปรีชาสามารถด้านภาษา** เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วหน้า นอกจากนี้ ยังสนพระทัยเข้าร่วมการประชุม แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทรงศึกษาดูงาน และทรงพบปะสนทนากับปราชญ์ด้านต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เพื่อทรงรับความรู้ใหม่ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ

งานอดิเรกที่สนพระทัย

- ดนตรี
- งานศิลปะ
- พระปรีชาสามารถด้านภาษา

อ่านเพิ่มเติมความหมาย

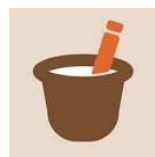
คำศัพท์	ความหมาย
พระราชธิดา	ลูกสาว
พระราชสมภพ	เกิด
ข้าราชการบริพาร	บริวาร, ข้าหลวง, ข้าราชการสำนัก
เยาว์	อ่อนเยาว์, รุ่มนุ่ม, รุ่มสาว
พระราชนิพนธ์	แต่งหนังสือ
ทูลเกล้าฯ ถวาย	ถวาย (ใช้แก่ของที่ยกได้)
พระราชจริยาวัตร	การประพฤติ การปฏิบัติตน
วิพากษ์วิจารณ์	ติชม
โปรดเกล้าฯ	กรุณา
คุณูปการ	การอุดหนุนการทำความดี
พระราชวโรกาส	โอกาสอันประเสริฐของพระราชา
พระชันษา	อายุ
พสกนิกร	ประชากร
พระราชทาน	ให้
ศิลปวัฒนธรรม	วิถีการดำเนินชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้น

เพลงส้มตำ

เนื้อร้อง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทำนอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เรียบเรียง ประยงค์ ชื่นเย็น

ต่อไปนี้จะเล่าถึงอาหารอร่อย คือ ส้มตำกินบ่อย ๆ รสชาติแซบดี วิธีทำก็ง่ายจะบอกได้
ต่อไปนี่ มันเป็นวิธีพิเศษเหลือหลาย ไปซื้อมะละกอลูกพอเหมาะๆ สับๆ เฉาะๆ ไม่ต้องมากมาย
ตำพริกกับกระเทียมยอดเยี่ยมกลั่นอวย มะนาว น้ำปลา น้ำตาลทราย น้ำตาลปี๊บถ้ามี

* ปรงรสให้ແ່หนอ ใส่มะละกอลงไป อ้อ...อย่าลืมใส่กุ้งแห้งป่นของดี มะเขือเทศเร็วเข้า
เอาถั่วฝักยาวใส่เร็วรี่ เสร็จสรรพแล้วชียกออกจากครีว กินกับข้าวเหนียวเทียวแจกให้ทั่ว
กลิ่นหอมยวนย่วน่าน้ำลายไหล จดตำราจำส้มตำลาว เอาตำรามานา ใครหม่าเกินอัตราระวังท้องจะพัง
ขอแถมอีกนิดแล้วจะติดใจใหญ่ ไก่ย่างด้วยเป็นโรอร่อยแน่จริงเอย

ใบงานที่ ๐๑ บันทึกความประทับใจ

คำชี้แจง เขียนบันทึกความประทับใจในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ความประทับใจในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การนำแนวพระจริยาวัตรไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๒
พระราชประวัติและพระราชนิพนธ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำชี้แจง อ่านพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แล้วสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน

พระราชประวัติ	การศึกษา	พระราชนิพนธ์
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

พระราชกรณียกิจ

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๓ บันทึกวิธีการปรุงส้มตำ

คำชี้แจง เขียนบันทึกวิธีการปรุงส้มตำ

วิธีการปรุงส้มตำ

อุปกรณ์

.....
.....
.....

เครื่องปรุง

.....
.....
.....

วิธีปรุง

.....
.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน การเขียนบันทึกความรู้

การฝึกเขียน นักเรียนทำได้หลายวิธี เช่น เขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน บันทึกส่วนตัว บันทึกความรู้ บันทึกจากการอ่านหนังสือหรือเอกสารต่างๆ การฟังคำบรรยาย การอภิปราย หรือการศึกษานอกสถานที่ การเขียนบันทึกความรู้อย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้การเขียนของนักเรียนพัฒนาขึ้นตามลำดับ อีกทั้งประโยชน์ของการบันทึกจะเป็นข้อมูลเก็บไว้ใช้อ้างอิงในโอกาสต่อไป

การบันทึกความรู้มีดังนี้

๑. การบันทึกสิ่งที่อ่านให้บันทึกหัวข้อเรื่อง ชื่อหนังสือ ผู้เขียน หมายเลขหน้าของหนังสือ และแหล่งที่มา ถ้าเป็นการฟังหรือดู ให้บันทึกวันที่ หัวข้อเรื่อง ชื่อผู้บรรยาย สถานที่จากการฟังหรือดู

๒. การบันทึกสาระสำคัญที่เป็นความรู้ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ทำความเข้าใจเรื่องที่จดบันทึกให้ถ่องแท้ก่อน
- บันทึกเฉพาะส่วนสำคัญ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ฯลฯ
- เรียบเรียงความคิด ลำดับเรื่องหรือเหตุการณ์ก่อนหลัง เพื่อไม่ให้สับสน
- ใช้อักษรย่อในการบันทึกเพื่อความรวดเร็ว เช่น ชั่วโมง - ชม. โรงเรียน - รร. ฯลฯ
- ใช้สำนวนของตนเอง เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ

*****

ตัวอย่างการบันทึกความรู้

หัวข้อเรื่อง ทำความเข้าใจกับโรคเอดส์ จากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ของกระทรวงศึกษาธิการ หน้า ๑๑๗ - หน้า ๑๑๘

วันที่บันทึก ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

เมื่อเชื้อไวรัสเอดส์ (HIV) เข้าสู่ร่างกายจะพักตัวนาน ๑ ปี - ๑๐ ปี หรือมากกว่า ระยะแรกที่เป็นจะไม่ปรากฏอาการ เมื่อเป็นมากๆ ภูมิคุ้มกันร่างกายจะเสื่อมลงๆ ติดเชื้อโรคง่าย โรคที่มักเป็น เช่น เชื้อราในปาก โรคปอดอักเสบ ฯลฯ

เราไม่ควรรังเกียจผู้ป่วยโรคนี้ แต่ควรดูแลตัวเองให้ปลอดภัย ไม่ให้ติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ทางเลือด การตรวจเลือดจะทำให้ทราบว่าเป็นโรคนี้หรือไม่

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๔ การเขียนบันทึกความรู้

คำชี้แจง อ่านพระราชนิพนธ์เรื่อง แก้วจอมชน ตอนสงครามน้ำท่วม ตอบคำถามแล้วเขียนบันทึกความรู้จากเรื่องที่อ่าน โดยสรุปความรู้ และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

หนังสือพระราชนิพนธ์

เรื่องแก้วจอมชน ตอนสงครามน้ำท่วม

ตอนนี้ใครๆ ก็พูดกันแต่เรื่องน้ำท่วมบ้าน ท่วมถนนที่ทำงาน เด็กไปโรงเรียนไม่ได้ เปิดวิทยุได้ยินเพลงซุดน้ำท่วม แต่เพลงไหนๆ ก็ไม่ซาบซึ้งเท่าเพลงเก่าๆ สมัยแก้วยังเล็กที่ว่า “น้ำท่วมน้องว่ายังดีกว่าฝนแล้ง ถึงตอนน้ำแห้งให้ฝนแล้งเสียยิ่งดีกว่า” มีตอนหนึ่งที่ “บ้านพี่ก็ถูกน้ำท่วมเหมือนกัน...” อันนี้เปลี่ยนเป็นบ้านแก้วก็ไม่ผิดนัก ก็ขอย่าน้ำบ้านแก้วน้ำท่วมหมดนี่คะ จะไปไหนที่ก็ต้องลุยน้ำกัน

ดูซิ ฟังเพลงกันเพลินเสียงใครมาหน้าบ้าน ป้าจ้อยนั่นเอง มาพร้อมกับนิต

“วันนี้พี่จ้อยอุตส่าห์ลุยน้ำมาถึงนี่เชียวหรือครับ” คุณพ่อทัก

“แหมน้ำท่วมแยะนี่ ดีว่าพี่เอารองเท้าบูทมาด้วย” ป้าจ้อยอวด “พี่นะเตรียมพร้อมเสมอ นี่ก็ทุกคนเตรียมซื้อชุดลุยน้ำสีเขี้ยวๆ ที่เขาขายที่ศึกษาภัณฑ์เอาไว้แล้ว แต่บ้านพี่แปลกจังเลย น้ำปริ่มๆ มาเท่านั้นยังไม่ท่วม”

“นิตมาขออนุญาตให้แก้วไปค้างที่บ้านครับคุณน้ำ” นิตเห็นป้าจ้อยคุยเรื่องน้ำท่วมไม่จบเสียทีจึงเริ่มต้นพูดธุระที่ตั้งใจจะมาพูด “ปีนี้ต้องสอบขึ้นชั้น ม.๑ ต้องตัวกันดีๆ หน่อย แล้วปีหน้าแก้วจะไปอยู่เชียงใหม่แล้ว เดี่ยวจะไม่ได้เจอกัน” คุณพ่อคุณแม่ไม่ยอมให้แก้วไป แต่ว่าฟังนิตอ้างเหตุผลก็อดสงสารไม่ได้ “แล้วน้องเล็กล่ะจ๊ะ นิตจะชวนไปด้วยอีกคนไหม” คุณแม่ถาม น้องเล็กรีบปฏิเสธก่อน “น้องเล็กจะขอยู่บ้านนะคะ”

“งั้นแก้วไปค้างบ้านป้าจ้อยได้ แต่โรงเรียนเปิดเทอมก็ต้องกลับนะ” แก้วก็ดีใจเหมือนกันที่จะได้ไปค้างบ้านป้าจ้อย นอกจากจะได้เล่นกับนิตแล้ว บ้านป้าจ้อยยังไม่ถูกน้ำท่วมก็ไม่ต้องลุยน้ำหรือคอยเอาดินน้ำมันอุดตามที่ต่างๆ

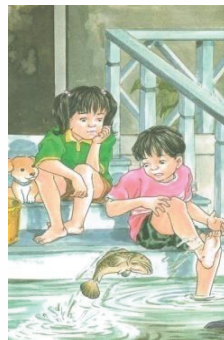
แก้วไม่ได้สบายอย่างที่คาดไว้ เพราะน้ำท่วมดูเหมือนจะตามแก้วไป บ้านป่าจ้อยอยู่ริมน้ำ แทนที่น้ำจะลง น้ำกลับขึ้นมาทุกที แอมน้ำยังเข้ามาในห้องด้วย คืนแรกที่น้ำเข้าไม่ได้นอน เพราะต้องผลัดกันวิดน้ำออกจากห้องรับแขก ห้องกินข้าว ตอนนี้อูทุกคนจะหมดอารมณ์ที่จะวิดน้ำอีกแล้ว ก็ปล่อยเลยตามเลย พี่หนูซึ่งมีห้องนอนอยู่ชั้นล่างก็ค้างที่หอมหาวิทยาลัยไม่กลับบ้าน บอกว่าไม่อยากจะลยกระซางเตียงเสียบรรยากาศหมด

“แก้วอยากกลับบ้านก็ได้นะจ๊ะ บ้านป่าแยมแล้ว” ป่าจ้อยอนุญาต แต่แก้วจะใจดำทิ้งทุกๆ คนไปทิ้งๆ ที่กำลังลำบากได้อย่างไร มันต้องช่วยกันหน่อย ตอนนี้น้ำบ้านแก้วก็ลดลงบ้างแล้ว ตกลงแก้วยอมรับชะตากรรมกับป่าจ้อยและครอบครัว ซึ่งดูจะปรับตัวเข้ากับสภาพธรรมชาติได้อย่างดี ป่าจ้อยมีเรือเล็กๆ ผูกไว้ที่บันไดขึ้นชั้นบน เวลาลงมาก็ไม่ต้องลุยน้ำ ถ่อเรือออกประตูบ้านได้เลย ส่วนแก้วชอบนั่งที่บันไดนี้ มองดูปลาว่ายน้ำไปมา นึกเสียวว่าชมวิวิรมทำน้ำ

“ดูนั่นนะ ลูกปลาชะโด” นิดสะกิดให้แก้วดูลูกครอกปลาชะโดที่ว่ายน้ำ (ในห้องกินข้าว) กันยับยั้งสักร้อยตัวได้ “ไหนปลาชะโด” แก้วชะเง้อมอง เพราะแก้วไม่เคยรู้จักเลยว่าปลาชะโดหน้าตาเป็นอย่างไร ทันใดนั้นงูวงข้างตัวใหญ่ปรากฏตัวขึ้น ตรงรีเข้ามากินลูกครอกปลาชะโด งูวงข้างนี้แก้วรู้จักดี เพราะมันตั้งหลักแหล่งอยู่ใต้ถุนบ้านหลังนี้มาตั้งแต่สร้างบ้านใหม่ๆ ก่อนพี่หนูเกิด (คุณลุงบอก) ครอบครัวคุณลุงคุณป้าและครอบครัวงูวงข้างอยู่ร่วมบ้านกันมานานแล้ว เป็นเพื่อนกัน

เมื่องูวงข้างทำท่าจะจับลูกปลา พ่อหรือแม่ปลา (สงสัยเป็นแม่) ตัวใหญ่เท่าแขนแก้วได้ว่ายออกมาจากใต้เก้าอี้รับแขกตรงเข้าเล่นงานงูวงข้าง เล่นเอาเจ้างูวงข้างผู้ประสงคร้ายต้องล่าถอยไป โดยมีแม่ปลาไล่ตาม ครั้นเห็นงูไปไกลแล้ว แม่ชะโดแว้งกลับมาชนขานิด “ตายแล้ว ทำไมมาเล่นงานเอานิดด้วยล่ะ” นิดร้องลั่น รีบหุดขา “อ้าว ก็มันนี่กว่านิตจะต้องเขี้ยวงูวงข้าง ตามประสาคนบ้านเดียวกันนะซิ” แก้วสรุป “งูจะปลาจำสามัคคีกันไว้หน่อยจ๊ะ”

พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่องแก้วจอมซน

กิจกรรมที่ ๑ ชวนคิด ช่วยตอบ

๑. ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง

.....

๒. เพราะเหตุใดแก้วจึงต้องไปค้างบ้านป้าจ้อย

.....

๓. คำว่า สงคราม ในที่นี้ หมายถึงอะไร

.....

๔. บอกข้อดี-ข้อเสียของน้ำท่วม

.....

๕. บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

.....

กิจกรรมที่ ๒ เขียนบันทึกความรู้ที่ได้จากการอ่านเรื่อง สงครามน้ำท่วม

แบบบันทึกความรู้

ประเภทหนังสือ.....

เรื่อง.....

ผู้แต่ง.....

สำนักพิมพ์.....ปีที่พิมพ์.....

หน้า.....บันทึกวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สรุปความรู้

.....

.....

การนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๕ การคัดลายมือ

คำชี้แจง อ่านบทพระราชนิพนธ์ต่อไปนี้แล้วคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด

นำดวงจิตเริ่งรื่นชื่นสดใส

ให้ความรู้สำเร็จบันเทิงใจ

ฉันจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน

มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก

ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์

วิชาการสรรมาสารพัน

ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน การเขียนรายงาน

การเขียนรายงานเป็นการเสนอผลงานศึกษาค้นคว้า ผลการทดลองหรือผลการปฏิบัติงานต่างๆ เสนอต่อครู เพื่อนนักเรียนหรือผู้อื่น เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นหรือให้ผู้อื่นทราบผลการปฏิบัติงานของเรา

การเขียนรายงานที่ดีควรปฏิบัติดังนี้

- ๑) กำหนดหัวเรื่อง
- ๒) วางแผนการเขียนรายงาน
- ๓) รวบรวมข้อมูล
- ๔) เขียนรายงาน
- ๕) ตรวจสอบและปรับปรุงให้สมบูรณ์

๑. กำหนดหัวเรื่อง

ควรกำหนดเรื่องให้ผู้รายงานสนใจต้องการจะรู้ หรือคาดว่าคนส่วนใหญ่สนใจ เช่น สารพิษในชีวิตประจำวัน กระจกชนิดที่มีที่มา ฯลฯ

นอกจากกำหนดหัวข้อเรื่องได้แล้ว ควรกำหนดหัวข้อย่อยๆ ด้วย เพื่อความสะดวกในการค้นคว้า เช่น กระจกชนิดที่มีที่มา

- ที่มาของกระจก
  - คุณค่าของกระจก
  - การทำกระจก
  - การใช้กระจก
- ฯลฯ

๒. วางแผนเขียนรายงาน

๒.๑ กำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน เช่น จะเขียนให้เสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ ฯลฯ รวมทั้งกำหนดเวลาในการทำงานแต่ละขั้นตอน

๒.๒ กำหนดสถานที่ที่จะไปค้นคว้า เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สถานประกอบการ หน่วยงานต่างๆ ฯลฯ

๒.๓ กำหนดผู้ร่วมงาน (ถ้าทำงานกลุ่ม) และแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน

๒.๔ กำหนดวันเขียนรายงาน วันตรวจทาน ปรับปรุง แก้ไข

๒.๕ กำหนดวันส่งงาน

ฯลฯ

๓. รวบรวมข้อมูล

ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ แล้วรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นหมวดหมู่ หรือตามหัวข้อย่อยที่กำหนด

๔. เขียนรายงาน

๔.๑ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเขียนเรียบเรียงเป็นภาพของตนเองให้อ่านเข้าใจง่าย ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ความนำ เนื้อเรื่อง และสรุป มีการลำดับความสำคัญ มีสาระความรู้ มีข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และมีเหตุผลประกอบ ฯลฯ ข้อสำคัญไม่ควรลอกข้อความจากหนังสืออื่น หรือตัดต่อข้อความจนดูเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง แต่ถ้าจำเป็นต้องลอกข้อความสำคัญ ต้องบอกว่ามาจากหนังสืออะไร และถือเป็นมารยาทที่จะต้องระบุชื่อผู้แต่งเสมอ

๔.๒ ทำรูปเล่มรายงานให้สมบูรณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

๔.๒.๑ หน้าปก ควรมีรายละเอียดดังตัวอย่าง

รายงานวิชาภาษาไทย
เรื่องกระต่ายนี้มีที่มา

ผู้เขียนรายงาน
เด็กชายผลิต กระต่ายสา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เสนอคุณครูละเอียด วงศ์แสนดี
ส่งรายงานวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๔.๒.๒ คำนำ การเขียนคำนำอาจกล่าวถึงสาระต่างๆ เช่น ที่มา จุดประสงค์ของการเขียน รายงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน ผู้มีอุปการคุณ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากรายงาน ฯลฯ

๔.๒.๓ สารบัญระบุเรื่องแต่ละเรื่องที่เสนอและเลขหน้าของเรื่องนั้นๆ

๔.๒.๔ เนื้อเรื่อง คือส่วนที่ค้นคว้าเรื่องมาเรียบเรียงซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ตามข้อ ๔.๑

๔.๒.๕ รายชื่อหนังสือที่ใช้ค้นคว้า หรือบรรณานุกรม มีวิธีเขียนดังตัวอย่าง

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว, ๒๕๕๓.

๕. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

นำรายงานมาตรวจทานอีกครั้ง พิจารณาความต่อเนื่องและตรวจการเขียนสะกดการันต์ แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๖ การวางแผนทำรายงาน

คำชี้แจง แบ่งกลุ่มระดมสมองวางแผนการทำรายงานเรื่องที่กลุ่มสนใจ ภายในเวลา ๑๐ นาที
(๑๒ คะแนน)

รายงานเรื่อง.....

ชื่อกลุ่ม.....

กำหนดหน้าที่สมาชิก

.....
.....
.....

แหล่งเรียนรู้

.....
.....
.....

ระยะเวลา

.....
.....
.....

อื่นๆ

.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน การพูดรายงาน

การพูดรายงาน

การพูดรายงานเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้รายงานจะค้นคว้าหาความรู้เรื่องต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายมาเสนอให้ผู้ฟัง ผู้ฟังจะได้รับความรู้หลายเรื่องโดยไม่ต้องค้นคว้าทุกเรื่อง การพูดรายงานควรปฏิบัติ ดังนี้

- ๑) เลือกหัวข้อเรื่อง ทำหัวข้อย่อย่อให้น่าสนใจและเป็นที่ต้องการของผู้ฟังมารายงานให้เหมาะสมกับเวลา
- ๒) กำหนดวัตถุประสงค์ของรายงานเรื่องนั้นๆ
- ๓) แบ่งเวลารายงานแต่ละหัวข้อให้พอเหมาะ ไม่ยาวเกินไป
- ๔) เลือกใช้สื่อที่หลากหลายประกอบการรายงาน เช่น ร้องเพลง เชิดหุ่น ฉายวีดิทัศน์ ใช้แผนภาพ ความคิด ฯลฯ
- ๕) พูดตรงตามหัวข้อที่กำหนด ออกเสียงถูกต้องชัดเจน น้ำเสียงแสดงอารมณ์ความรู้สึกตามเนื้อหาที่พูดเพื่อให้ผู้ฟังสนใจ
- ๖) สรุปรวมของสาระความรู้ที่รายงาน
- ๗) เปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามในช่วงสุดท้าย

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๗ เตรียมการพูดรายงาน

คำชี้แจง วางแผนเตรียมการพูดรายงานตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ภายในเวลา ๑๐ นาที
(๘ คะแนน)

สถานการณ์ : การพูดแสดงความยินดีกับเพื่อนที่ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่น

Blank writing area with horizontal lines for preparing a speech report.

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔

ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. เขียนพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๒. เขียนพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๓. เขียนงานอดิเรกของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๔. เขียนคำอ่านจากคำศัพท์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (๕ คะแนน)

ที่	คำศัพท์	คำอ่าน
๑.	มติ	
๒.	แสดง	
๓.	บันดาล	
๔.	เยวชน	
๕.	ทรงพระเยาว์	

๕. บอกมารยาทการอ่าน (๓ คะแนน)

.....

.....

.....

๖. บอกขั้นตอนการเขียนรายงาน (๓ คะแนน)

.....

.....

.....

๗. เลือกอ่านนิทาน ๑ เรื่องแล้วบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕

ภาษาไทย ภาษาถิ่น

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ ภาษาไทย ภาษาถิ่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ภาษาถิ่น หมายถึง

.....

๒. เขียนคำภาษาถิ่นแต่ละภาค คำว่า “อร้อย”

ภาคเหนือ.....

ภาคกลาง.....

ภาคใต้.....

ภาคอีสาน.....

๓. บอกประโยชน์ของเพลงกล่อมเด็ก

.....

.....

๔. “เพลงพวงมาลัย” นิยมเล่นในเทศกาลใด

.....

.....

๕.

แม่จ๋อเอ๋ย

พ่อจ๋อ : แม่จ๋อเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน

แม่จ๋อ : กินน้ำบ่อโคก โยกไปโยกมา

พ่อจ๋อ : แม่จ๋อเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน

แม่จ๋อ : กินน้ำบ่อทราย ย้ายไปย้ายมา

พ่อจ๋อ : แม่จ๋อเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน

แม่จ๋อ : กินน้ำบ่อหิน บินไปบินมา

พ่อจ๋อ : กินหัวหรือกินหาง กินกลางตลอดตัว

สรุปข้อคิดจากเพลงประกอบการละเล่นงูกินหาง

.....

.....

๖. จัดกลุ่มคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

ฟุตบอล

ก๋วยเตี๋ยว

เมาส์

บะหมี่

เต้าหู้

แซนวิช

ภาษาอังกฤษ .....

ภาษาจีน .....

ใบงานที่ ๐๑ การวิเคราะห์ “เงาะป่า” ตอน “คนึงกับไม้ไผ่ไปล่าสัตว์”

คำชี้แจง วิเคราะห์เรื่องแล้วเขียนแผนภาพความคิด

ผู้แต่ง	ที่มาของเรื่อง	ชนิดของคำประพันธ์ ....
เรื่อง เงาะป่า ตอน “คนึงกับไม้ไผ่ไปล่าสัตว์”		
สรุปความรู้จากเรื่อง	ภาษาก่อนนำรู้	
คุณค่า หรือ ข้อคิด จากเรื่อง .... การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน		

นักเรียนคิดว่าการเข้าป่าล่าสัตว์ของคนึงกับไม้ไผ่ ถือว่าเป็นการทำลายธรรมชาติหรือไม่
อย่างไร

.....
.....

ใบงานที่ ๐๒ เขียนผังความคิดภาษาถิ่นในนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ควายลุงคำ”

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดให้

คำศัพท์ภาษาถิ่นจากนิทานพื้นบ้าน

ภาษาถิ่นเหนือ	ภาษาไทยมาตรฐาน

สรุปสาระจากนิทานเรื่อง “ควายลุงคำ”

ใคร .....

ทำอะไร .....

ที่ไหน .....

ผลเป็นอย่างไร

.....

.....

แต่งประโยค หรือบทสนทนา จากคำศัพท์ภาษาถิ่น

.....

.....

.....

นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน
ชั้นเรียนนะคะ

ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง ควายลุงคำ

๑.....

๒.....

๓.....

การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑.....

๒.....

ใบงานที่ ๐๓ วิเคราะห์ภาษาถิ่น

คำชี้แจง วิเคราะห์คำภาษาถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน และถิ่นใต้ที่กำหนดให้ จับคู่คำภาษาถิ่นกับคำภาษาไทยมาตรฐาน และจำแนกลงในตาราง ให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นเหนือ
ย่า , ยาย	
ตลาด	
เด็กชาย	
กระท้อน	

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นอีสาน
กึ่งกำ	
ดวงจันทร์	
รองเท้า	
ตะกวด	

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นใต้
ถนน	
บันได	
พริก	
ข้าวโพด	

ใบงานที่ ๐๔ วิเคราะห์การละเล่นงูกินหาง

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดให้

จำนวนผู้เล่น ๕ - ๑๒ คน

วิธีการเล่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กฎ กติกา มารยาท

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

ประโยชน์ที่ได้รับจากการละเล่นงูกินหาง

๑.....

๒.....

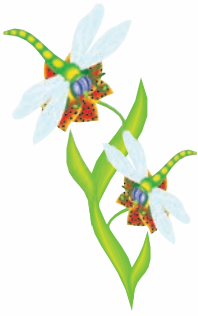
๓.....

๔.....

ข้อคิดที่ได้จากการละเล่น

๑.....

๒.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน เพลงพวงมาลัย

เพลงพวงมาลัย เป็นเพลงร้องเพื่อความบันเทิงที่มีมาแต่โบราณ นิยมเล่นกันทางภูมิภาคตะวันตกของไทยในหลายจังหวัด เช่น สุพรรณบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งนครปฐม มักใช้ร้องเล่นกันในโอกาสที่มีงานรื่นเริง เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ หรืองานมงคลต่างๆ เช่น งานโกนจุก งานบวช ทอดกฐิน และบางท้องถิ่นนำไปร้องประกอบการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นลูกข่าง เป็นต้น

เพลงพวงมาลัยสามารถเล่นได้ทั้งบนบกและในเรือ โดยมากนิยมเล่นบนบก ใช้ลานกว้างๆ เป็นสถานที่เล่น ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่เล่นบ้างตามยุคสมัย บางแห่งมีการนำไปแสดงบนเวที และมักนิยมร้องบทสั้นๆ บทร้องในการเล่นเพลงพวงมาลัยมักเป็นกลอนสุด หรือที่เรียกว่าเพลงปฏิพากย์ ซึ่งหมายถึงเพลง ที่หญิง ชาย ร้องโต้ตอบด้วยปฏิภาณไหวพริบ แต่งกันขึ้นสดๆ ขณะที่เล่น ส่วนมากจะเป็นบทร้องเกี่ยวพาราสิ มีทั้งที่เป็นเพลงสั้น และเพลงยาว การเล่นเพลงพวงมาลัยนี้ ผู้เล่นจะมีจำนวนเท่าใดก็ได้ แบ่งเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงยืนล้อมกันเป็นวงกลมฝ่ายละครึ่งวง มีหัวหน้าฝ่ายละหนึ่งคนเรียกว่าพ่อเพลง แม่เพลงผลัดกันร้อง คนที่เหลือคอยปรบมือให้จังหวะ และเป็นลูกคู่ร้องรับฝ่ายของตน โดยเริ่มต้นเล่นฝ่ายพ่อเพลงจะเป็นผู้ร้องเกริ่นก่อน ลูกคู่คอยปรบมือให้จังหวะ แล้วแม่เพลงก็ออกมาร้องแก้ ผลัดกันร้องคนละครึ่ง ฝ่ายใดเป็นผู้ร้องจะต้องออกมารำตรงกลางวง ส่วนลูกคู่ก็จะร้องรับเฉพาะวรรคต้นกับวรรคท้ายของตอนจบในฝ่ายตนเท่านั้น บทร้องเพลงพวงมาลัยมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์คือ ขึ้นต้นด้วย “เอ้อระเหยลอยมา” และลงท้ายด้วย “เอย”

ตัวอย่าง

ไหว้ครู

เอ้อระเหยลอยมา ยกมือวันทาสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ไหว้คุณพระรัตนตรัย และเทพไทอันมีฤทธิ์
ไหว้คุณบิดรมารดา ที่เลี้ยงลูกมารอดชีวิต
ทั้งคุณครูบาอาจารย์ ให้ความชำนาญรุ่งเรืองวิทย์
ฉันจะว่าเพลงพวงมาลัย ของจงกล่าวได้สมดังจิต
พ่อช่อมะกอกพ่อดอกมะขวิด ขออย่าให้ติดขัด เอย

ฝ่ายถาม

เอ้อระเหยลอยมา ขอถามว่าเพลงพวงมาลัย
แต่แรกเริ่มเดิมที เพลงเกิดมีขึ้นที่ไหน
ร้องในฤดูเทศกาล หรือพิธีงานอย่างไร
เจ้าช่อมะม่วงพวงลำไย ของจงแก้ไขหน่อย เอย

ฝ่ายตอบ

เอ้อระเหยล่อยไป
ทราบว่แรกเกิดที่เพชรบุรี
เพ็ญเดือนสิบสองล่อยกระทง
ผ้าป่ากฐินและตรุษสงกรานต์
เจ้าช่อมะกอกเจ้าดอกจำปา

เพลงพวงมาลัยนั้นหรือจำ
การล่อยอัคคีในคงคา
บุชองค์พระศาสดา
หรือคราวมิงานในท้องนา
ร้องเล่นกันมานาน เอย

ฝ่ายถาม

เอ้อระเหยล่อยเด่น
เล่นในเรือหรือเล่นบนบก
ร้องพร้อมกันหรือทีละคน
จงเล่าลลอบอกไป

วิธีเล่นเขาทำอย่างไร
ฉันไม่เข้าอกเข้าใจ
ขอพ่อน้ำมนต์แกลงไข
ให้แจจใจน้อย เอย

ฝ่ายตอบ

เอ้อระเหยล่อยพราว
เล่นบนบกล้อมเป็นวงดี
คนไหนร้องก็ต้อออกรำ
ฝ่ายลูกคู่มืออยู่ก็คน

มีพวกหนุ่มสาวข้างละหลายคน
ยืนอยู่กับที่ไม่ต้อเดินวน
ให้งามเลอล้ำเลิศล้ำ
ต้อรับจนกลับมาเย็น เอย

เอ้อระเหยในคงคา
ร้องทีละคนเหมือนกล่าวมา
ชายว่าแล้วหญิงว่า
แต่คนทีร้องไม่ต้อรำ
เจ้าช่อมะกอกเจ้าดอกอัญชัน

ล่อยคลอนาวาเรือเทียบกัน
ลูกคูรับจำเสียงสนั่น
เหมือนเจรจาโต้ตอบฉนั้น
เรือเอียงเพลียงพล้ำจะเสียขวัญ
พอเรือชิดกันชื่นใจ เอย

ฝ่ายถาม

เอ้อระเหยล่อยระยับ ลูกคูรับอย่างไร

ฝ่ายตอบ

ร้องวรรคต้นก็รับเหมือนร้อง
แล้วรับวรรคสุดนะพ้อร้อยซ้ง
แต่ถ้าคนร้องไม่เจนกระซบ
เจ้าช่อมะม่วงพวงมะไฟ

ให้ความถูกต้องตรงกันไป
จะทวนก็ครั้งก็ทวนได้
ลูกคูต้อรับทววรรคไป
ขอจงแจจใจเถิด เอย

กรมวิชาการ. (๒๕๑๖). แบบเรียนภาษาไทยเล่ม ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ใบงานที่ ๐๕ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เพลงพวงมาลัย มีลักษณะเป็นเพลงพื้นบ้านประเภทใด เพราะเหตุใด

.....
.....

๒. ความเป็นมาของเพลงพวงมาลัย มีที่มาอย่างไร

.....

๓. เพลงพวงมาลัยนิยมเล่นในเทศกาลใดบ้าง

.....
.....

๔. ปัจจุบันยังคงมีการร้องเพลงพวงมาลัย หรือไม่ อย่างไร

.....
.....

๕. นักเรียนสามารถสืบสานการร้องเพลงพื้นบ้านได้อย่างไร

.....
.....

นิทานพื้นบ้านในประเทศกลุ่มอาเซียน
นิทานประเทศมาเลเซีย
ลูกกระจงน้อยกับจระเข้”

นานมาแล้ว มีจระเข้ร้ายตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับฝูงที่แม่น้ำกว้างใหญ่ เจ้าจระเข้ร้ายคอยจ้องจับกินลูกกระจงน้อยตัวหนึ่งมานานแล้วแต่ก็จับไม่ได้สักที เพราะเจ้าลูกกระจงตัวนั้นฉลาดเฉลียวอย่าบอกใคร

วันหนึ่ง ลูกกระจงอยากข้ามแม่น้ำไปหากินหญ้าและผลไม้ที่ฝั่งแม่น้ำ แต่ไม่รู้อะไรจะผ่านเจ้าจระเข้ร้ายไปได้อย่างไร เจ้าลูกกระจงพยายามครุ่นคิดอย่างหนักจนคิดแผนดีๆ ขึ้นได้

เจ้าลูกกระจงจึงเดินไปที่แม่น้ำแล้วตะโกนเรียkjระเข้ร้ายเสียงดังลั่น เจ้าจระเข้ก็รีบโผล่พรวดขึ้นมาทันที "เจ้าลูกกระจง เจ้าเรียกข้าขึ้นหรือ ไม่กลัวข้าลากเจ้าไปกินรีง" ลูกกระจงน้อยแสร้งทำเป็นกลัวตัวสั่น และบอกด้วยเสียงอันสั่นเครือว่า "ได้รับคำสั่งจากพระราชินี ให้มานับจำนวนจระเข้ในแม่น้ำใหญ่ เพื่อเชิญไปงานเลี้ยงค่านี"

"บอกให้เพื่อนๆ ของเจ้าลอยตัวขึ้นมาเรียงกันเป็นแถวยาวไปจนถึงฝั่งโน้นสิ ข้าจะได้นับจำนวนง่าย ๆ แล้วท่านก็อย่าคิดกินข้าล่ะ ไม่งั้นพวกท่านอดไปงานเลี้ยงแน่" เจ้าจระเข้ร้ายหลงเชื่ออุบายของลูกกระจง จึงรีบดำน้ำลงไปบอกพวกพ้อง ชั่วพริบตาฝูงจระเข้ก็ขึ้นมาเรียงตัวเป็นแถวทอดยาวไปถึงอีกฝั่งหนึ่ง

เจ้าลูกกระจงกระโดดไปบนหัวของจระเข้ร้ายและเพื่อนๆ จระเข้ของมันทีละตัวๆ พร้อมกับตะโกนนับจำนวนเสียงดัง จนกระทั่งข้ามขึ้นอีกฝั่งได้สำเร็จ เมื่อทุกอย่างสำเร็จตามแผน เจ้าลูกกระจงก็หันมาหัวเราะยั่วเย้าจระเข้ร้าย "ขอบใจนะ ลุงจระเข้ ที่ช่วยเป็นธุระทำสะพานให้ข้าข้ามแม่น้ำได้สบายๆ แลผมยังไม่ต้องถูกกินอีกด้วย"

จระเข้ร้ายรู้ตัวว่าถูกหลอกก็หน้าเสีย เพื่อนๆ จระเข้ต่างรุมต่อว่ามัน ด้วยความโกรธแค้น และพากันตำหนิที่เจ้าจระเข้ร้ายทำให้พวกมันต้องเสียหน้า จากวันนั้นจระเข้ร้ายก็ถูกเพื่อนๆ เหยยเมยกับมันไปพักใหญ่ทีเดียว

ใบงานที่ ๐๖ นิทานพื้นบ้าน

คำชี้แจง อ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง ลูกกระจอกน้อยกับจระเข้ แล้วตอบคำถามและสรุปสาระสำคัญ

นิทานเรื่อง.....

นิทานพื้นบ้านประเภท .....

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์เรื่อง

๑. ใคร.....

๒. ทำอะไร.....

๓. ที่ไหน.....

๔. ผลเป็นอย่างไร.....

ตอนที่ ๒ สรุปสาระสำคัญของเรื่อง

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้

.....

การนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

.....

.....

ใบงานที่ ๐๗ การทำหนังสือนิทานการ์ตูน ๘ ช่อง

คำชี้แจง ทำหนังสือนิทานการ์ตูน ๘ ช่อง โดยนำโครงเรื่องมาจากนิทานพื้นบ้าน
เรื่อง ลูกกระจิงน้อยกับจระเข้ (๒๐ คะแนน)

การทำหนังสือนิทานแผ่นเดียว

ลำดับขั้นตอน

๑. กระดาษเอ ๔ จำนวน ๑ แผ่น แบ่งเป็น ๘ ส่วนเท่าๆ กัน
๒. วางโครงเรื่องนิทาน เรื่อง ลูกกระจิงน้อยกับจระเข้
จัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง ให้จบใน ๘ ช่อง
๓. วาดภาพประกอบนิทาน ระบายสีให้สวยงาม
๔. นำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ ภาษาไทย ภาษาถิ่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ภาษาถิ่น หมายถึง.....

๒. เขียนคำภาษาถิ่นแต่ละภาค คำว่า “อร่อย”

ภาคเหนือ.....

ภาคกลาง.....

ภาคใต้.....

ภาคอีสาน.....

๓. บอกประโยชน์ของเพลงกล่อมเด็ก

๔. “เพลงพวงมาลัย” นิยมเล่นในเทศกาลใด

๕.

แม่้งเอ๋ย

พ่อง : แม่้งเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน

แม่้ง : กินน้ำบ่อโคก โยกไปโยกมา

พ่อง : แม่้งเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน

แม่้ง : กินน้ำบ่อทราย ย้ายไปย้ายมา

พ่อง : แม่้งเอ๋ยกินน้ำบ่อไหน

แม่้ง : กินน้ำบ่อหิน บินไปบินมา

พ่อง : กินหัวหรือกินหาง กินกลางตลอดตัว

สรุปข้อคิดจากเพลงประกอบการละเล่นงูกินหาง

๖. จัดกลุ่มคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

ฟุตบอล

ก๋วยเตี๋ยว

เมาส์

บะหมี่

เต้าหู้

แซนวิช

ภาษาอังกฤษ .....

ภาษาจีน .....

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อ - นามสกุล..... เลขที่.....

โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี